বিজ্ঞাপন।

বালিকা নেরবের প্রথম জাগ মুদ্রিক ও প্রচারিক চইল। ইকি
মান্তেই বালকগণের প্রথম পার্টোপযোগী অনেক পুত্তক প্রচারিক
ইক্ষাকে কিন্তু হালিকাগণের ব্যবহাবোপ-যোগী পুত্তক প্রারহী
মুক্তি গোচন হয় না। এই নিমিস্ত আমি উদ্বাহু বামনের ন্যায় দীর্ঘ
মানায় প্রলোজিত হইলে উক্ত অসম্ভাব পুরগার্থে, কেবল বালিকা
মিগের বাবহারাথেই এই পুত্তক প্রশার্থ করল বালিকা
প্রথম বাবহারাথেই এই পুত্তক প্রশার্থ করতা দুন করাই যে বালিকা নাম্বের উদ্দেশা গ্রমন মাই। যাহাজে স্কুডার মতি বালিকা
প্রণের চিন্ত ক্ষেত্রে প্রথমবন্ধা হইভেই ধর্মের নীজ রোলিভ, পরম
বিক্রা পরমেশ্বের প্রতি শ্রম্বা ভক্তি উদ্বীপিত এবং ভাহাদের
চিরপরিচিত কুনংস্কার নকল মিরাকৃত হয় ভাহা ওইহার এক
প্রধান লক্ষ্য।

বছ কালাধনি বৰ্ণনালায় বোসটি হয় ও চৌরিশটি বাঞ্চন শই প কাশ অক্ষরে পরিগণিত ছিল। ফিন্তু নম্পু তি কোনহ মহাশয় ক্রি-বেচন পুর্বক ভালার হাতিক্রম করিয়া ড, ড, য় ৺ প্রভৃতি ক্রমের টি অক্ষরকে সংস্ত্র রূপে গণ্য করিয়াছেন, এই বিবেচনার আনিও সেই কারাটা বর্ণ ও কে ও স্বত্ত বর্ণ রূপে নির্দ্ধিক করিয়াছি। এত্তির আমি ইন্যাত আরি ক্রমেকটা মুজুন নির্দ্ধি প্রবর্গেত করিয়াছি। বোধ করি ভালাকে নিয়াকিনীয়ালের স্বান্ধিক বি না হইয়া বরং মুখেনী উপকার্ক করিকিক।

States |

থানক বালিকাগণ পুস্তক মধ্যে পরিচিত পদার্থ সকলের নামই পাঠ করিলে যে রূপ আনন্দ বোধ করে ও তৎসমূদার যে রূপ সা হার্য) ম্যৃতি-শুখলে বন্ধ রাখিতে পারে এমন আর কিছুই নাই এই বিবেচনায় ন্থ বিনাধি উদাহরণ স্থলে যাহাদের পরিচিত জনাঃ কির নাম সকল দিখিতে বিতার প্রশাস পাওয়া গিয়াছে।

शाङ् अमीभ।

শব্দের মূল ধাতু। প্রথমতঃ ধাতু দশ প্রকার, ষথা ত্বাদি,
আদাদি, স্থাদি, দিবাদি, স্থাদি, তুদাদি, রুধাদি, তনাদি,
ক্রোদি, চুরাদি এই দশ। ইহারা আবার চারি প্রকার হয়,
যথা এগ্রন্থ, সনন্ত, যঙরু, যঙলুগন্ত, এই চারি। এতন্তিম আন
রও একপ্রকার ধাতু আছে, তাহার নাম "নামধাতু,,। প্রথমে নাম (শব্দ) থাকে, পরে প্রতায় দ্বারা ধাতু করা হয়।
ধাতুর অন্যে রুৎ প্রতায় করিলে তাহাকেই রুদন্ত কহে। ধাতুর উত্তর বাচ্যানুসারে যে সমন্ত প্রতায় করা যায় তাহার
নাম রুৎ প্রতায়। ধাতুর উত্তর রুৎপ্রতায় করণানন্তর যে সকল পদ নিষ্পায় হয় সেই সকল পদকে শব্দ কহে।

বাচ্য 1

ষাহা কথিত হয়, তাহাকেই বাচ্য কহা যায়। যথন যে কারক বিশেষ করিয়া বলা হইবে, তথন সেই কারক বাচ্য হইবে । কর্ত্তা করেক বাচ্য হইলে অর্থাৎ বিশেষৰূপে কথিত হইলে কর্ত্ত্বাচ্য হইবেক। কর্মকারক বাচ্য হইলে কর্মবাচ্য হইবে । এইৰূপ করণ বাচ্য, সম্প্রদান বাচ্য, অপাদান বাচ্য, অধিকরণ বাচ্য ৷ এতদ্বাতিরিক্ত আরও একটি বাচ্য প্রচলিত আছে, তাহার নাম "ভাব বাচ্য ,,! ধাতুর অর্থই ভাব, যথন ধাতুর অর্থ মাত্র বাচ্য হয়, তথন তাহাকে ভাব বাচ্য

কছে। ভাব বাচ্যের প্রতায় নিষ্পায় পদসমূহ কোন কারক পদের বাচক হয় না বলিয়া সংজ্ঞামাত্র হইয়া থাকে, কদাপি কাহার বিশেষণ হয় না। যেমন গম ধাতুর অর্থ গমন ভাব বাচ্যের অর্থ ধাত্রর্থ মাত্র বলিয়া ভাববাচ্যে গম ধাতুর উত্তর অনট করিয়া গমন, জি করিয়া গতি ইত্যাদি সকল ভাব বাচ্য হওয়াতে সংজ্ঞা পদ হইল। ভাববাচ্যের সকল পদকেই ক্রিয়াবাচক সংজ্ঞা বলা যায়। সয়য়য়, সংকৃত ভাবায় কারক মধ্যে গণ্য নহে, এজন্য সয়য়য় বাচ্য নাই।

যাবদীর কৃৎ প্রভারান্ত শব্দের মধ্যে অন, কাপ, এবং ও প্রভারান্ত শব্দসমূহের স্ত্রীলিক শব্দের ন্যায় প্রায় আ মুক্ত হইয়া ব্যবজ্ঞত হয়।

ধাতু	ধাত্বৰ্থ	প্রভায়	প্রত্যরার্থ	সিদ্ধপদ	অ ৰ্থ
₹	করণ	অনট	भाइर्थाङ	করণ	সাধন
361	বোধ	অনট	ঐ	জান	চৈতন্য
Fet	শয়ন	অনট	ঐ	শয়ৰ	निजा, नेगा
म	मान	অনট	હે	म िन	অৰ্পণ
f6	চয়ৰ	অনট	હો	চর দ	আহরণ
æ	শ্ৰবণ	অনট	ঐ	শ্রবণ	কৰ্ণ, শুনন
Ž	সন্তা	অন্ট	Ď	ভবন	গৃহ
₹.	করণ	অ নট	À	কিরণ	র িয়া
*1	স্থিতি	অন্ট	ঐ	স্থাপন	রক্ষণ '
গম	পাদবিহ	অন্ট	ঐ	গমন	প্রস্থান
亚 乔	রণ আহার	অ নট	&	ভক্ষণ	ভোক্তম

ধাতু ধাত্বর্ষ প্রত্যয়প্রপ্রতায়ার্থ নিদ্ধপদ অর্থ দৃশ অবলো- অনট ধাত্র্থমাত্র দশনি অবলোকন কন

			AND ALL THE PERSONNELS		
मिन	श्य	অ ন	मि, कर्छ।, वि (५)নন্দন প্রত	, হয় জনক
তপ	ভাপ	धन	ঐ	ভেপ ন	স্বা, গ্রীগ
র্ম	ক্ৰীড়া	অন	<u>ئ</u>	র্মণ	জ্ঞ্বন
ेुंश	গান	অন	ঐ	গাঁয়ৰ	গানোপজীবী
ब् त ग्र्थ	সম্র	অন	ब्रे	ছুৰ্যো!ধন	কুড়বংশজাত রাজা
কুত-শাস	শ সন	অন	ঐ	ष्ट्रभामन	शहारक करखेगामन
					কর। শার
सू-पृष्	ल भो हा	অ্ন	હે	भूम में म	স্কুশ্য, বিষণু চক্র
ৰ্ভ (ব্যো গ্ৰ	সন্ত:	অন	ঐ	ভাবনা	চিন্তা
रम	শুৰ	জ্ঞান	Ď	বন্দ্র।	স্তৃতি
faw	জ্ঞান	জ্ ন	ঐ	(वभगः	रा थां
					,
ভূ ধৃ	ধারণ	অ ল্	দি,কর্ম,বি(ব	<i>ि</i> र्केश ३	शर्म ७
বিশ্ব-ক্	হরণ	অল্	बे	বিষ্হর	श्टबन
किरा-कृ	দিবাকর	াঅল ্	Ğ	দিবাকর,	स्र्वा .
शूंद्रम्-मृ	অগ্রগম	म ञान्	ď	প্রঃসর	অগ্র বর্ত্তী
ঞি	ক্রয়	তাল্	ধাত্ব গাত্ৰ	G I	পরাভব করা
ली	অদশ'ৰ	অল্	ঐ	ज ब	বিনাশ
िष	ভেদ	অল	ঐ	ভেদ	विटकम, विमानग
ক্ষ	সম্ভোষ	व्यञ्	खे	হ ৰ	वास्ताम
হন	इन न	অল্	ক্র	दथ	হত্যা

- (১) मिक्षशरम कर्खात विस्थिय। धवर मर्सक ।
- (२) मिष्रभए कर्णात विस्थित धवः मर्कतः।

ধার্তু,	ধাত্বৰ্ধ	প্রত্যন্ন	প্রভারার্থ	নিদ্ব পদ	অৰ্থ
मा	मान	ভূন	সি,কর্ন্তা,বি	দাতা	मामकर्छ।
ৰচ	বাক্য	ज़ न	ঐ	বক্তা	(य वोका वर्ल
मि-धम	মিরুপণ্	ভূন	ঐ	নিয়ন্ত	নিয়য কর্ত্তা
की	ক্র	ড়ন	ঐ	কেত!	ক্রম কর্ত্ত।
₹	ক্রণ	তৃন	ঐ	কৰ্ত্ত;	যিনি করেন
্যুখ	সংগ্ৰাম	ज्ञ न	ঐ	যোদ্ধা	যুদ্ধকৰ্ত্তা
बूध	বোধ	ভূন	ঐ	বোদ্ধা	रिट वंधक
क्रंश	দে হন	ভূৰ	ঐ	দোঝা	দোহনকর্ত্তা
গ্ৰহ	গ্ৰহণ	জ্ন	ঐ	গ্ৰহীত:	গ্ৰাহক
मृक	সূজন	তৃ শ	B	প্রফী	সূজনকর্ত্ত।
मृथ	मर्ग न	ভূন	Q	দ্ৰম্ভ।	দশনকৰ্ত্তা
পচ	পাক	ণক.	দি,কৰ্ত্তা,বি	পাচক	পাক-কৰ্ত্ত।
नी	অয়োগ	म न्क	ঐ	নায়ক	প্রদশ্ক
পু	পবিত্র	ধক	Ã.	পাৰক	পবিত্রকারক
35%	শোষণ	बुङ	ğ	শোষক	শোষণকর্জ:
वि धः	ব্যবস্থা	ণক	ঐ	বিপায়ক	ব্যবস্থাকারক
হ্ন	वध्	न क	હે	যাতক	হন্দকর্ত্র।
নৃত	ৰ, ভা	ब् क	ď	न ईंक	নৃ ভাকারী
ন্ত	শ্ভ্য	94	উন্ত্ৰী(১)	নৰ্ত্তকী	ন্ তাকারিণী
রদ্জ	রাগ	ভাক	Ð	র জ্বক	পরিষ্কারকর্ত্ত।
द्रम् क	রাগ	4	ঐ(স্ত্রী)	রজকী	র জ ক পত্নী
EB	ভক্তধার	ণ পক	્હે	ত ব্ৰধারক	শিবোক্তগ্রন্থারণ
					ক ৰ্ব্ব)
<u>ৰুধ</u>	বোধ	ণক	ঐ	বোধক	পণ্ডিত

ধাতু	ধাত্বর্থ	প্রত্যয়	প্রত ্যরার্থ	সিজ্ব পদ	অৰ্থ
গ্রহ	গ্ৰহণ	ণিন্	সি,কর্জা,বি	গ্ৰাহী	গ্ৰহণকৰ্ত্ব।
∢म	অবস্থান	ণিন্	<u>à</u>	বাসী	বসতিকারী
a)	नाम	ণিন্	Ď	দায়ী	প্রতিভূ, ভারগ্রস্ত
** t	স্থিতি	লিন্	ঐ	স্থায়ী	স্থিতিশী ল
मश्रम् छ	সংসগ	ণিন্	ঐ	সংসর্গী	একত্রবাসী
প্রতিযুক্ত	বিরোধ	লিন ্	À.	প্রতিযোগী	প্রতিপক্ষ, তুলাভা
					কারী
পরিতার	ভ্যাগ	बिन ्	ঐ	পরিত্যাগী	दिवर्ड क
धन्नू-तक	প্রীতি	रिवस्.	ঐ	অনুরাগী	অভ্রাগবিশিষ্ট
নি-বিচ	বিচার	নিন্	ঐ	विदवधी	বিবেকবিশি উ
পারি শ্র	কান্তি	ণিন্	<u>ن</u>	পরিশ্রমী	পরিশ্রমকর্ত্য
প্র শ্ব	উপশ্ম	িন ্	ঐ	প্ৰশ্মী	শমভাবিশিক
पस्	ভূল	ণিন্	ঐ	खर्भी:	ভাৱিযুক্ত
विकी	বেচা	निन्	<u>S</u>	বিক্ৰয়ী	বিক্রেতা
31	শ্বিতি	विल्	ভবিষাত	इ ।शो	যাহা থাকিবে
9	উৎপত্তি	ৰিন ্	ভবিষা হ	ভাবী	याश हहेत
অগ্-গম	অ(গমন	विन्	ভবিষাত	অ1গামী	ভাবী গমনশীল
:श	গাৰ	থক	সি,কন্তা,বি	গাথক	গানকর্ত্তা
£2-4	কুস্তুকরণ	ষণ	ঐ	কুষ্তকার	द्रुल †स
ोना-क्	মালাক-	व्	ঐ	নালাকার	পুষ্পজীবী
.	রণ				•
5পান্	কু পাতুক ¦-	ষণ	<u>à</u>	উপানংকার	জুতা কারক
	করণ	_			_
`	ক্লেশকর		<u>a</u>	ক্লেশকৃত	বস্তুবিশেষ
	শক্ত হন		₫ -	শক্রম	अक्रमम्
গ্ৰ-ছন	কৃতহ্দন	টক্	Ğ	ক্তমু	কৃতহন্ত।

ধাত্বৰ্ষ প্রভার প্রভারার্থ বিদ্ধাপদ অৰ্থ সি,কর্জা,বি বদচর বন-চর বনেচরণ টক্ অরণ্যবাসী क्षन-छत्र कारनछत्। छेक् मि,कर्डा,वि खनाठत जन ज নিশাচর রাত্রিচরণ টক্ সি,কর্ভা,বি শিশাচর রাক্ষ্য, চোরপ্রভৃতি मुन्न नर्भन টক্ সি,কর্ত্তা,বি সুদর্শ सृष्गा मि,कर्छा,वि इर्फ्सर ছুর-পৃষ ধর্ষণ টক্ প্রগল্ভ টক্ তদদৃশ দশ্ৰ উপমান তাদৃশ তজ্ঞপ টক্ উপমান যাদৃশ যদদৃশ দশ্ৰ যদ্রপ এডদদৃশ দশ্ন টক্ উপমান এতাদৃশ এতদ্রপ जश्नमृत मन्ने न টক্ উপমান ममृञ् তুল্য इपगपृत्रां प्रतां न টক্ এইরপ উপযান **अपन** किमपृशं पर्भान টক্ কীদুশ উপমান কিরূপ

বেধ সি,কর্তা,বি রুধ পণ্ডিক বুধ ক সি,কর্ন্তা,বি বিদ বিদ **उ**ढ़ों म া বিদ্বান্ ক গ্ৰী সি,কর্ন্তা,বি প্রিয় ্বেহপাত্র, স্বামী প্রীতি 奪 সি,কর্তা,বি ভুরুহ বৃক্ষাদি উদ্ভিজ্ঞপ-ভূমিতে ভূ-ৰুহ ैमर्थ ক্তথ্যান অস্ঠ্যদৃশ স্থ্যের সি,কর্ত্তা,বি অস্থ্যাস্থাশা ষেজন কথন সূৰ্য্য অদর্শ ন (मर्थन। মি,কর্ত্তা,বি কৃতার্থকনা আপনাকে চরি-কুতার্থমন মাদাকু খণা তার্থ বোধকারী নি,কর্মা,বি পণ্ডিতম্মন্য পণ্ডিতাভিমানী পণ্ডিতমন মান্যকু থশ সি,কর্ত্তা,বি ধনাম্মন্য কৃতকর্মাভিমানী धना-मन गोनाकत्वथम দি,কর্ত্তা,বি স্তগ্র্মন্য ঐশ্বর্য্যাভিমানী সুভগমন মান্যকরণখন

ধাতু	ধা হ্বৰ্ছ	প্রহায়	প্রত্যরার্থ	নিশ্বপদ	व्यर्थ
दम-ध्	রত্বধারণ	থ	দি,ক র্ন্ত া,বি	বস্থার	পূথিবী
প্রিয়-বদ	প্রিয়বাক্য	থ ๋	সি,কর্ন্তা,বি	র প্রিয়গদ	প্রিয়বক্তা
वन स्त	गरनावाका	থ	সি,কর্ড।,বি	বশস্দ	বশীভূত
বৈশ্ব-ভূ বি	বি শ্ব ভরণ	খ	নি,কর্ড,বি	বিশ্বস্তুর	विषुष
श्वर मृ	বিদারণ	থ	নি,কর্ত্তা,বি	ৰ প্রবন্দর	हेन
ধন- তি		থ	দি,কর্ন্তা,বি	ধনপ্তয়	অৰ্জুন
শ্ব-তপ	ভাপ	থ	সি,কর্দ্ধা,বি	পরস্তপ	পর পী ড় ক
श्रुष्ट-द्व	বর্ণ	শ	ঐ(স্ত্রী)	শয়শ্বর	বেচ্ছাপূৰ্ব্বকবিবা-
					रका दिनी
श्रद्धिः দম	नमन	থ	সি,কর্ত্ত:,বি	া ভারিকম	मक्यमं क
ইর-মদ	रुष क्रम	খ	मि,कर्इः,रि	: ३ तप न	বিহাদপ্রি
সর্ব্ধ-সহ	मञ्न	থ	ঐ স্ত্রী)	गर्खः गर्दः	পृ विवे
ভয়-কু	ভয়কর্ণ	र्छ	সি,কর্ত্তা,বি	ভে ন্নর	ভয়জনক
•	(क्रलक् ो			ক্ষেমস্ব	
	উংপ _{িত} ্ত		সি,কর্ত্ত¦,বি	অ গ্রহ	<u>জ্যেষ্ঠভাতা</u>
শোক অ	.অপহ-	E .	সি,কর্ত্তা,বি	শোকাপহ	শোকহন্ত্য
প-হন	ন্ম				
खन-मा	बनमान र	5	সি,কর্ন্ডা,বি	জনদ	মেঘ
পার-গম	পারেগ ড	5	সি,কর্ত্তা,বি	পারগ	কর্মানক
	শন				
	পর্ব্বতে ড	5 1	সি,কৰ্ন্ত),বি	গিরিশ	गर्शामि
পত-গম প	শয়ন পক্ষরা ড		For seeks for	O'TEM OF	er=9
	ग य•४। ज्र}शंभन		11,187,19	পতঙ্গ,পত- ঙ্গম,পতগ	~1.
বিহায়- ঘ		;	সি,কৰ্ত্তা,বি		পক্ষী
म्-गम		'		ক্লম, কিহণ	• • •

প্রত্যয় প্রত্যয়ার্থ সিদ্ধাপদ 'অর্থ ধাত্বৰ্থ দ্বরা-গম শীপ্রগ সি,কর্ত্তা,বি তুরঙ্গ,তুর- অশ্ব ভ মন क्रम,जूद्रभ সি,কর্তা,বি ভুজন্ন,ভুজ- সর্প ভুজ-ক্ষেত্রণ ড গ্ৰ ক্ষম,ভূজগ मन मि,कर्ड!,वि छेत्रभ,छेत्-উরস্-বক্ষেণ ম্ভ अभ, छेत्रश গম यम

স্বার্থপর সি,কর্ভ:,বি আয়ম্ভরি আগ্ন-ভূ আত্মভরন্থি উদর-ভূ উদরভর-খি উদরম্ভরি পেটুক मि,कर्छ।,वि কৃক্ষি-ভূ উদরভরণ থি गि,कर्छ।,दि कुक्तिस्तरि খাদক कि সি,কর্ত্তা,বি জলধি कल-शा शांद्रन जनशादन करत (य मि,कर्ड),वि वीदिधि বারি-ধা ধারণ কি क्लक्षांत्रं करत रय অধু-ধাধারণ কি সি,কর্জ্বি অমুপা জলধারণ করে যে কি সি,কর্ত্তা,বি শিধি নি-ধা ধারণ র ডু मि,कर्ड।,नि मिक्त সংধা সংযোগকু কি মিলন কি সি,কর্ডা,বি অন্তর্দ্ধি অন্তর্ধা অদ্দান তিরোধান কি বিধান गि,कर्ड\,ति विधि । বি-ধা নিয়ম বি-জ্ঞান বিজ্ঞানজ কিপ मि,कर्ड़ा,वि विकानविश विकानभाज्ञक সংরাজ দীপ্তি কিপ সি,কর্তা,বি সমুণ্ট ষাধীনরাজা हेस-कि हेस्रक्षिशक्ति मि,कर्डा,ति हेस्रिक्ष রাবণপুজ ঞ্জী-যু যুক্ত কৃপ দি,কর্তা,বি শ্রীযুক্ত <u> এবিশিষ্ট</u> তদ-দৃশ দশনি কিলুপ উপমান ভাদৃক ভদ্ৰগ यम-मूर्ण मर्भान ক্রিপ উপদান যাদৃক যক্রপ ধাত্বর্থমাত্র কিপ গিপাসা ত্ব ভুকা ভূষা

ধা.জু	ধাত্ব ৰ্ধ	প্রত্যর	প্রত্যরার্থ	সিশ্বপদ	ष्यं .
শ্বযংভূ	উংগন্তি	&	সি,কৰ্ম্ভা,বি	य इ.सू	স্বয়ং উং পতি শীল
শং ভূ	উংপত্তি	ডু	a	শস্তু	শিব
বি-ভূ	উংপত্তি	ড	<u>à</u>	বিভূ	প্রভূ
প্র-ভূ	উৎপত্তি	ভু	ð	প্রভূ	স্বামী
अङ्	সহ্য	हे सू	À ,	महिसू	महत्रगी ल
রুখ	বৰ্জন	হয়ু	a	वर्षियु	ব ৰ্দ্ধনশীত
5	চরণ	इ क्	ঐ	চ রিষ্ণু	हर् न भीत
कि	ब्ह म्	B	À	<u>জিফু</u>	कर भीत
গৃধ	লোভ- করণ	F ,	ď	ग्रंभ	<i>লোভশীল</i>
क्म	কা মন । কর্ণ	উক	. <u>i</u>	কামুক	काम भी ल
গ্ৰ	গমন	উক	ঐ	গামুক	গম্ভা
ৰ্ছ	উংপত্তি	উক	ঐ	ভারুক	ভাৰগ্ৰাহক
অভিলয	रेक्।	উক	ঐ	অভিলায়ুক	मण्ट्र
র্ষ	বয় ণ	উক	ঐ	বৰ্ষু ক	वर्ष १-भीम
হন	বধ	ढेक	ঐ	ঘাতুক	হিংস্ৰ
जग्र	मग्र	আলু	ঐ	पश्चाल ू	मग्रामी म
নি-জা	নি জ।	অ∤নু	Ğ	निज्ञ नू	নিজাশীল
শ্ৰদ	ভক্তি	আলু	à	শ্ৰেদ্ধান	अकाशील .
भी	भग्न	আলু	ঐ	ने ग्रील ू	শয়ন শীল
স্পৃহি	टे ण्ह	আদ	ঐ	স্পৃহয় লু	(मामू भ
ভ 88	ভান্ধা	উর	ঐ	ভঙ্গুর	ভঙ্গলীল
ভাস	প্ৰকাশ	উর	<u>B</u>	ভাস্র	मीखिमी ल
ভিদ	ভেদ	কুর	ঐ	ভিচ্র	ट जमभीन
ছিদ	८इम	কুর	A	ছিছুর	(इम्मी न

ধাতু	ধাত্বৰ্থ	প্রত্যয়	প্রত্যয়ার্থ	সিদ্ধপদ	অর্থ
विस	জ্ঞান	কুর	সি,কৰ্ম্ভা,বি	বিছুর	শান্তস্বভাব
নশ	atet	বর	<u>ক</u>	নধ্র	নাশাল
জি	জয়	বর	ঐ	জিত্বর •	ज यभी म
∌ ¥∤	পর্টি	বর	এ	इ न्द्रेत	প্রভূত্দীল
ভাগ	मी खि	বর	্ট	ভাস্কর	সূ ৰ্য্য
3	স্থিতি	বর	ঐ	ন্বর	অচলপদার্থ
ক্স	বিকাদ	र द्	ক্র	কশ্বর	বিকাসিত
হিংস	পরানিষ্ট	র	<u> </u>	इि :अ	हिश्ग भीन
ন্ম	सगस	র	ស្	ब्रम्	नम् भीन
অজস্	অবিশ্ৰা	ম্র	खे	অজ্ঞ	নির্ভর
দীপ	मे ंछि	র	ক্র	नीथ	भी खिलीन
ह िन	मीथि	র	ঐ	च्छ	क्रांक
পিপাস	পাবেদছ	ু উ	ক্র	िभन्न	পিপাসাশীল
198	জিজাস	ह है	ক্র	জিজাম	জঃনিতেইচ্ছুক
क्ष्य - भार	म इंग्हा	उ	ঐ	আশংস্থ	অভিলাষযুক্ত
ভাগ্	নিদ্রাক	য় ঊক	ক্র	ভাগরুক	জাগরণশীল
ব্দ	অতিবল	, উক	ঐ	বাবছুক	পুনঃপুনবক্তা
দন্শ	দংশ্ন	উক	: ঐ	मन्म शूक	দর্প, রাক্ষ্য
যক্ত	CF व र्रा	্ৰ উক	ঐ	যাজজুক	প্রোহিত
জপ	দেবনা	দ-উক	ঐ	জংজপূক	সদা জাপক
, .	শারণ				
ভী	ভয়	ক্র	ঐ -	তীরু	ভয়শীল
अष्	অনিষ্ট	ক্র	ঐ	শক্ত	বিপক্ষ
বিদ	फड†म	বস্থ	ঐ	বিদ্বস_	বিশ্বান_

ধাতু	ধাত্বৰ্থ	প্রত্যা	প্রভারার্থ	নিদ্বাপদ	অর্থ 🗼
₹	উৎপত্তি	স ্ত্	ভবিষাং	ভবিষাৎ	যাহা হইবে
हल	ठल।	শভূ	সি,কর্ত্ত ,বি	, চলং	অস্বায়ী
क्ष	জ্বন	শতৃ	ঐ	क्लए	প্রস্থালিত
গল	গলা	শত্	ঐ	গলৎ	शल म ील
জীব	চেতনবস্তু	শত্	<u>ज</u>	জীৰং	वर्डगांन
শী	শয়ন	শান	ক্র	শ্যান	শুয়ন
द्रड	ব র্ত্তন	শ¦ন	3	ৰ ভূমা ন	যাহ। চলিতে ছে
ब्र थ	বৰ্দ্ধন	শান	ঐ	বর্জন¦ন	द्विभीन
নহ	সহন	শান	ঐ	সহ্ ম ¦ন্	দে গিজন্য
আস	জাসন	min	ঐ	অাসীন	উ পবিষ্ট
দীপ	অগ্নিশিখ	শান	Ø	দীপ্যম্ব	প্রভাক
far	জ∤ন	শান	ঐ	বিদ)মান	र रुंग ्न
5	মরণ	311 5:	<u> </u>	মি্যুম∤ন	७ रम#
मुख	प्रकृति	শান	ঐ	मृ भाग स	যাহা দেখিতেছে
শেৰ	<i>द</i> म र।	mita	<u> </u>	সেব্যুম্ব	যাহাকে সেবিতেছে
গৃহ	্থহণ	भौग्र	ঐ	গৃহামান	যাহা-গ্রহণ করিতেছে
7	मान	শান	ঐ	দীয়মান	শাহা দিতেছে
\$ †•	পাৰ	শান	ঐ	পীয়মান	দাহা পান করিতে ছে .

সামান ভবিষাৎ বক্ষামান বলিব ধাছা 15 কথন স্যামান ভবিষ্যৎ - করিয়ামান করিব যাহা 🦠 করা 季 সামান ভবিষ্যং গনিষ্যনান ষাইব যেখানে গ্ৰ গ্যন ত্রিমক্সি,কর্মা,বি, কৃত্রিম ₹ কর্ণ কাণ্গনিক তব্য 🗳 মার্ডিবা মার্ল যোগ্য শ্ব্ শ্রণ তব্য ঐ 3,21 গমন - গস্তবা সুশ্ম

			()	
ধাতু	ধাত্বর্থ	প্রত্যয়	প্রত্যয়ার্থ	সিদ্ধাপদ	অর্থ
٠ •	উৎপত্তি	ভব্য	ধাৰ্থ	ভবিতৰ্য	ঈশ্বরাধীন কর্ম
विष	प र न	ভ ব্য	नि,कर्म,वि	বেদিতব্য	জানিবার বিষয়
301	বোধ	ভব্য	&	জ্ঞাতব্য	জানিবার খোগ্য
পূ अ	পূজন	ভ ব্য	À	পুঞ্চিত্র	পূজার যোগ্য
সূজ	সূজন	ভব্য	ঐ	শ্রম্ভব্য	সূজনোপযুক্ত
पृ न्ध	मर्गम	ত ৰ্য	<u>ঐ</u>	এই ব্য	দৰ্শ নোপযুক্ত
স্প্ৰ	ज्ञाक व	ভব্য	ঐ	স্পৃষ্টব্য	ক্লাৰ্ম যোগ্য
শ্	শ্বৰ	अ नीश	. B	শারণীয়	ন্মৃতি যোগ্য
গম	গমন	वनीय	ঐ	गगसीय	গমৰোচিত
পুজ	পূজন	অশীয়	ঐ	পুজনীয়	পূজোপযুক্ত
,				•	
ख	उ न्ध	য	<u>a</u>	(क्य	জে তন্য
	শ্রেবণ	ষ	ঐ	<u>এবা</u>	<u>জ্ব</u> বণযোগ্য •
শক	শক্তি	ষ	₫	मेका	যোগ্যতাপন্ন
সহ	সহন	स	₽	সহ;	क्रमा, अरुमीय
MA	লাভ	ध	ঐ	मडा	লভ
গম	গমন	ষ	ঐ	গম্য	গমনোপযুক্ত
स्म	नमन	य	खे	<u> คพา</u>	নমনীয়
র্ম	ক্ৰীড়া	ষ	ঐ	র্ষা	त्रम ीय
গদ	কথন	ষ্	₫ .	भमा	ছন্দোরহিতবাক্য
মদ	মন্তত:	ষ্	À	यमा	ন্থুরা
គ ង្គ	আচরণ	ষ	ঐ	ठर्श	ব্যবহার্য্য
খন	খন্ম	য	<u> </u>	বেয়	খাত, পরিখা
ল া	পাৰ	¥	₫ ?	পেয়	পানোপযুক্ত
मा	मांग	য	ঐ	८मग्न	मामट्यां ग्र

ধাতু	ধাত্ব র্থ	প্রত্য	র প্রত্যয়াথ	সিদ্ধপত্ত	অ্ধ
বি-ধা	विश्वान	য	সি,কর্ম্ম,বি	वे विद्यम	উচিত্ত
গম	গমন	ক্ত	জত ীত	গভ	অতীত
মৃ	म द व	ক্ত	অতীত	মৃত	গত প্রাণ
ফ	ক্তয়	ক্ত	অতীত্ত	ঞ্জিত	क ग्रयुक्त
য	গ্ৰন	ক্ত	ত্য তীক	ষ্ত	গত
অগ-গা	আগিমন	ক্ত	অতীত	আনাত	আগত
₹	করণ	ক্ত	অতী ত	কৃত	করা হ ইয়াছে
	শ্রেব ণ	₹ 5	অতীত	শ্রুত	শুল: গিয়াছে
ক্র প	কে'ধ	ক্ত	অ তীত	ক্ দ	রাগাধিত
गुर	নোহ	ক্ত	অভীত	মৃথ	মোহযুক্ত
मृभा	मर् ग न	ক্ত	অ তীত	मृ क्टे	रमथा शिव्राटक
সূত্ৰ	গু জন	<u> </u>	অ ঙীত	मृ ग्हे	मृजन श्हेग्राष्ट्
াহ	প্রভেশ	ক্ত	অতীত	utè	অভিশয়
লিহ	লেছন	ক্ত	অভীত	मीए	र्गाव
छ₹	গোপন	<i>જુ</i>	পতীত	शृक्	98
मु इ	মোহ	ক্ত	অ তীত	মূঢ	মূর্খ
ছুহ	দোহন	ক্ত	ষতীত	5 4	গোরস
সং দিহ	मत्म्	ক্ত	অ তীত	ग निय	সংশ্যাপন
शंन	थनन	ক্ত	অ তীত	थाउ	জল শ্য
ক্ষ	ক্তন্ম ন	ক্ত	ছ :তীত	ক্তান্ত	উ श्श्रम्
ছিদ	(इ न	ক্ত	ন্থত ীত	ছিন্ন	ছেদ হইয়াছে
ভিদ	ভেদ	ক্ত	অ তীত	ডিন্ন	ভেদ হ'ইয়াছে
বি-পদ	বিপদ '	ক্ত	অতীত	বিপন্ন	বিপদ্ গ্রন্ত
আ-সদ	গমন	ক	অভী ত	আসর	মি কট

ধাতু	ধাত্বর্থ	প্রত্যয়	প্রত্যয়ার্থ	নিদ্ধপদ	व्यर्थ .
व्या-इम	ছাদ	ক্ত	অতীত	আদিছ্র	আয়ত
कुम	কুধা	ক্ত	অ তীত	, স্কু-গ্ৰ	ক্ষুধিত, ছংখিত
ক ক্ত	হোগ	ক্ত	অতীত	ৰু গু	রোগ গ্রস্ত
ভূজ	ভোজন	ক্ত	অ তীত	ভূ গ	স্থ ক
মস্জ	ভোৱা	ক্ত	অতীত	মগ্ৰ	প্রবিষ্ট
मी	ভাতাব	ৰ্ক্ত	অতীত	मी न	দরি শ্র
উৎ ডী	উড়ন	'9 5	অতীত	উভ্ডীন	উড়িয়াছে
কি	ক্ষয়	ক্ত	অতীত	कीन	ক্ষয়যুক্ত
वि-ख्	তরণ	ক্ত	অতীত	বিস্তীৰ্ণ	প্রসারিত
আ-কু	কর্ণ	ক্ত	অতীত	আহীৰ	ব্যাপ্ত
767	ভমুক্রণ	ক্ত	অ তীত	मोर्ग	কৃশ
ख्य	ক্তরণ	ক্ত	অতীত	-জীর্ণ	পুরাত্র
91	मल्लांपन	ক্ত	অ তীত	পূৰ্ণ	পূরিত, শেষ
इ ड़	७ %स	ক্ত	অতীত	हुर्व	হা ড়া
रेक्स	হয ক্ৰয়	न्दुक	অভীত	H ia	বোগী
.रेङ्ग	विमोप	*35	অভীত	क्षांन	टितम, विश्व
হুৰী	लक्त	ক্	অত:ড	হ্ৰণ,হ্ৰত	न व्हिउ
न्यं	গদ্যাণ	ক্ত	অতীত	ত্ৰাণ, ত্ৰাত	গন্ধ
<u>س</u> ّر	ত্ৰাণ	ক্ত	অ তীত	ত্ৰাণ,ত্ৰাত	न का
ক্রিশ	कस्रे	737	অতীত	ক্লিশিত,ক্লি	ট ক্লেশযুক্ত
₹ i	হ্রণ	ক্ত	অতীত	হৃষিত, হুফ	' আহলাদিত
ক্র ষ	ক্রেপ	785	অতীত	ৰুষিত,ৰুষ্ট	ক্রোধিত
वि-भौग	প্রভায়	ক্ত	অ তীত ়	বিশ্বসিত	বিশ্বীদ যোগা
मा १	বৃদ্ধি	ক্ত	অভীত	স্ফীত	কোল!
পায়	বৃদ্ধি	ক্ত	অ তীত	পীন	মাংসল

- ,					
ধাতু	ধাত্বৰ্থ	প্রত্যয়	প্রত্যয়ার্থ	সিদ্ধাপদ	অর্থ
मङ	माज	ক্ত	অ তীত	লক্ষ	প্রাপ্ত
নু ভ	লে'ভ	ক্ত	অঙীত	ल क	লোভী
ক্ষুভ	কোভ	ক্ত	অ তীত	কু ব	কোভবিশিষ্ঠ
जन्म	म् कं म	ক্ত	অতীত	म खे	দংশন বিশিষ্ট
স্মনু-রঞ্জ	অভুরাগ	ক্ত	<i>ছ</i> [তী ত	অনুরক	আ্যাক্ত, রঙ
জা- সন্	জসঙ্গ	'	অ ভীত	আসক্ত	ভ ়েপ্র
শুন্ভ	শুমুন	ক্ত	অভীত	শ্ৰন	স্পান্র্ছিড
ভৰ্শ	অধঃপ্ডু	' ক্ত	সভীত	ভ্ৰম	नस्रे, চ্যুত
धुन्ध	मां म	<u>130</u>	অর্ভীত	श्रष्ठ	'হড
প্রসান্স	যশঃকীর্ত্ত	न दुक	অ ভীত	প্রকার	क्रम ्मनीय
গ্রস্থ	গ্ৰন্থ	ক্ত	ষভীত	<u>এথিড</u>	ले ! थ।
মন্ত	গঙ্ন	ক্ত	অভীত	মথিত	বিলে ড়িড
যক্ত	टम रार्का	TO .	অতীত	इ क	বাঞ্ছিত
₹७	शंका	ক্ত	অণ্ট্ৰীড	উগু	ক পিত
স্বপ	শয়ন	ক্ত	অতী হ	<i>মূ</i> পু	<u>ৰিডিত</u>
বপ	কেশমুগু	মক্ত	অভীত	উপ্ত	বীজবপন
বঙ্	বহন	ক্ত	অ তীত	উ ঢ়	পরিণীত
গ্ৰহ	গ্ৰহণ	জ	অতীত	গৃহীত	প্রাপ্ত
প্রচ্ছ	জিজ্ঞাস	ক্ত	অতীত	পৃষ্ট	ভিজাসিত
नि यम	রীতিপা লন্	-ক্ত	অ তীত	নিয় ত	मर्खमा ्
			~		
রম	ক্ৰী ড়া	ক্ত	' সতীত	রভ	আসক্ত
नम्	ন্যন	স্ক	অ তীত	<u>নত</u>	अ भू
হ্ন	इनन	উ	অতীত	<u>হত</u>	বিশাশিত
मन	भनम	ক্ত	অ তীড	ম ত	म ्र

	ধাতু	ধাত্বৰ্থ	প্রত্যয়	প্রত্যরার্থ	সিদ্ধপ দ	वर्ष
	750	নাশ	ক্ত	অ তীত	7 13	ঘা, ব্ৰণ
	তন	বিস্তার	ক্ত	অ তীত	ত ত	বিস্তৃ ত
	আ-ক্রম	পাদবি- ক্ষেপ	ক্ত	অ তীত	আকান্ত	অক্রিমণ বিশিষ্ট
	ক্ষ	কৃত্তি	ক্ত	অতীত	কুৰি	কুান্তিযুক্ত
	জম্	ভাষ্ডি	ক্ত	অতীত	ভাষ	ভ্ৰমযুক্ত
	অম	আৰি	ক্ত	অতীত	বায়	অমযুক্ত
	मग	नमन	<u> </u>	অতীত	मांख	স্থাসিত
	শ্ম	শান্তি	ক্ত	অতী্ত	भ ख	শিষ্ট
*	ক্ষ	क्रमः	ক্ত	অতীত	क्रांख	गर् नभी ल
	मिव	ক্ৰীড়া	ক্ত	অতীত	ছু ।ত	ক্ৰীড়া বিশেষ
	পরি-মা	পরিমাণ	ক্ত	অ তীত	পরিদিত	পরিমাণ বিশিষ্ট
	স্থ	গতি :	ক্ত	শতীত	শ্বিত	হাগী
	প্র-দা	मान	ক্ত	অতীত	क्षप्रस	সমর্পিত
	বি-গ্ল	विश्वान .	(অতীত	বিহিত	বিধেয়
	আ-ছে	আহ্বান	19	অতীত	আহূত	নিমন্ত্রিত
	1 1	পান	ক্ত	অ তীত	পীত	প াৰকৃত
	ই গ	গাৰ	ক্ত	অ তীত	গীত	গান
	হ 1	ত্যাগ	3	অভীত	হীন	রহিত
	टेक्ट	क्य	ক্ত	অতী ত	ক্ষাম .	क ्रतिन
	শুৰ	শোষণ	ক্ত	সভীত	শুস্ক	मीद्रम .
	পচ		ক্ত	অ তীত	পৰু	পাক
	f	বত, কুল,	তুৰ্, প্ৰ	ভৃতি কতকং	लि भन नि	পাতনে সিদ্ধ।

জি জয় ক্তবতু ভবিষাৎ জিতবান জয়শীল কৃ করণ জ্বতু ভবিষাৎ কৃতবান কার্যাশীল

ধাতু	ধাত্বর্থ	প্রত্য	র প্রত্যয়ার্থ	निक ्ष भ म	অৰ্থ
李	कड़ल	ঘাণ	লি,কর্ম,বি.	ক্রিয়	কর্ম
₹	হরণ	ঘ্যণ	সি,কর্ম,বি.	হার্য	হরণীর
ভিদ	ভেদ	য্যন	সি,কর্ম,বি,	ভেলা	ভেনোপযুক্ত
ৰুধ	বোধ	चान	मि,कर्भ,वि	বেধ্য	বে!ধোপযুক্ত
ম্ম	যান	शान	গি,কৰ্ম,বি	म (न्ह	म ल्लीय
বহ	বছৰ	श्:स्	मि कर्मा,वि	वाहा	दङ्गरश ंशा
সিচ	সেচন	যাণ	সি,কর্মা,বি	टम क!	নেচনীয়
পট	পাক	चान	সি,কর্ম,বি	পাচ্য	গাক্ষেয়িয়
ভাজ	ভ্যাগ	भा ल	मि,कर्भ,वि	ত্যাজ্য	ভাগাই
य क	८ मवर्फि	ষ্য) ল	मिं,कर्मा,वि	শৃক্র	যাজনে পেযুক্ত
বচ	কথা	খ্যপ	मि,कर्म, वि	ৰাকা,বাচা	विनिवांत त्यांभा
ভঞ	ভাগ	यान	সি,কৰ্ম,বি	ভাগ্য,ভা	। उजनीय
ভূজ	অশন	বাণ্	সি,কর্ম,বি	ভোগ্য,ভো	জ্যা ভোগোপযুক্ত
यू अ	যোগ	श्रान	সি,কর্ম,বি	(यांगा,(यांड	য় উপযুক্ত
রাজন্	ছ্প্ৰসব(মি পাত্ৰ⊹	- ঘণ	সি,কর্ম,বি	রাজস্থ	र छ विट्यंष
অমা-বস	ব কাস	যাণ্	সি,কর্ম.বি	জমাব স্যা	ভিথিবিশেষ
Ÿ	ভরণ	ক্যপ্	সি,কৰ্ম,ৰি	ভূতা	प्रांग
প্রাতর-বৃ	কর ।	ক্যপ্	সি,কর্ম,বি	প্রাতঃকৃতা	প্রাতঃক্রিয়া

প্রণ কাশ্ নি,কর্ম,বি প্রভা পান
প্রাতর-কৃকরা কাপ্ নি,কর্ম,বি প্রাতঃকৃতা প্রাতঃক্রিয়া
নৃত নর্ত্তক কাপ্ নি,কর্ম,বি নৃত্য নাচন
শাস শাসন কাপ্ নি,কর্ম,বি শোহতা৷ গোবধ
প্রী-হন হনন কাপ্ নি,কর্ম,বি প্রীহতা৷ প্রীবধ
বন্ধ-হন হনন কাপ্ নি,কর্ম,বি প্রাহতা৷ প্রাক্রবধ

ধাতু	ধাত্ব	প্রত্যায়	প্রত্যয়ার্থ	নিজ্বপদ	অর্থ
পরি-চর	আচরণ	ক্যপ্	ধাত্বৰ্থমাত্ৰ	পরিচর্যা	সেবা
विभ	জ্ঞান	কাপ্	ধাত্র্থ	বিদ্যা	জ্ঞান
মৃগ	ज रस् र	ক্যপ্	গাড় র্থ	মূগয়া	বন্যপশু বধ চেটা
₹	কর্বণ	ক্যপ্	ধাত্বৰ্থ	ক্রিয়া,কৃত্যা	কৰ্ম
x T	শয়ন	ক্যপ্	ধাত্বৰ্থ	শ্বা	বিছেনা
इ न	इनन	কাপ্	थाउ र्थ	হতা	ব ধ ·
পিপাস	भारमङ्।	অ	शाइर्थ	শিপাসা	ভূষা
জিজাস	कारन का	অ	ধাত্তর্থ	জিড়াস!	প্রশ
তপস্য	ক্ষতাহণ	য	খাত্ ৰ্থ	তপস্য	केंद्र ताताथन।
সেব	८मरम	Ŋ	ধাৰ্থ	সেব!	শুক্রাবা
द्रक्	র ক া	B	ধাত্র্থ	বুক	পরিক্রান
* *	ভয়	8	ধাত্বৰ্থ	अंड	ভয়
ক্ৰীড়	ক্ৰীড়া	3	ধাত্বর্থ	ক্রী ড়া	(थन)
निया	निया।	ঙ	ধাত্বৰ্	बिन्म)	কুৎসা
চিন্ত	ভা रम।	®	ধাহর্থ	চিন্তা	ভাবনা
পূজ	शृ खन	1.	शास्त्रक्	পূজা	अर्क ने।
শোভ	শেক্তিম	B	শা ত্বৰ্থ	শোভা	কান্তি
পীড়	পীড়ন	18 *	ধাত্তর্থ	পীড়া	ব্যামোছ
আ-জ	জ্ঞাপন	*	ধাত্রপ	আছা	অহুমতি
উপ মা	দৃষ্টান্ত	E	शावर्थ .	উপমা	मृष्ठे ख
গ্ৰ-ভা	मीश्र	B	ধাত্বৰ্থ	প্রভা	मीथि
আ-খ্যা	খ্যাতি	গু	্ৰ্বাত্ <u>ত্</u>	আখ্যা	<u> শা</u> ম
অব-স্থ∤	গতি	B	धाउर्थ	অবস্থ	मन्भा ्
কৃপ	ক্ষুণ	8	बावर्ष	কুপ।	मग्र
न्यम .	ক্ৰাক্র	E	ধাৰ্থ	त्रक्यां ,	তিত্রিকা ু

			(>>)	
ধাতু	ধাত্বৰ্ধ	প্রতায়	প্রত্যয়া র্য	निक्ष श्रम	অৰ্থ
मग्र	অনুকন্প	E	ধাত্ত্যাত্র	प श्	কুশা
ट्रे य	বাঞ্চা	8	শাত্বর্থ	हेम्ह्।	অভিলাব
ব্র	পীড়া	B	ধাত্তর্থ	জ্ব গ	বোগাকান্ত
স্থ্য	ক্তব্য	B	ধার্থ	प ड़ा	শীপ্র
ত্রপ	म क	E	ধাত্তৰ্থ	ত্রপা	म अङ्ग
ব্যথ	ক্লেশ	B	भादर्श	ব্যথ	বেদশ
শ্বপ	শর্ম	7	धाष् र्थ	ষপ	निञ्चांवन्तांग्र तमथा
যত	য:হ্ব	ब	ধার্থ	ষত্ত্ব	८७ छ।
रा छ	দেবার্চ:	म्	ধাত্বৰ্থ	ষড়্ত	যাগ
প্রহ	জিজাস	म	श † दुर्थ	প্রয়	অ रहायन्।
ষাচ	ভিকা	ম	शंपर्	गाह्यभ	প্রার্থন।
শ প	আকোশ	যঞ	ধাত্বৰ্থ	* 17	অভিশৃন্দাত
संक्र	atr:	খ এ	भा ष्र र्थ	नाम	धुःम
পা	পাক	প্ৰক	श ार्ज्य	পাক	প্ৰ
युष्क	একত্রিক-	শ্বক	গাত্ত ৰ্থ	যোগ	মিল ন
	রণ				
Ž.	উৎপত্তি	যথ	ধাত্র্থ	ভাব	অভিপ্ৰায়
म	पान	প্ৰথ	शायर्	म 🖪	বিপত্তি
		_			
73 /	শ্বরণ	ক্তি	ধাত্বৰ্থ	শ্ব্ডি	শ্রণ
a	শ্ৰবণ	জি	ধাত্বর্থ	ঞ্ছতি	त्वम, खंदन
A al	क्रेक्श	ক্টি	ধাত্বৰ্থ	मृ ष्टि	मित्रीक्ष
भूम	অসুমান	ন্তি	ধাত্বৰ্থ	মতি	বুৰি

ধাতু	ধাত্বৰ্থ	প্রত্যয়	প্রত্যয়ার্থ	নিজ পদ	वर्ष .
রুধ	জ্ঞান	ক্তি	ধা ত্বৰ্থ	রু দ্ধি	প্রজা
শ্রেদ	क्रम	ক্তি	ধান্বৰ্থ	শ্রান্তি	ক্লেশ
देश	হ্য ক্ষ	ক্তি	ধাত্বর্থ	গ্ল ানি	শ্রান্তি
टेक	विषान	ক্তি	গাত্বৰ্থ	নানি	শলিন তা
হা	ভাগ	ক্তি	ধাত্বৰ্থ	হানি	ক্ষতি
			And the state of t		
뜇	শোধন	<u> र</u> ेख	ধ্যুষ্থ মাত্র	পাৰিজ	ণ্ডক
চর	গম্ন	ইভ	ধাত্বৰ্থ 🕟	চরিত্র	ব্যবহার
বস	আফ্রাদ্র	Ī	সি,কর্ম,বি,	বস্ত্র	কাপড়
সূপ	গতি	ट्रे म	সি,কর্ন্তা,বি,	, मिर्भ 'ह	য়ত
मी	প্রোগন	Ĩ	मि,कत्रग,वि.	নেত্ৰ	57
মন	অনুমান	অস্ ়	সি,করণ,বি,	मनः	वृक्षि ङ्गान
Pak	सर्भ न	উস	मि,कड़न,वि,	চক্ষুঃ	নেত্ৰ

প্রত্যয়ান্ত পাতু।

ধাতুর পর ঞি, সন, যঙ, এবং শব্দের পর কা,ঙা প্রভৃতি প্রত্যয় করিয়া যাহা নিষ্পান্ন হয়, তাহাদিগকে প্রত্যয়ান্ত ধাতু বলা যায়। প্রত্যয়ান্ত ধাতুর পর ক্রৎ প্রত্যয় হইলে, তাহা বাঙ্গালা ভাষায় ব্যবহৃত হইয়া থাকে।

প্রভায়ান্ত ধাতু পাঁচ প্রকার, চুরাদি, এগ্রন্ত, সনন্ত, যপ্তন্ত, লিধু অর্থাৎ নাম ধাতু। কতকগুলি প্রভায়ান্ত ধাতুর উদাহ-রণ নিম্বে প্রদৃশিত হইল। বিদ্যার্থি সমূহ ইহা অভিনিবেশ

পুর্বাক পর্য্যালোচনা করিলে জন্যান্য সমস্ত জনায়াসেই ক্রদয়ঙ্গম করিতে পারিবেন।

চুরাদি।	5	র	t	f	P	Ì
---------	---	---	---	---	---	---

মুল ধাতু	চুরাদি ধাতু	রুৎপ্রত্যয়াম্ব পদ	অৰ্থ
घ ठ	ঘটি	ঘটনা	যোজন।
স্থা	ख्रीणि	শৃ পন	স্থিতিকরণ
ব্যথ	বাথি	ব্যথা	বেদশা
কথ	কথি	কথা	উক্তি
ग ि	ঘটি	দটি ভ	गः हि से
বাণ	ন্য থি	বাথিত	গী ভিত
কথ	কথি	কথিত	উক্ত
রধ	ব ৰ্চি	বৰ্ষি জ	উন্নত
죷	কারি	<u>কারিত</u>	কর।
इ म	ठ †िल	চালিত	চ্যিত
বি-জ্ঞা	বিজ্ঞাপি	কিজ্ঞাপ,	বিজ্ঞান্তি যৌগ্য
या	যাপি	যাপিত	যাপন করা

এও] সু |

ভী	ভীষি	ভীষণ	ভরন্ধর
পা (রকা)	পালি	পালন	ভরণ গোষণ
পা (পাৰ)	পায়ি	পায়িত	পীত
রুহ	রে†হি	ব্লোহণ	বপন, পোতন
<u>কুহ</u>	রোপি	ৱোপণ	বপন, পোত্তন
अधि-देड	অধ্যাপি	অধ্যাপন	শিখান
তু ব	দোৰি, সুবি,	দোৰণ, ছবল	बिन्हा, (प्राप्त

	•	(२१)	
	ধাৰু শীদন্ত ধাতু		वर्ष
হন	যাত্তি	ঘতিন	वश, गांत्रव
4	অপি	অ প ণ	প্রদান

সনন্ত ধাতু।

মূলধাতু	সনস্থা তু	কুৎপ্র ত্য য়ান্তপদ	অৰ্থ
পা	পিপাস,	পিপাসা	পান করিবার ইচ্ছা
ভ ক্ত1	জিজাস_	জিজা স া	জানিবার ইন্ছ।
कीर	জিজীবিষ্	জিজীবিষা	বঁণচিবার ইচ্ছা
&	শুক্রান্	শুক্রা	শ্ৰবণে ছা
ভূক	বু ভূক	বুভুকা	ভোজনেচ্ছা
ज़ र्ग	मिमृक	मिमृ क्	मर्भ त्मण्डू
5	জিহীৰ	कि रोग्र्	হরণেচ্ছ
ষপ	সূৰুপ্স	স্বুপ্ সা	শয়নেক্ছi
উপ-কৃ	উপচিকীৰ	উপচিকীৰ্যা	উপকারেচ্ছা
for	জিণিষ্	জিণীযু	करप्रकृ
হন	জিঘাৎস	ভিযাংসা	३न८म ण्ड
অধি ইঙ	অধিজিগাংস্	ব্দধিজিগাংস্থ	অধ্যয়নেক্
निव-्ग	নিশ্ছিংস	নিৰ্দ্যিংসা	নির্মাণেন্ছ।
# j	निदम	जि ९म।	मारमण्ड
প্রতি-বি-ধা	প্রতিবিধিংস	প্রতিবিধিংসা	প্ৰতিবিধানেন্দ্ৰ।
मङ	লিপ্স.	লিপ্ সা	লাভেচ্ছ।
শক	শিকা	শিক	শক্তির ইচ্ছা
পত্ত	পিংস্	शिश्मा , 🦟	পতনেচ্ছা .
শা	তিষ্ঠাস্	তিষ্ঠাদা	স্থিতির ইন্দা
गृ	गृष्ट्	मृम्का	मृजू। देग्द!

মূল ধাড়ু	বনন্তথাতু	কুৎপ্রত্যয়ান্ত পদ	षर्थः :
6 7	ष्टीश्म्,	জ্ঞীপ সা	ख्वाशटनक् ।
মান	শীমাংস	मी गाः ता	সিদ্ধ ান্ত
কি ড	চিকিৎস্	চিকিৎসা	রোগ ছুর করা
তি ফ	তিতিক	তিতিক <u>া</u>	क्तम।
છ જ	क् अभूम	জুগুপ্স	निन्मः
		যঙ্গু ধাতু।	
মূলধাত্	যঙশ্বধ:তু	শ্নপ্রভারান্তপদ	অর্থ
मीश	८ ममी शः	(म नीशाम स	অতিশয় দীপ্তি পাই-
			তেছে ধাহা
জ্ব	ভাগ্না	ड ्डा क्लामां न	ষ্পত্যস্তত্ত্বিত স্থাহা
পা	পেপীয়	পেগীরমান	বাবয়ার পান করি-
		_	ভেছে যাহ।
म	८म भीय	८५ मी समान	পুনঃপুন্ দিতেছেযাহা
न्यू	<u> সাম্মর্য্য</u>	मान्यकामान	পুনঃপুন স্মরণ করি-
			তেছে যাত্ৰ
मम्भ	मन्द्रकी	प्रमान	বার্যার দ° শন করি - তেতে গ∤কে
٧		er brown de same	_
टेश	কেগীয়	জে গীয় মান	পুনঃপুন গান করি-
			তেছে যাহা
বদ	वावमा	বাবদ্যমান	অত্যন্ত বলিতেছে যাহা
मृ र्भ	महीष्या	मतीप्रभाग	পুনঃপুন দেখি-
			তেছে যাহা

নাম ধাতু। শব্দের পর প্রতায় যোগে যে ধাতু উৎপন্ন হয় তাহার

নাম নামধাতু। শব্দ গুল প্রতার শব্দার, তৎপরে শান প্রতার শব্দার্মান। এইকপ ধূমার্মান। অমৃতার্মান। প্রধার্মান। দ্ভার্মান। থেদার্মান। ইত্যাদি।

ধাতু মালা।

পাঠকদিগের আশু বোধার্থ কতকগুলি ব্যবহার্য্য প্রয়ো-জনীয় নানাবিধ ধাতু নিম্নে প্রদৃশি ও হইল। ইহা দ্বারা ধাতু পরিচয় বিষয়ে অনেক উপকার দশি তে পারিবে।

ধাতু	অর্থ	প্রভাগ	সিদ্ধ পদ
लूठ	ই ক্ষণ	অন্ট	লোচন
বচ	ব ল া	অনট	বচন
উপ-অর্ক্ত	, অর্জন	অন্ট	উপাৰ্জন
গৰ্জ	গৰ্জন	অনট	গর্জন
মার্জ্জ	मार्क्स	অন ট	मार्ज्जन
इंख	ভ্যাগ	অ্ন ট	বৰ্জন
ত্রৈ	রক্ষ	অনট	ত্রাণ
देश	विस्तृ म	অ ন্ট	धा ंन
Cat!	তীক্ষ্ করণ	অন্ট	भौन
বি-লে†ক	मर्ग न	অনট	বিলোকন
লিখ	লেখন	অন্ট	লেখন
CHTM "	ব ুলন	चनर	(म) नम
व्या-इम	আবরণ	অন্ট	वाक्षित
বীজ	ব্যজ্ঞ	অন্ট	বীক্ৰম
ন্ধা-ড্রা	গন্ধ গ্রহণ	অনট	আন্তাণ
	বিদিত হওয়া	ভাৰট	स्राम
WI	मान	च्या ।	গাৰ

ধাতু	অর্থ	প্রত্যর	সিদ্ধপদ
91	পান	অন্ট	পাম
পরি মা	পরিমাণ	অন্ট	পরিমাণ
य।	গসৰ	অমট	यान
व्यक्षि-दे	পাঠকরা	ष्टामह	অ্ধ্য য়ন
fs	ठ ग्रन	অনট	5स-
K)	প্রাপন	অনট	मग्रम
\$	અન ગ	भ् म छ	শ্ৰবণ
श (पिक)	প্রাপন	'यग'डे	অপ্ণ
'अ(i-द्र	आंक्षान	ভানট	জ্ঞাবৰ ন
\$ }	বিক্ষেপ	অনট	কির্ণ
ब्या-८१"	আহ্বন	ভাষাট	জাহু দ
শিব	অব্যক্ত ধুনি	জনউ	শিক্তম
পরি অট	গম্স	অ শট	প্ৰ্যাটন
প্র-কট	বিবরণ	অনট	প্রক টন
च ंड	ষে জন	অনট	ঘটন
বট	বণ্টন	অন্ট	বণ্টন
न्रे	চে বা	অনট	সূ <i>ঠ</i> ন
षां-मू फ़	मक्न	অনট	আ লোড় ন
वि-म्र	মস্ক	অনট	বিলো ড়ন
র্ম ব্	जग १	অনট	সূৰ্ন
চূৰ	পেৰণ	અ ન દે	চূৰ্ন `
কৃত	्र् मम	অনট	কৰ্তন
কৃত	ज ्षक	অনট	কীর্ত্তন
পত্ত	পড়ৰ	অসট	পত্ৰ
এথ	शंथम्	অনট	গ্ৰন্থ

ধাজু	অৰ্থ	প্রত্যের	গিছ পদ
মথ	শস্ ন	অ শট	বস্ম
কুৰ্দ্দ	ক্ৰীড়া	অন্ট	क् र्फन
रम	বল !	व्यम्	বদন
ज्य†-श्रम	यात्राम	অন্ট	আহাদন
ळ्यास्	क्रेव९ कम्मान	জ্বনট	क्रभुक्तूवर
भाग्स	करत् ।	অন্ট	भागम्
4	শুদ্ধি	অ্ষট	ट्माधन
সাধ	সি বি	জনট	সাধন
ধন	ধনন	অনট	থনম
ম্ম	বে!শ	খ্যনট	म्मम
হ্ন	ব্ধ	অ ন্ট	ছ্নন
লি প	কে প	অন্ট	८ क्तश्र
ভূপ	ভৃত্তি	ক্সন্ট	ন্তর্পূণ
সূপ	গতি	ভানট	मर्शन
हु य	<u>,</u> हु सम	অন্ট	<u>क</u> ू वस
জ্ব-লম্ব	আত্ৰ	अमरे	ष्य् वलश्रम
রম	ক্রীড়া	জ্ঞানট	त्रमन
ৰম	উদিগারণ	অমট	ক্মন
ভায়	'গতি	<i>আ</i> নট	পলায়ন
বি-চর	গমন	্জন ট	বিচরণ
স্কুর	ক্রি	অনট	ক্রণ
ह म	গতি	ভা ষ্ট	চলন
उ९-भीम	- निटम्ब	অন্ট	- ख्रेगीनम
জীব	বাঁচন	অন্ট	- জীবন
श्रांव	ড ভগতি	স্থানট	শাৰদ

(२५)

ধাতু	অর্থ	প্রত্যন্ত্র	নিজ পদ
ঠিব	લુલ .	অমট	নি ঠি বন
অশ	ভে;জন	অনট	অশন
দন্শ	प्र ्यन	অন্ট	प्र ःभान
gat	के क न	অন্ট	मर्ग न
ই শ্ব	मर्भ म	অন্ট	के ग न
আ-কৃষ	আৰু গ	অমট	আৰ্য গ
दूष '	়ঘৰ ন	অন্ট	श्च ब
निय	চূৰ্ ন	অন্ট	েশ ধ্
ভক্ষ	ভোক্ত	ष्म दे	ভক্ৰ
बृ र	अस्त ्र	অন্ট	ম্য ৰ
म् आ	म् कल	अन्हे	म् क
রগ্	প্রন	অন্ট	রক্ষণ
অব-শ†হ	বিলে¦ড়ন	জানট	অবগাহন
ग्रह्म	कृ ष्	অন্ট	ভূবণ
লিছ	সাহ	অন্ট	লেছন
বহ	বছন	অমট	বহুম
			
কুল	পরিমাণ	खम	ভূ কৰা
অমৃ-শুচ	শোক	खन	অন্ত-শোচনা
অৰ্চ	পুজন	অ্ন	व्यक्ता
₹ 5	क ि	অম	রোচন `
3 45 .	ক্লতি	অম	রোচন।
প্ৰ-অৰ্থ	বাচ্ঞা	অ্স	প্রার্থনা
গণ	ज ९केऽ।	অস	रात्वा

অম

तुम्ब

রস

٠		(२৮)	•
ধাতু	অর্থ	প্রত্যয়	নিজ্প দ
द्रष्ठ	द्राच्या	অন	রচনা
বৰ্ণ	বর্ণন	অ শ	বৰ্ণা
ৰাত্ত	হান্তন:	অন ্	হারদ।
र्च (कि)	किंह	অ্স	ভাব ন ৷
कन-अर्फ	যাতনা	অ ন	क्रम फ्रिन
मम	इव	অম	मुल्स
আ-রাধ	সিদ্ধি	অন	আরাধনা '
কৃপ	ক্লপন	অস	কণ্স্ৰ
र পরি দিব	८५ वन 🍕	অন	शतिर प्रवर्ग
খুষ	ছোৰণ	অন	ঘোষণা
কং দ	छ९ भम	অন	छए जन।
•			
अम् क	ल इहि१	3	मञ्जू
मि-देख	নিজা	Œ	নিজ!
神祭	ভাগ	6	मंद्रा
कथ	বলা	E	কথা
কুপ	म ञ्	*	কৃ পা
স্পৃ হ	বাঞ্চা	3	न्यु रा
नि-जा	খু মান	4	নিন্ত্ৰ (
আ-ভ।	मीखि	'8	আভা
ক্ৰীড়	খেলন	'	ক্রীড়া
পীড়	পীড়ন	**	পীড়া
ব্রীড়	सक्,	B	ব্রীড়া
অব-ছেল	অসাদর	* &	खाउट्या
ব্যথ	छ् हर्थ	. '\$	नाथ:

ধাতু	অৰ্থ	প্রত্যয়	निक शन
বাধ	প্রতিরোধ	13	ৰাখ।
স্প 🐐	সংহ্ৰ	'	স্পার্কা
ত্রপ	लक्ष	' \$	ত্রপা
ক্ষম	मर्ख न	E	শ্বন :
खद	८इं∤भ	*	ख्या
ছর	্ৰগ	E	দ্বর র
হি স	হিং লন	*	হিংশা
		y per veliculal discribitational discribitation and the second	
ক্ষতি-সিচ	মেচন	श फ्र	क ्टिय क
यू क	সম†ষি	र्यकः	সেগ্ৰ
अपू-तम् क	রাগ	म्प्र	ब स्तान
उद-दिक	ভয়	elab	উद्ध श
मङ्द-खर्घ	সুদ্র	খঞ	মহা র্থ
·叶F	পচন	हजी	পাক
F. k.	विष्ठां त्र	প্ৰথচ	বিদার
পরি-স্বন্	আ'নিজন	খঞ	প বিষক
म इ	* 4	च ंक	নাদ
दि-मम	গতি	च्या	नियाम
জা-নপ	ভাষণ	প্ৰক্ৰ	. অগ্ৰাপ
নভ	প্রাণ্ডি	र्वक	পা ভ
প্র-নম	म्मम	য়ঞ	প্রগার
প্ৰ কাশ	ছ্যুতি	क्षं ग्री	经 , 本
অভি-লয	স্পৃহ!	अच्छ	অভিনায
ত্রস	ড়য়	হক	কা্স
শ্বস	শ্ব1স	स्क	श्चेत्र

ধাতু	অর্থ	প্রত্যয়	নিদ্ধ পদ
मर	मञ् म	ম্ক	नाइ
আ হলদ	ट्यां नम	প্ৰথ	वास्ताम
প্রস্	জিকা'না	Ħ	প্রশ
यक	ट्रम्या की	7	य छह
ষাচ	यांच्य	न	ষাচ্ঞা
শত	राख्	म	रष्
ষ্বপ	ब्रा स	न	স্প
		A MARINE ALCOHOLD	
আ-লোক	मी खि	ভাগ্	আলোক
म ्कृष्	সক্ষোচ	অস্	শক্ষোচ
क्रि	क्रम	ज्ञ.	क्रम
ज़ी	ক্রয়	অস্	ক্র
ভী	ভয়	অল	Æñ
æ.	গলঃ	অন্	জ ব
₹	शुमि	অস্	ু রু ব
গ্র-স্থ	প্ৰসৰ	অস্	প্রসব
₹	ন্তবি	অল্	স্ত ৰ
श्च-सूप	इ य	অন্	श्चमांम
ক্ৰুশ .	কোপ	অস্	কোগ
বুধ	জ্ঞান	थ न्	বোধ
কুপ	কোধ	অস	কোপ
ঞ্চপ	জ প	खन्	জপ
मृ श	গ ৰ্ব্ব	অল্	मर्भ
नि श्_	জেপম	ভাষ	' डिम श

ধাতৃ	অর্থ	প্রত্যয়	निक् शन
मख	গর্বন	অন্	দয়
উপ-ক্রম	পাদবিকেপ	ক্ষ,	उ ग्नम
সংযম	বির্তি	यन्.	স ং শ্ৰ
ट् ल	क्षांन	অল.্	(मान
ক্লিশ	উপতাপ	অ ল_	্ক্ল শ
জা [্] শ	অধঃপতন	অ্স	च(भ
ध-विभ	প্রবেশ	ক্রনে,	ন্না
পরা-মূশ	মশন	স্থ্	প রামশ
হ্ৰ	বি কৃ জি	অল্	टक्रांच
ভিষ	ेदन	অ ল ্	দ্ধেৰ
<i>কু</i> ষ	ক্রেখ	यज्	্রাধ
ধুক	arjut.	'ঙ্গল্	६ ८म
স্থা-ভাস	जी डि	অন ্	314.0.42
জু হ	कियारमा	ভাষ ্	(ज्याह
मुङ	देविष्ठ	জ্ব	CHIF
ন ট	ন্ জ্য	থৃক	শটিক
ছাত	मीखि	ণ্ক	দ্যোতক
ন্ ত	मांक्स	न् ऋ	गर्छक
थम	ভঞ্গ	ণ ক	থাদক
পুৰ	·শেশ্যেল	এ ক	শে যক
ভিদ	ভেন	ণক	েডদ ক
मम	শক্তা	ণক	यामक
उक	আহার	ণ ক	ভক্ত
পচ	**	লক	对多种

ধাতু .	অ্ৰথ	প্রতায়	সিদ্ধপদ
প্রতি-পা	রক্ষ	ণ ক	প্রতিপালক
ঞা-ডর	প্রভারণ	6.20	প্রতারক 🙏
প্ৰ-বন্চ	বঞ্চনা	4) 76	প্রবঞ্চক
অনু-গ্রহ	অনুগ্রহ	ब क	অনু গ্ৰাহক
·		ga vagnam rago que aristente la	
মূক্	মোহ	₹.	মূন্দি ত
माङ्ग	माङ्ब	3	লাঞ্ছিত
বিধ-অন্ভ	म्यान	₹.	বিষাক্ত
ভন্জ	ভাক্ষ	3	र प्र
मन् अ	बियड्ड	Ŧ	ম গ্ৰ
<i>কু</i> জ	রোগ	₹	রু গ্ল
रे झ	কান্তিক্ষয়	ক্ত	নাৰ
বি-ভর্ক	বিভৰ্ক	ন্দ	বি ত ৰ্কিত
শ্ৰুক	শক্তি	ক্ত	শক্ত
কৃষ্ঠ	সক্ষেত	ক্ত	কুঠিউ
সংপৃচ	সম্পূর্ক	**	সংপৃক্ত
বিচ	বিয়োগ	₹	রিক্ত
গৰ্ক	मर्थ	ক্ত	গৰ্বিত
मुख	শাসন	ক্ত	দণ্ডিত
বি-চিত্ৰ	চত্রকরা	ক্ত	বিচিত্রিত
মি শ্র	म ९८मारः	ব্দ	মি শ্রিত
রছ	ভ্যাগ	ক্ত	রহিত
বি-খ্যা	ধ্যাতি	**	বি খ ্যত
অঙ্ক	हिं	4	অহিত
व्यव-भीत	जू क	*	व्यवधीतिज

ধাতু	অ ৰ্থ	প্রত্যয়	সিদ্ধপদ
অগ-জি	দেবা	ক্ত	আঞ্জিত
শ্মি	প্রকাশ	ক্ত	শ্বিত
বি—শ্বিভ	আশ্চর্য্য	ক্ত	বিশিত
ভী	উড়ন	ক্ত	<u>উড্</u> ডীন
मी	ক্ষ	<u>~</u>	मोन
প্রেট	ভৃগ্নি	ক্ত	श्रोट
नी	ন গ্	ক্ত	नौन
a ,	मनक्ष्म ि	ক্ত	পূত
ধু	মিশ্রেণ	ক্ত	য়ুত
<u>\$</u>	मञ्	ক্ত	ভূত
বি—লু	ছেদন	'ক্ৰ	विज्ञ
ভা গ	জাগরণ	ख ः	ঞাগ্ত
অ1—-দৃ	थाम न्	(G	আদৃত
ধ্	· শর্	জ	মূ ত
र्भ	শ্ব ক	ক্ত	भृङ
₹-1	निशन्त	ক্ত	উদ্ধাণ
	জীৰ্ণভা	উ	জীৰ্ণ
₹-%	উত্তরণ	G	উত্তীণ
%	পূর্ত্তি	ক্ত	ઝ ુર્વ
14-3	বিস্তার	ক্ত	বিস্তীৰ্ণ
टेभ	গান	ক্ত	গীত
চেফ	(ठक)	ক্ত	চেটিভ
न्म, दे	প্রকাশ	<i>ভ</i>	ক্ষুটিত
পঠ	পঠন	ক্ত	পঠিত
5 9	ক পন	ক্ত	ভণিত
		(c)	

•		(৩৪)	
ধাতু	অর্থ	প্রত্যন্ত্র	নিজপদ
বৰ্	বৰ্ণ	©	ব ণি ত
প্রথ	খ্যাতি	জ-	প্রথিত
অস	ভক্ষণ	ব্ৰু	ত্যন
গ্ৰ	ভাষণ	&	গদিত
ছিদ	CEVI	ক্ত	ছিন
2 -54	প্রেরণ	₹	श्रदशीमिङ
ভিদ	ভেন	উ	ভিন
李	क्र्या	জ	ক্ষত
কু কুছা	र भ न	ক্ত	ব দ্ধ
মুখ	যোগন	ক্ত	মু ক
₹N.	কোঁধ	ত ে	₹ \$
ি ন্ধ	८वध न	ক্ত	বি দ্ৰ
z K	इं फि	জ	3%
সিধ	मिशि	ক্ত	गिष
জ ন	क्रम	&	छ † उ
खन	গোপন	জ-	શ જ
्रो क	[यक्षान	্ ড	পুলিপত
સુ જ	८नाभ	₹.	न्थ
শ প	* 19	T	শস্ত
গুশ্	গ্ৰন্থ	ক্ত	্ গুক্তিত
কু ভ	কোভ	ক্ত	'कू के
वि ज्ञ	ক্ত মুণ	ক্ত	दि क ्षिड
অ া—রভ	আরম্ভ	ক্ত	অ †রক
नुष	সে†ভ	ক্ত	न्स
জনুভূ	বিশ্বাস	ক্ত	বিজ্ঞন

ধান্তু	অর্থ	প্রতায়	বিদ্ধ পদ
_{वर} सम	मगम	₹	मोख
भ्राम	শান্তি	ক্ত	শান্ত
আ—কুল	কাতর	ক্ত	আ:কুলিভ
८ व र्छ	বেষ্টদ	₹	বেষ্টিত
প্রফুল	বিকাশ	ক্ত	প্রফুল
বিল	নিলন	3	মিলি ড
উৎ- সূল	উৎ পাটন	ক্ত	উন্ম লিড
15. Jan.	न् श्वन	ক্ত	শূলিত
গর্ক	मभ	ক্ত	গর্ব্বিড
नम	নাশ	ক্ত	নফী
ই य	4804	ক্ত	इंग्रे
আ-কাজ	আ কাজ্ফা	₹	জাকাঞ্জি ত
<i>थ</i> ्य	श्रीगम् ल	<i>'</i> ক্ট	भृ ष्ठे
ল গ্ৰু	मगर्न	ক্ত	ল িকত
शिय	ट्रिय	ক্ত	क्षिके
[*] m	শিক্ষণ	Ø₽.	শিক্তি
₹ ₹	হ্য ´	& -	क्रमे
গ্ৰস	গ্ৰা দ	T	গ্ৰন্ত
গ্ৰহ	গ্ৰহণ	ও :	গৃহীত
গ ৰ্হ	কুংসন	ক্ত	গাৰ্হিত
खङ्	সংবৃতি	⊗	গুড় `
ত্বহ	দোহন	ক্ত	54
ব্লিহ	ক্ষেহ	**	শ্নিঞ্
	_	and Postfoliosity or	_
রাজ	मीख	- 1	বিরাজ্যান

ধাতু	क्रार्थ	প্রত্যয়	নিদ্ধ পদ
भी	William.	শান	শয়ান
বি-ধূ	কম্পন	শান	বিধুয়মান
রভ	- বর্ত্তন	म्।म	গ ৰ্ভমান
বিদ	সত্ত	শান	विकामान
প্ৰ কাশ	: প্রকাশ	*ita	প্রকাশমান
মূ	स्द्र	अ तिस	मि ग्रमान
থিদ থিদ	८४म	भ ्म	शिकामांन
		ক্তি	শু ক্তি
मू ह	মোচন	্ড- ডি	হানি
হা	ত্যাগ	ক ক্রি	প্রতীতি
প্রতি ই	গম্ন	ভি ভি	લાં હર્
অ-ছ	হেশ্য	্যস্ত ক্ষি	বিক্ত, হি
বি-শু	বিশুক		ন্ত্ৰ ন ৃত্তি
12	न्यार भ	ভি	গুণনি
रेड	ক্ৰম	fia	
আ-সন্জ	অনুরাগ	<u>তি</u>	অ পসক্তি
সূক	র চন	ক্তি	मृष्ठि
উৎ-পদ	উৎপন্ন	ক্তি	উংপতি
বি-আপ	-वार्गश्रम	. ক্তি	বনস্থি
मीপ	मीख	ক্তি	मीखि
ক্ৰম	श्रानि	ক্তি	ক্লান্তি
গম	গম্ন	জি	গতি
শ্রম	শ্রম	জি	खनेस्य
ভূয	ভোষণ	ক্তি	ভূটি
४. ° श्रुष	পোষণ .	ণ্ডি	প্র মি

	,	(७३)	
ধাতু	অর্থ	প্রভায়	নিদ্ধ পদ
ब्र ष	, रहर्भ	ক্তি	इ खि
अ †म	. भौगम	ক্তি	শান্তি
জন-ধা	ধারণ	ক	জনপি
⇔ ∮1	র ক)	ভূন	পাড়া
₹	করণ	তৃৰ	ऋई।
9	छद्रव	54	ভৰ্জ
প্র	পোষণ	्रम	লোক।
অভি-যুজ	অ ভিযোগ	ভূন	অ তিৰোক্ত
হন	হ্ৰগ	তৃন	হন্ত:
গম	গ্ৰন	ভূন	গশ্ব
ঠ	হরণ	ভূ ন	হৰ্ভ।
fa x	fanta	ত্ন	বিধান।
ভূজ	অখন	कृ न	নোক:
সুপ	সংগ্ৰাম	<u>তৃন</u>	ट्याइ ।
দ্বিদ	দেয	ড় ন	८श्वचे!
গ্ৰহ	গ্ৰহণ	'কুম	শ্বহীত।
		a company of the space of	
क ते	लक्ष	कि श्	₹ }
প্র-স্থ	প্রস্ব	कि श	প্রস্থ
攻	শোঘন	ইত	পৰিত্ৰ 🔌
চর	চরণ	? G	চরিত্র
খন	খনন	इ ज	খনিত
7	পোষণ	काश	ভূতা
तिम	কান	- কা প	विमाः

ধাজু	অৰ্থ	প্রভায়	निक्ष शम
অগ্ৰ মূ	· গম ন	· 🔁	অগ্র সর
কিড	রোগাপন য় ন	সম	চিকিৎসা
মান	বিচার	मुम	শী শংস।
গুপ	কুৎস!	সৰ	জুগুপ্সা
চদ	मोधि '	র	525
গৃ ধ	লিপ্্য	季	গৃপু
প্র গল ্ড	ধন্টত্ব	অ ,	প্রকাশ্ভ
क ूत	অপহরণ	হা	চোর
গ্ল	গলন	শভ্	গলৎ
कुल	मीखि	শভূ	ত্বসং
त्रेभ	बेश्व र्र	বর	ঈশ্ব র
ভূ-ৰুহ	জনন	ক	त्र कर. *
পা	পান	ভব্য :	পাতব্য
ক্রিজাস	ক্ৰিজ্ঞাস।	ত ৰ্য	জিজাসিতব্য
વાં	রক।	ভ ৰ্য	পানিত্রা
म। '	मान	ভ ৰ্য	म छिठा
মন	মনন	ত ব্য	মস্তব্য
জি	জ য়	ভৰ্য	জেভব্য
ভী	ভয়	ভৰ্য	ভে ত ব্য
ि	ठ म् न	७ वा	চেত্ৰ্য
नी	প্রাপণ	ভৰ্য	নেডবা
শী	শয়ন	ভৰ্য	শয়িতব্য
3	ন্তব	তৰ্য	স্থোত ৰ্য
些	भारत	তব্য	শ্ৰেণ্ডব্য

ধাতু	ष्यर्थ	প্রত্যয়	সিদ্ধপন
শু	শ্বরণ	ভব্য	শৰ্ভবঃ
গ্ৰহ	গ্ৰহণ	ভব্য	গ্ৰহীত্ৰঃ
মিছ	মেছন	ভ ৰ্য	মেড়বা
मरु	দহন	ভব্য .	म श्रुवा
সহ	সহন	ভং/	ং শারুবা
डम ्क	ગંચ્છે	ভব্য	জফীব্য
मृज	মার্কন	ञ नीग़	भावक्रीय
মাৰ	আং,=	ञ नी ग्र	মাননীয়
পা	পান	অদীষ	পানীর
ऋम्	ক্ষ্ <u>র</u>	অনী য়	ক্ষ্নীয়
অহ	Cयशिष्	અ નીવ	ज र्नीय
जन भ	म ्भान	અ નીય	मध्यां नीय
কণ	ক্থ	अनी य	কথনীয়
বহ	বহন	খ্য ধ	বাহ্য
	कवा	দ্বাল	कार्या
⊉ ₹6	হরণ	ষ্য প	হায'ঃ
ু পুত্র	পু ৰ্ ড	ঘদ্	श् रा
प्र ्थ	চোষণ	चान	ভোষ ঃ
বি-শিষ	বিশেষ	चरन	বি শেষ্য
ছুহ	দোহন	ঘ্যাণ	দোহ্য
\overline{\over	উৎপত্তি	चाव	ভাষ্য
প্রচ	পাক	શાવ	शोका, शादा
অর্ধ	অর্চন।	খ/ণ	वर्कः।
পূজ	পূজন	चान	পুজ্য

ধাতু	অৰ্থ	প্রকায়	निक्पन
ভ্যক্ত	ভ্যাগ	चार्	ত্যাজ্য
য ্জ	ट मवार्का	খ্য ল	यां का
ভূজ	ভোজন	স্থ	ভোজ
যুক্ত	যোজন	ঘ্য	(त्रांगा, (यांका
বচ	বাক্য	খ্য ব	वांका, दोछा.
অ চর	আচরণ	चान	আচার্যা
मृज	ञ्चन	હાલ	সর্গা
		F2 ANDERSON CONTROL	
শ ক	শক্তি	য	শক্
अ∤म	শ্স্য	ध	अधि
নম	ন্মন	য	मग्र
লভ	লাভ	य	লভ ্য
म	प्रां न	य	टमग्र .
रेग	গাৰ	*	শের
देशः	চিন্তা	य	(४। इ
সেব	সেবন	Đį	(শব্য
সহ	সহন	য	সহ;
প্রতিগাল	র ক	घ	প্রতি প†ল্য
পা	পান	ষ	শেয়
পাপ-ছন	इ नन	টক	পাপন্
፬	শন্ত া	ঞ্ক	ভারুক
ক্ষ	কাম	এটু ক	কামুক
হন	হনন	ঞু ক	খাতু ক

উলিখিত ধাতু মালাতে যদিও এক একটি প্রত্যয় যোগ করিয়া কতকগুলি দিদ্ধপদের উদাহরণ প্রদর্শিত হইল, ত-খাপিঃশিক্ষার্থীগণ নিবিষ্টাননা হইয়া ইহা বিলক্ষণ অভ্যাদ করিলেই অন্যান্য প্রত্যয় যোগ করিয়া কি কি পদ দিদ্ধ হই-বেক অনায়াসেই তাহার নির্দ্ধারণ করিতে দক্ষম হইবেন।

डेभगर भतिहरू।

প্র-আদি যে বিংশতি অবায় শদ, অন্য কোন পদের সঙ্গে না ব্যিয়া পৃথক থাকিয়া আপন আপন অর্থ প্রকাশ ক্রিতে পারে না, তাহাদের নাম উপসর্গ।

বথা প্র পর। অপ সংনি অব অনু নির্ ছুর্ বি অধি স্ট উৎ পরি প্রতি অভি অভি জণি উপ আঙ এই বিংশতি শন্দ উপসর আখ্যায় বিখ্যাত।

উপসর্গ সহত প্রায় ধারুপদের সহিত যুক্ত থাকে। যথা প্রাদান, পরাক্রম, অপবাদ, সংগ্রহ, নিবাস, অবগত, অনুষ্ঠান নির্ণয়, ছুর্গতি, বিভাগ, অধিকার, স্থবোধ উৎপাত, পরিভাপ, প্রতিকার, অভিমান, অতিক্রম, অপিধান, উপভৌগ, আমোদ ইত্যাদি।

কুচিৎ সমাসৰূপে ধাতুর সহিত মিলিত না হইয়াও প্র-কাশ পায়। যথা উপবন, আ-সমুদ্, আ-জন্ম, নিরুজর, প্র: তিগ্রাম, প্রতিনিধি ইত্যাদি।

উপদৰ্গ তিন প্ৰকারে বিভক্ত।

১ম। কোন কোন স্থানে উপদর্গ ধাতুর অর্থের অনুবর্ত্তী

ह्य। यथा त्रव--- প্রসর। গাড়--- প্রগাড়। স্বাদ-- আস্বাদ। ভ্রাণ--আভ্রাণ। হ্লাদ--আহ্লাদ। পফু--পরিপফু। ইত্যাদি

২য়। কোন কোন স্থলে উপসর্গ ধাত্তর্থের কিঞ্চিৎ কিঞ্চিৎ বিশেষ করিয়া অর্থ বোধ হয়। যথা প্রবত। সংমান। প্রদান বিনাশ। নিবাস বিগত। স্কৃদ্গা। নিপাত। স্থনিদ্রা। স্থসাদ ইত্যাতি ৷

তয়। কোন কোন স্থলে ধাত্বর্থের অন্যথা অর্থ বোধ ক-রায়। যথা স্থান. প্রস্থান। দান, আদান। বাদ, উপবাস। গমন, আগমন। চিন্ত, নিশ্চিন্ত। তরণ, বিতরণ। হার, প্র-হার আহার সংহার বিহার অপহার প্রতীহার নীহার পরি-হার। চয়, অপচয়। বাদ, প্রতিবাদ। শৃথালা, বিশ্র্যালা। কুল, প্রতিকূল। কার, প্রতিকার। কপ, বিরূপ ই্ত্যাদি।

তদ্ধিত।

শব্দের পর যে সকল প্রত্যয় করিলে শব্দই থাকে সেই সকল প্রত্যয়কে তদ্ধিত প্রত্যয় বলা যায়।

অপত্যাদি অর্থে ফি, ফ, ফের, ফ্য, ফারন, ণীর, **ফিক,** প্রভৃতি প্রত্যর, ও বিকার অর্থাৎ ৰূপান্তর বা ভাবান্তর অর্থে, ইদম অর্থাৎ এই অর্থে, ভাব অর্থে, এবং স্বকীয় প্রভৃতি অর্থে ফ, ও ফ্য প্রভৃতি প্রত্যয়ের উদাহরণ ক্রমশঃ নিম্নে প্রদাশিতি হইল।

* वि	প্রত্যয়	নিদ্ব পূদ	অর্থ
দশর্থ	यिः	भागत्रीथ	मगताथंत्र श्रुख
অগ্রিশর্মণ	far	আ্যিশ্বি	অগ্নিশর্মার অপত্য
পাওু	₹3	পাণ্ডৰ	পাতুর প্র
मू यर्व	2 83	८मी वर्ष	স্থবর্ণের বিকার
হিম	स् त	टेल्म	হেমেদ বিকার
রঞ্জত	ग् र	রাজত	রজতের বিকার
বিষ্ণু	ষ্ণ	रेगक्थन	বিফুর ইশি
শক্তি	ষ ্	*Higs	শক্তিয় ইনি
य राष	¥ 3	সে হৈছি	স্ক্লের ভাব
গুরু	28.5	গৌরব	গুৰুর ভংব
वस ू	783	ব ান্ধ ব	सार्थ (वर्षा९ तमु हे এहे)
পৃথিবী	2 83	পার্থিব	বাহা পৃথিবী হইতে হয়।
ব্যাকরণ	ষ্ ণ	বৈয়াশরণ	ন্যাকরণবেত্তা
			-
ছুৰ্গ।	কে য়	८म ीटर्गग्र	ছুর্গার অ পত।
সুমিত্রা	<i>বৈ</i> ণয়	সে মিত্রেয়	সুমিতার থাৰ

শক্	প্রত্যয়	সিদ্ধাপদ	অৰ্থ	
কৃত্তিকা	८म् ७ग्र	কার্ত্তিকেয	কৃত্তিকার অপত।	
उक्तन ्	2 [3]	ব্ৰাক্ষ্য	ব্রক্ষের ইনি	
বাজন্	সুণ্য	রাজা	রা জার ইহ ।	
(भ)	स्या	গৰ;	গোর ইহা	
भी ड़	स्वा	देश्यः	ধীরের ভাব	
<i>म्</i> जन	₹ 3	দে জিন।	শুজনত}	
ধুভগ	33 3	দোভাগ	স্ত গড়	
বতুল	भुनर	বা হল।	বহুলত '	
ዓ ጭ	ব্যায়ৰ	मांकाय-Ж	দফের অপত।	
ગુર્જ	হাওপুত্ৰ ক	গার্গায়ণ	গগের অপতা	
পিড় মসূ	<u>न्]</u> स	পৈতৃৰজীয়	পি ভূষু সার অপভ্য	
ৰা ত্যুস্	वीय	শাতৃ ত্ব শ্ৰীর	মাতৃদুসার অপতা	
মন্ত্	लीय	मान वीय	মহুর অগতঃ .	
गुष्टा <i>ल</i>	बीघ	শ্দী য়	তোমার ইহা	
्रभू प	भी?	युष्प मी ग	ভোমাদিগেৰ ইচঃ	
অশ্বদ	वीव	ग मीस	সামার ইহ,	
ভা শ্বাদ	बीश	অস্মদীয়	আমাদিগের ইছ	
ভৰ্ব	যিন ক	তার্কিক	ভক্ৰেড;	
মৃন্দ	faces	মানসিক	গাঁহ। মনে দ্বারা হয়	
হেৰতী	শিঃব	রৈ বতিক	নেবভীর প্রত্র	
অশ্বপ াল	ক্ষিক	আশ্বপালিক	অশ্বপানের প্রত	
ভূপান	ক্ষিক	ভৌপালিব	ভূপালের প্রত	
हे इ	বিচক	ঐহিক ·	ধাহ। ইহ কালের	
পরত্র	বি জ ক	পার্ত্তিক	শাহা পরকালের	
* जीतित् मंकामनी देलामि।				

শক্	প্রভাগ	সিদ্ধপদ	অ ৰ্থ
नहोश	ঞিক	নৈয়†যিক	নাায় জাত
দার	ষিক	দ্বোবারিক	<u>ছারপাল</u>
সাধু	ভা (১)	সাধুত্	সাধুব ভ∤ৰ
at b	ত।	শঠত৷	भटिष जान
জন	ত।	জনত:	জনের সমূহ
বয়নু	ัร์เ	বন্ত:	ৰঞ্জ ভাৰ
	३.गन ्	महिंग,	মহতের ভাব।
लभू	इ भग	लिंगम '	লগ্র ভাব
গ্ৰহ	≩ भन्	গ্ৰিম	প্রত্ত ভার
43	डे श्स्	র ক্রিশ।	রজের ভাব
ত ন	5,8	अन ः९	कल अमृष्
८सघ	5 ₄ S	নেঘ বং	মেহ সদৃশ
5 <i>-</i> ज़	E _q <	७ ८⊬४५	७ छ म ण्≈।
रह्य)	ნ ზ	স্থ বিং	<i>হুণ</i> গুড়ুল;
ଖ୍ଳି	b _a \$	धृ ति व र	थ्लित ग ाय
उ ६	ह इ	তদ্বং	তাহাব নাগ
প্রাম	ნ ়\$	<u> এ</u> †মবং	প্রায় সদৃশ
অ†ঝ	Б .	অ †হাবৎ	আগনার তুলা
বল	हु ँ	ব ন বং	ন ন্তু ল্য
गृ १	শশুট	मृन्यभग्न (२)	ধাহার মৃং আগা

⁽১) ভাবার্থে ত। এবং দ্ব উভয় প্রতায়ই হয় যে শঞ্চের পর তা প্র-তায় হয় সেই শন্দের পর অ প্রতায় হয় এবং ত। ও দ্ব উভয়ের একই অর্থ যথা, সাধুতা, বা সাধুত্ব। মনুষাতা বা মনুষদ্ধ ইত্যাদি।

⁽२) जीनित्य मृश्यो देउमि ।

10 (4)	প্রতায়	সিদ্ধাপদ	অর্থ
জ্যোতিস্	ময়উ	জ্যোতির্ম্মর	যাহার জ্যোতি আয়া
আলোক	মুখুট	অালোক মন	যাহার আলোক আত্মা
प्र†क्	নয়উ	দ ারু ময়	যাহার কা উ আ খা
এন্তর	মষ্ট	প্ৰস্তৱ ময়	যাহার প্রস্তর আত্মা
ক্ষত্র .	हे त	क्कदिय	ক্ষেত্রের নিষিভ সাধু
পিতৃ	क्रम्	<i>পৈ</i> তৃক	लिप्डगम्नती ग्न,
প্রাচ্	<u>बीन्</u>	প্রাচীন	প্रस्क∤त्वत्र '
-; % ;	to po	ব ন ্যুক্ত	অভূত তন্ত্ৰাবাৰ্থ (১)
<i>पृ</i> इ	িচ্চু-জ	দৃ ঢ়ীকৃত	অভূত ভদ্যাবার্থ
414	क्रिक छ	রাশীকৃত	স্থাকার
র কা	চ্চি ভূ জ	হ শ ীভূত	অভূত ভদ্তাবাৰ্থ (২)
अ फ़	হি-ছ-জ	पृ ष्टे कु ख	অভূত তদ্ভাবার্থ।
শ্ব	ন্ত্িকু ঘণ	P श्रोकात	প্রতিজ। '
ত ফ্	িহ্ ক্-খ	ণ অস্বীকার	স্থীকার
विश्व	মভূ	न् क्रिगांस	থাহার বৃদ্ধি আছে
	ম'ৰ্ম্ভ	শ্ৰীমান (৩)	যাহার লক্ষ্মী আছে
६ कृ श्	মতু	ঢকু খান ্	বাহার চক্ষু সাছে
জ্যোতিয	মতু	জোতিয়ান্	যাহার জ্যোতি আছে
ন্ত্ৰী	মতু	স্ত্রীমান্	বাহার স্ত্রী ্রতা ছে
প্রবৃত্তি	শ ত্তু	প্রতিমান,	খাহার প্ররতি আছে
र खी	মতু	इ ङीगान ्	নাহার হস্তী আছে

- (১) অর্থাৎ যে বশ ছিল ন। ভাহাকে বশ করিল। এবং সর্ব্বত্ত
- (२) जार्थाए त्य तम हिलन ना तम तम इहेल धदः मर्त्राखः
- ০) স্ত্রীলিঙ্গে বুদ্ধিনতা শ্রীমতা ইত্যাদি

भं स	প্রভার	নিদ্ধ পদ	অৰ্থ
लक्षी	বড়ু (১)	লক্ষীবান	যাহার লক্ষ্মী আছে
য শ স ্	বভূ	गर्भाश्व 🙀	শাহার যশ ভাতে
কিম্	বতু	কিম্বান	বাহার কি আছে
খন	रङ्ग •	ধনবান	যাহারে ধন আছে
ক্ত†ন	ব ভূ	জানবান	যাহার জান আছে
[तम्।	বভু	िना चान	राहात निम्हा खाँउह
ভাসং	বভূ	ভাষান	मीखि कार्ट्य दांव
वि क् र	বতু	विद्याद्धांम	সংহার বিহাং আছে
		anny year materials and	
শ্রক ্	বিন	अभी	गाःनोत्र मानः आहिल्
মেশ	रिम	दम्भावी	त्यामूकः
ata:	বিশ	<u> মায়(বী</u>	साहाद माहा लिएक्
ভেজ্	रिन	তেম্বরী	ভেজাগ্ৰহণ কৰি
্নস ্	বিস	मनको	উত্য তিত বিশিষ্ট
হশ্স	विस	যশ পূ	স্ত্ৰখ্যাতি বিশিষ্ট
	,	A HOLD HARD PARKET	
ধন	इ म	લનો	प्र न त्।
ग्रांच	हेन् '	मही 💥	মান্য ব্যক্তি

⁽১) শব্দের পর অস্তার্থে মতু এবং এবং বতু প্রতার হয়। কিন্তু সাধারণ শব্দের পর বতু প্রতার হন না, তাহার বিশেষ এই, মুকারোও শব্দ অর্থাৎ অন্তা বর্ণের পূর্দ্ধ বর্ণ নকার হয়, ও অবর্ণোও অর্থণং অন্তা বর্ণের পূর্ব্ধ বর্ণ অবর্ণ হয় একশ শব্দ, এবং মহারাগু শব্দ, অবর্ণান্ত শব্দ, ও বর্ণের পঞ্চম বর্ণ ভিন্ন যে কোন ব্যায়ি বর্ণ স্থান্তে পাকে এরপ শ্বেদের পর অস্তার্থে বতু প্রতায় হয়।

Ж औलिए मानिनी

* वर	প্রত্যয়	तिकाशन	অৰ্থ
হস্ত	हे न्	হন্তী	হাতী
কর	हेन ्	कड़ी	হন্তী
কেস র	हेन.	কেসরী	সিংহ
শি থ	इ स्	শিখী	নয়্র
%	মিন্	ষ ামী	যাহার স্ব আছে
əte	মিন্	বাগুয়ী	নাক পটু
মল	ह ैन	गलिन	মলা যুক্ত
রজস্	ৰল	द्राक्त्रस्य (५)	র জে ।যুক্ত
কৃষি	পল	कृषीवन	কৃষীজীবী
প্ৰ	শালীন্	धनम ्ती	ধনবিষ্ট
<u> </u>	শালীন্	শ্ৰীশালী	শ্রীসম্প র
भ ञ	উব	मसुत्	উন্নতদশ্ব •
নধু	র	मधूत	মিক্টর্ স
বাত	উন	বাতুল	বায়ুগ্ৰস্ত
চূড়া	Ø.	চূড়াল	শিরোরত্ব যুক্ত
রোম	4	রো মশ	লোম বিশিষ্ট
লোম	æļ.	লেমশ	লোম বিশিষ্ট
কেশ	a	কেশ্ব	নারায়ণ
2 5	¢į	প্রক	পণ্ডিত
विषम् ।	ভর	বিদ্বত্তর	উভয়ের মধ্যে বিদান
ক্ত	তর	একতর	ছুয়ের মধ্যে এক
বিজ্ঞ	তর্	বিজ্ঞতর	উভয়ের মধ্যে বিজ্ঞ

⁽১) স্ত্রীলিঞ্চে রজন্ত্রনা

भेक्	প্রভায়	সিদ্ধপদ	অৰ্থ
অন্য	তব	`অনাতর	कृरय त भरश् १क
मूध	ভর	স্থ তির	উভ্ रयुत्र मरश्र भूश
এক	ভূম	একভয	नष्ट्र मर्पा अक
বিদ্বস	-5ম	বিদ্বাহম	বভাগ মধ্যে বিদ্বাদ
অনা	- ক্রম	ষ্ঠান্ত্র	বহুব ম.শ এক
বিজ	ক্তম	<u>ৰিক্তভ্ন</u>	নহর মধ্যে বিজ্ঞ
সুথ	ভেগ	মূখ তম	বহুর মধ্যে মুগ্
अशु	इंश्रे	लियिष्ठे	कुछ न। तल्त माना नशू
পাপিন	3 0	आसि है	बूरे व, यहत मध्या भाषी
(मधादिन)	85	মেধিঠ	ष्ठ्रे नं नहत मधा तुक्तिमान
इ फ	衰衰	<i>ब्ला</i> र्छ	कूर ता दहत भरभ तक
अ क्षमः	इ के	জ্যে ষ্ঠ	क्रूटे वः वस्तु भाषा अधान
73	E B	প্রথিষ্ঠ	ছই व। বছৰ নধ্যে বিশাল
যুবন	₹ ઇ	म विष्टे	অভিশয় ধুনা
यूदम	हे रहे	কৰি ঠ	অতিশ্য যুব:
नधु	त्रेष्	त ची शं न	प्रहे व. दल्द मस्या लघू
পাপিন্	छे ग्रन्द	शंभीयांम (५)	ছুই বা বছর মধ্যে পাপী
মেধাবিন্	जेग्न स्	মেধীয়ান্	इ.हे न। बल्य मत्था बुक्तिमान
श्रमग	त्रेगुस्	कांग्रान ्	हरे त। तहत मध्या अधान
রদ্ধ	ঈ श्रः छ	জ্যায়ান	ष्ट्रे वः वहत्र मस्या हक
প্রভেষ্	के शस्त्र	অপ্পীয়ান্	অতি কুদ
অল্ল	क्रिशस्त्र	কশীয়ান	অভি ক্ষুত্ৰ
বিশ্বস	কল্প	বিশ্বৎকণপ	ঈশতুন বিহান
আ্চা	চর	আচিচের	পূর্বে আত্য ছিল

⁽১) ज्वीनिक भाभीयमी

भक्ष	প্রতায়	সিধাপদ	অর্থ
বস্থ	চশস্	বহুশঃ	ञ त्नक
ভূরি	চশাস	ভূরিশঃ	अरनक
প্রকা	চশস্	অ ন্সাশঃ	অল্পে অল্পে
ভোক	FWIFT.	८ ख किमी ह	অংশে অংশে
क्रम	हर्भाम्	ক্রমশাঃ	क्रांस
জ্ঞ	চদাহ	कलम १५	জলে নিকেপ
অ্ম	চসাৎ	অগ্নিসাং	অগ্নিতে নিকেপ
धृति	চসাৎ	धुनिमार	পূলিতে নিক্পে
८ए र	ত্র	দেবত্র	(पराक श्री न ख
ব্ৰন	Ī	ব্ৰহ্মত	उभ्मन्ति धन ह
गर्स	<u> </u>	मर्क व	नकल ऋ†स्य
य म	<u>s</u>	শ্ ক	গেস্থানে
ज रू	. ত্র	শুক্	তথ †য়
এক	অ	একজ	এক স্থানে
বস্ত্	ত্র	বছত্ৰ	অনেক স্থানে
কিম_	<u> </u>	কুত্ৰ	দোন স্থানে
ड्रे म्	Ğ	পত	এই স্থানে
क्त त	ইত	ফলিত	ফল জাত
পিড়	ব্য	পিতৃব।	খু ড়া
শাভূ	ভুল	মাতুল	নাতার ভাত
দ্বি	ऋ ष्	দ্বিঃ	ছুই
বি	স্কুচ্	जिः	তিন
চভুর্	স্তুচ্	চতুঃ	চারি
কি ঞ্চি ং	মাত্র	কিঞ্চিনাত্ৰ	কিঞ্চিৎ পরিমাণ
	ম †ত	তন্মাত্র	তৎপরিমাণ

শ্বদ	প্রভায়	সিদ্ধপদ	অৰ্থ
এতৎ	ম ত	এতদাত	এই পরিমাণ
সভা ব	তস্	শ্বভাৰতঃ	স্বভাব হইতে
বি শে শ	ভস্	বিশেষ তঃ	বিশেষ হইতে
गर्रव	ত্তস্	স র্ব্ব তঃ	চত্তৰ্দ্ধিক
ভদ	তস্	ভতঃ	তদশস্তর
কিয	ত্তম্	কু ডঃ	কোথা হইতে
हे प्रम	ভদ্	ইতঃ	ইহা হইতে
এতদ	তস_	অ কঃ	এই হেতুক
কিম্	म्	ক্ষ	কোন কালে
অন্য	प्र	অন্যদ i	ज्ञाकोटन
এক	म	একদা	এককালে
য়ঞ	म	यन:	যেকাৰে
নত	म्।	তদা	उदम् रत
15 F	म ानी९	ভদানীং	उৎकारन
देगम	प !नीः	टेम ांगी?	এই কালে
इनग	হ	३ २	এই স্থানে
ত্তর	ভা	ভত্ৰভা	সেই স্থানের
ষ ক	ত্তা	যত্ত)	যেস্থানের
স্তাত্র	ত্য	<u> অত্</u> ৰত্য	এই স্থানের
দ কিংণ	ভাণ	দাকিণাত্য	मिक्स मिनीय
পশ্চাৎ	তাণ	পাশ্চাত্য	পশ্চিম দেশীয়
অদ্য	তৰ	অদ্যতন	অদ্য সমন্ত্ৰীয়
পূৰ্ব্ব	ত্তৰ	পূৰ্ব্ব তন	পূৰ্ব্ব কালীয়
থর।	্ ভন	পুরাতন	भूका किलीय
Ņ	তদ	মূতন	অভিনৰ কালীয়

শব্দ প্রত্যয় সিদ্ধাপদ অর্থ	
্দা তল সমতিন নিতাৰ	ाली ग
আদি ন আদিন প্রথম উ	ইংপন বস্তু
মধ্য ম মধ্যম মধ্যি	ত
कि डीग किडीय श्रस्थत	পূর্ব
কি তীয় ভূঙীয় ভিনের	भू दुव
চতুর থট চতুর্থ চারির	পূর্ণ
ষষ্ থট ষষ্ঠ ছফের	भू र १
পঞ্ন মট পঞ্চ প্ৰতের	भू त्रव
गश्चन् बढे मश्चम मार्ट	র পূরণ
অন্টন্ মট অন্তম আটে	त शूर्य
স্বন্ নট ন্বম সংয়ের	পূরণ
এক্দিশন্ ডট এক(দশ এগাং	ति श्रीध
ভালমান্ ৬ট ভাদমা বারর	श्रृहं ।
ষ্ঠি ওষ্ট ষ্ঠিত্য বাটির	পূরণ
	রর পূরণ
•	ोेेे श्रृहंध
শৰতি ভষট শৰতিক্ষ নঠা,	য়ার পূরণ
मर्का पाए मर्कपः सर्वा	থক।রে
ওদ পাচ্ তথ। সেই	প্রকারে
্উভয় থচে উভয়থ: উভয়	প্রকংগ্রে
অন্য খাণু অন্যো , অন্য	প্রকারে
দ্ধি বাচ্ছিধ (১) স্থই এ	প্রকার
ত্রি পাচ্ ত্রিধা তিন	প্রকার
দৰা ধাচু দৰাধা দৰ্শব	ার

⁽३) निशा उत्न देवधशामिक इटेरवक ।

× 47	প্রতায়	নিদ্ব পদ	অৰ্থ
fe	তয়ট	দিভয়	ছি অ বয়ুব
ত্রি	ক্তম ট	হিত্য	তি অংব্যব
ह ू ड	ত্যট	চতুষ্টয়	দৃারি অ বয়ব
দ্বি	অযট	দৃষ্	্ উত য়
12	অ য়েট	রয়	fs.

কতক গুলি আদেশ শক্ষে (অর্থাৎ একরূপ বর্ণের স্থানে বর্ণান্তব হইয়:) পদ সিদ্ধ হইয়াছে। তথ্যসৈং নিমু প্রদর্শিত হইল।

* 47	আদেশ	প্রভায়	সি দ্বাপদ	ভা ৰ্থ
य ृहः	मृत	ें इं	अ विष्ठे	ग्रेश्ट्सल्
ज् ब	দ্র	इ छ	ए दिशे	यक्ष
क्ष	्भाम	' ≩ष्ठ	ंक ामिले	অতি ছোট
স্থির •	स्	₹ 8	टक्क के	অতি স্থিব
্4ক্ড	र ् इ	多 校	ব"হিষ্ঠ	অন্নেক
ই ,শ	सम	हे छ	হ ণিও	অভান্ত খৰ্ম
প্রশাসঃ		多数	শ্রেষ	প্রধান
वाह	भाध	ঈ गुय	मांधीश:न	ভতান্ত সাধু
यूवन	যব *	अ श्चर	য বীয়ান	পতান্ত ক্ষুদ্ৰ
প্রিয় •	e	अग्र म्	(श्रमी (जी)	প্রিয়ত্ম।
द्रक	বয়'	ञ ेशस्त्र	वधीं ब्रान्	অতি প্ৰাচীন
हका	বৰ্ষ	ঈ ग्नमू	रशी श्रमी	অতি প্রাচীনা
ইদম	ভাধু	না	অধুনঃ	वहे कारम
मी र्य	ন 1 হ	हे स ब ्	ज्ञाचिम।	मीर्श्य
3 F	গর	· `हेमम्	গ্রিমা	অহশ ার

ইৎ প্রকরণ ৷

ধাতু বা শব্দের পর যে সকল প্রত্যায় হয় তন্মধ্যে অনেক প্রতায়েরই কতক কতক অংশ ইৎ হয় অর্থাৎ তাহা থাকে না। কিন্তু প্রতায়ের কতক অংশ ইৎ হইয়া যে কি ফলোদয় হইয়া থাকে, বঙ্গভাষা শিক্ষার্থি ছাত্র সমূহ মধ্যে অনেকেই তাহা জ্ঞাত নহেন, এবং জ্ঞাত হইতে ইচ্ছুক হইলেও নি-তাশ্ব সহজে বিশিক্ট কণ জ্ঞাত হইতে পারেন না। অভএব কোন্কোন্প্রতায়ের কোন্কোন্ অংশ ইৎ হয় এবং তা-হাতেই বা কি কলোদয় হয়, তাহা পর্যায় ক্রমে নিম্মে প্রদ-শিত হইতেছে।

	কুৎ প্রত্	ায়ের ইং ফল
প্রতায়	इ ७	इंट कन
অ্ন:}	हे (इ	ोनिया) मेश
অল্	ଜ୍	অপ্ৰত্যায় হইতে পূৰ্যক হুচক
কুন	न	সংজ্ঞামতি •
नंरु	e)	বৃদ্ধি হয়
বিন্	બ	ৰূ দ্ধি হ য়
ग्रह्	स्ब	(স্ত্রী) ঈপ্ও রৃদ্ধি হয়
ह	ট	(স্ত্রী) ঈপ হয়,
টক	ট্ক	(ञ्री) कें প् ও छन निरम
ক	क्.	छ। नित्यध
4 4	খ ুশ	ম ন্ও র সংজ েহয়
4	খ	· ম ন ্হয়
<u>"</u>	ড ্	পূর্বা টির লোপ হয়
থি	2) L	মন্হয়

প্রভায়	र्	इं ९ क ल
কি	ক্	छ। निरमध
কিপ	কুপ	তন প্রভৃতি হয
ড	ড ্	পূর্বা টীর লোপ হ:
泵	ক্	গুণ নিষেধ
क्त :	ক্	छन् निरम्ध
জু	₹ <u></u>	छन सिर्भप
ব স্থ	ङ	(경)) 화시 _
শা ভূ	**	ं छे) ঈभ
শভূ	ऋं श्र	तमर्फा ७ मेश हम
শান	m,	हु भ र्का इ ष
তিমক	ক.্	छन् निरम्भ
ক্ত	ক্	७ ५ निरम ४
ক্তবত্তু	ক_উ	७ व निरंग्ध ७ जेल <i>्</i> श्य
ঘাণ	ঘ্ণ_	४, क खात्म क, ११ ७ इकि इव
কাপু	ক্প	.গুণ নিষেধ ও তন হয়
\$	હ્	छ न निरम्
ম্ঞ	ঘ্ণঃ	B, अप क्षांत्म, का अ हिसा इस
ক্তি	ফ্	७। निरम्ध
সন্	न्	অন্তে স হয়
ঞুক	ঞ্	ं हमि दश

তদ্ধিত প্রত্যয়ের ইৎফল।

প্রতার ইৎ ইৎফল ফি ম্ণ্ ঈপর র্দ্ধি

(25)

প্রায়	इ ं	इ ंटक ल
183 '	ষ_ণ্	ঈপও বৃদ্ধি হয়
य ः	र ्व	ঈপও রিদ্ধি হয়
ফা য়ন	a 5.57	ঈপ ও বৃদ্ধি হয়
কল	41	র্দ্ধি হয
તીમ.	· • • • • • • • • • • • • • • • • • • •	রন্ধি হয
ए ष	ग्र	ভাবায় হয
หมุริ	75	क्रेश हम
fş	fo	অব্য হৃদ
मञ्	<u>કે</u>	ঈপ হয়
ব তু	T	क्रेल इह
ल्यु	3	क्रेश ध्य
চশ্স	ठ	' ञ् वास इ ४'
हमाद	5	অবায় হয়
ডু ল	गर्3	পূৰ্ব্ব টিব লোণ হয
ত্যাণ	Ø	বৃদ্ধি হয়
ম ট	Ť	केश हर
ডট	७ है	টির লোপ ও ঈপ হয়
थड	3	ঈপ হয়
তম্ট	ট	क्रेश र्य
প †চ্	ъ	· व्यवत्रम् इत्
शह	ъ	व्यवास इस
তয়ট	ট	ঈপ হয়
অয়ট	₹,	,ঈপ হয়

संख्त वाच्यावसी

वर्श परिषयः

षाहरें उक ऋ ऋ रूप से की की 30 भा डे हे छे छ ॥ ए २ २ थे ७ E) म घड़ाच क्ज भ छ। ४ ४ इ वा ख क्ष का के है 2 न ष 😮 । इ. इ. इ. त द घ न। य ध ч व भ स ड संमध्ना श्रक्त छ भा त्र 75 ध्र स इं। व Ą * स म इ ९ १। ₹

का कि की कुयू के के की की कं का का कि की कृक्त के कि को के कः। का स्टल्ड एक एक ट्राइट कु एक एक पूर्व शुक्रा

का <mark>राष्ट्रभूभ के अभ स्</mark>त्रस्य हु। कि अष्ट कि कि कि विकास के कि कि कि सि सि । कि सि सि सि ।

कु हु स ब्ब अस्य अस्य क के क Se 300 Sto स म्ब मा न्य न्द न्ध 罫 म्प *3 看 第 四 य सु दूर ख अब स स स स्था व्यास्य ह्या। म्थ एश को का के छ छ छ का का १ २ ३ ६ ४ ६ ० == ९। > < > 8 a & 9 b > 1

प्रयमध्यायः।

पापि विक्तं जयति । बुधरैश्वरमाश्रयति । पुत्रं प्रमूयवेनारी । सेघे।
अपूर्मि सिक्ति । भिन्नु वदरं भरति । सुविक्तीर्थं सरति । साधुः पाप्रं

त्यज्ञति । वायुगैन्यम् इरति । तिजैधान्यं विविसयते । एषः पितर्साक्ष ति । गानं गायतिगाधकः । देहं जलेन प्रज्ञानयति । राज्ञीजनेतिदा ति। पद्मं सङ्घोचिति चन्द्रात्। खिपाञ्चे चित काहीन। ग्रहं त्युजित विरागी। शास्त्रं पठित वासकाः। मुणिर्ममिति तीर्थः। सुखाय यतते होताः। भूमेलि। उति वालकाः। धान्यं दाचेण दाति । धनं राति । भन्ने ग तुष्यति विष्युः। तत्युखा सक्तर्गे। मण्यति। अवधीरित सुदृहाकः स्य मलमेतत्। कक्षातु समर्थे।सित्रादन्यः। मजिन्नन्ति न प्रामन्ति न पश्यन्ति गतायुषः । नश्चिसः दुःखेळिना सभते । विदानि हि जा-नाति विहच्चन परिश्रमं । नहिवन्ध्या विज्ञानाति गुर्व्यो प्रसववेदनां कालेबालस्थानि खादसि । उट्ये।जिनं पुरुष्टिनि मन्पट् । तबाबासः कुत्र। किंकामंबान्तु श्रकीषि । त्वशा किं भे तिथं। मन काचित् यापा-कि भोक्षं न प्रकाते। सर्वे तदेशीय भाषां वास् न ग्रकाते । विं वर्त्तर्थ । कीमां प्रिचियिंतु सक्षेति । केनाक्षमुन्तिक पश्चितं प्राप्त्रा-मि। अस्तव परामर्शः। कथशमि ऋगुः यस उपायाभवित् महे विः यताहक दुः सं वास्मिन काले नामूत्। चस्माभिरपराधे प्रते परमे-श्वरताम सहस मनुचितं । वं कस्मादागक्ति । तुप प्रथासित् । मया सार्दे देत्रीयि दिवानि वा स्थातुं शसीकि। सम्प्रत्य इंकाशीं प्रयासि विचम्बेगार्ल । भवनस्य मञ्जलंबद । भवनस्य बुग्रलं मर्व्वे हि प्रामेष्ठ कुम्राचिनः सन्ति। तत्समस्तं मङ्गसं। तत्र चिन्ता गास्ति। लंक-चिकातास्य नगरे यास्यमि। यास्यामि सम कातिचिहिनानि विचली भविष्यति । सम्पति किर्मापं कार्थ्यमन्ति । तलार्थ्यसन्तरं दिनिदिना-स्थानारे याखामि । अष्टमपि यास्यामि मम कति विविद्यानि विकासे।ऽ-चिता चावां मिचिता यास्यावः। यदा यास्यसि तदा मामवध्यं वाध-यिष्यसि । नावया पदत्रजेन वा यास्यसि । नावयागमने मम सङ्ग-तिर्नास्ति। क्रेन प्रकारित यास्यसि । पदनक्रेन यास्यामि ।

हितीयाध्यायः ।

तस्य वञ्जातयः कुटुम्बाः सन्ति । भदायि सर्व्यवसीवि प्रश्रंसा-र्षां अवन्ति। धनेनच समके। लाभे। भविष्यति। खरिसन् विषये कक्कव परामग्रेः। चास्य दचसः किं समृत्तरं भवतादातु मर्श्वते। मद्-प्रकार कोऽपि कि कर्त्तु न धर्कोति। भवता वेखीका दशास्त्रे रमगीय बस्तारताः । एते जानका विद्यामध्यन्तं मनीनिवेश्यन्ति । श्रोनैक्त भवान् वेस्ति । खख्तु कार्पग्यस्यावधिनीन्ति । तव पाठशालाया महरदः कति वासका सामस्ति। केमेदं पुस्तकं विरचितं। लमेता रजतमुद्राः पेटके स्थापयिला खग्रहं ग्रच्छ । तेने। धर्धेन भवतः किस्प कारदर्भितः । परमेश्वरखानुग्रहेणाष्ट्रं सुखोऽमेवं । टचसा पुष्पेसम्पन्ने प्रजाशासपति। अस्मिन् गृन्धे वज्ञीमानिर्विद्यते । उत्नीपसादानं दानमि गर्हितं। अखतु सर्जेशिक्सारी मसे।परि। तस्मिन् कापि चिन्ता नास्ति । काविभीतिनीस्ति । आसनं मृश्वीलीपविष्णायव्यय पर्व जिला। सञ्चान् भेषाऽभवत्। सहती दृष्टिभैविष्यतीत्वनुमीयते। तेषां कथायां निह मदिशासी जायते यस्मादनेकथा ते सिष्यां कथ-यन्ति। परमेश्वरी दयानुसैनेव ममदुःख सान्तना जाता । ऋस्मान महद्वारो माभूत्विन्तु मत्यरामर्भ प्रमुक्तः । तस्यतु कीऽपराधानाता बेनेवती प्रास्तिसंद्या। लं किमर्थं विभेषि परमेश्वरीऽस्मान् रिचतु शक्तोति। श्रनधेः को भेदः केनाइंतं श्रातुं शक्तोनि। श्रस्मितिर प्रतिबन्धिनास्ति किन्त परिश्रमचित्तनिवेशास्त्रामेव सिधति । न प्रभा-रिधको स्टब्सः। नगुरोरिधकः शिष्यः। युवायोः को विवादी जातः। गदिप परमेश्वरं प्रतिकर्त्तेयां यस्त्रमनुष्यान् प्रति कर्त्तव्यमस्तितदुः यताः। मया तस्मै दलमाध्यं जिन्तु प्रतीकारः कोऽपिनामृत्। तेषु कारायः हात् पचायितेषु सर्वेषां दुःखं भवति । तैर्वे ऋधाक्कोत्ति विकिता कि-व्यष्टं तस्मिवविश्वकावान् । चरिमन्देश्रे श्रस्य जननाभावात् सम्बेरनु-

मीयते यदच द्रिं इं अविध्यति । तत्याचयेऽद्य वष्टवेखोका भक्तवि ष्यन्ति किं तत्र भवान् निमन्तितः। विपरिपतिते। उद्दं किं करोभि म-मात्त्रीयः नेाऽपिनास्ति । तस्य निन्दिताचारेण तत्त्रितृदैःखमभवत् । येचे वरस्याचां पालयन्ति ते परचाननां सखं भोचान्ति । समानिपीतिर्भ-वित यदि सहवासी भवता विधीयते। मृद्धि विदेशं ग्राह्म किमर्ष जाने तदीयदर्भनं प्रापस्यामिन वा । यदतेऽत्यन्तासस्यवद्रेन जासं या-पयन्ति तस्मादेव मूफ् तया मरिखन्ते । महतः चुडानपि जनान्प्रति समादरण मस्मालमुचितं। तस्य यदुपनारमहं स्रतवान् तिलाश्वि-दिप तेन न नमर्थते । सिंह जत निजदीवयक्रीन किमधाख्यातं न क्र-कोर्ति । यद्यपि ज्ञानशीने। भवति तदा तस्य धनेन किं। अस्मार्क परमायुरत्यत्यमते।ऽदीव शरकालाणे चिक्तभीयं । यदि वर्ग बन्धुभ्यः प्रेमार्थन कुर्थ्यमक्तदा कस्मै करिष्यामः ; मस भद्रा सेधानास्ति य-ते। उद्दमस्यस्य विस्मरासि । तेष्टि सतत मेव ग्रन्थितं कुर्व्यन्त चताद्रः-खेन यापयन्ति आएं। तेष्टि निजदेषिया महाविषदि पतिता। परे-वुर्ममपुत्रस्य विवाही भविष्यति खताऽत्र समाग्रत्य भवानभिनन्दयनु मां । किमहमपरार्धं कतवान् यन्नांविनिन्दसि । हे महाप्रय मधिन्तर-म्यतां नार्षं भवते दुःखं दातुभिक्कामि । मया ज्ञातं यदन्मिन् वि-षये ममसान्तिजीता । इदानी निं कर्त्तेयां। सिंह समाग्रत्य सर्वेः सष्टक लप्टं करोति चतत्त्वदागमनं वारय। दीनेस्यः करवा सहिद्धः करणीया। वारंबारमी खरस्याराधनां साधवः कुर्ळान्तः। सन्हि री-गेगात्यन्तरमक्तस्य सुख्यताया चच्चां गास्ति । विवेचनाशक्तिर्मेनुष्याणा-मेव न प्रमूनां। इदानीं खेटः समुचितरव परत्र खेदेनासं। ययार्थरू-पेग खयनिषुरचेतसां धनेन किं प्रयोजनं। विजिप्रदानादीश्वरस्थाज्ञानु-्रयाचनं वरं। तया सभायां निर्क्तने वा स्थितास्खमनुभूयते। प्रेमण्ड्यकं प्रसिश्वरस्थान्तां पालयाना जेवलं तस्य परित्रात भागिनः

सुः। सर्वेषां मञ्जूषिष्ठासमात्रमुचिता। कारसमन्तरेय प्रस्विदस-नुष्टि नेक्षणेखाः

भवनः सावधानाभवन्तु तेषाभित्र निन्दिताचारं माकुर्वन्तु । योद्धि परमेश्वरं न मन्यते तेषां कीट्यी दुर्देशा भविष्यति । द्वा वयं कीट्यक् पापं कतवनः । चाष्यं सिना मनुजा खनादानन्तस्य परमेश्वरस्य वर्षां तत्वं जानन्तः ! यखात्मानं चुद्रतरं मन्यते सिद्ध मद्यान् भविष्यति । विष्यति । विष्यति । विष्यति । विष्यति । विष्यति । विष्यति । परमेश्वरोनित्यः सर्व्यक्षित्तमान् सर्वेद्धः वयमनित्या दुर्वेचा खन्नाः नाख स्वत्वस्मादयं विभिन्नाः ।

हतीयाधायः ।

विद्यार्थिपछितये। कथीपकथनं ।

हे महाश्रय तव मङ्गलमाक्तां। केश्मवान् ?। पिछितो हं। करमा हाश्रासि ?। वराहनगरात्। किज्ञामधेशेभवान् ?। श्रीरागचिरः नामाहं ब्राह्मणः। छहे। भवान् पण्डितोसिसिजिधिमागस्यतां स्वरिमन् दार्ळासनं समुप्रविद्यातां।

सुखनागतीस कुशकी भवान् ?'! श्रीमतां सिंग्न भेंग जायते कुशकं दावात । किस्मन् किस्मन् शास्त्रे भवताविद्या विद्यते ? खाक-रखादि शास्त्रे धर्मशास्त्रे च । भवान् दर्शम विद्यावाम् न वा ? । चास्ति मे किस्मिन् दर्शनेऽध्ययनं । वाण् वेदान्तशास्त्रे किमधीती भवान् ? । म-ष्टाग्रय तदधीतवानष्टं । किं चेतिस समाधाय सम्प्रति समागतोसि ? । महाग्रय खबधीयतां एकं पण्डितमनुसन्दधासि भवित्रति शुका तवा-

हे परिद्रत त्यश का का भाषा चायते !। हे महाप्रय यते। इं संस्कृतप्रास्त्रे विद्यावान् कतरव तङ्काधाशां मम काष्रसं विद्यतरव यरं तु वयं शक्कोद्भवास्तरमा सहिशीय भाषा प्यस्मानमयतः सुस्रभाइति यस्मादस्मानं साभाविकीयं वासी।

वाएं। तद्भवत उभय भाषायां केशिष्ण्यमक्षीति विद्यातं सथा। व्यक्ष्मु प्रयस्तः संस्कृतां भाषां शिक्षितुं प्राथये त्वं मां शिक्षयितु मर्हे सि ! हे महाश्रय यदि भामत्र संस्थापयसि तदाऽवश्यमेव शक्तीकि। त्वया मासि मासि काष्ट्रित केथते ! हे महाश्रय भवान् भत्ती धना खाँ।ऽपि मामात्रितं प्रति विवेचनेन यदायाति तदिधीयतां। त्वमखं क्रमपि पाठितवाज्ञवा !! खां खहमेकं विद्यात्ममं त्रीन् वत्सरान् पाठित वान्। तेनकभवतः विभिधीतं ! प्रयत्तो वत्रदेशीय भाषा तह्यीवन्यास रीतिस्थ परतः मंस्कृत्वशाक्षसि । सतु कीट्यियावान् जातः !।

चधीत विद्यामां प्रश्नंसाच्याः हे प्रस्ति महिक्ये पुरुषं नास्ति तल्य चप्यामि !! महाइध चहमेव दाव्यामि तत्। कस्मिन् समये प्रतिदिनमामिकामि !। प्रत्यहं दश्रहिकास्थन्तरे छामभीयं। भदं तदानीमेवामिकामिकामि । छाज्ञापय सस्यानं व्रजामि। भदं सखेन मस्य ता। नमस्याराः सन्तु। नमस्याराः सन्तु।

मित्रयाः एरस्पर कथनं ।

महाश्रय सागस्थतां। वद्धदिनानी साक्षाण्यसं। कयं वर्तते ?।
भवदीयानुग्रभेग कुश्रलेगासं। भन्नद्गातरः कुश्रलिकः सन्ति ?। सां
कुश्रलिक भवत्यसादात् परन्तु सम क्येष्ठभाता रोगार्ने दिभृत्। शा केन रोगेग पीजितो वभूव ?। वातरोगोग पीजितोऽस्मि। विश्वेषे दिभ् ववा ?। सम्पत्ति मनागुपश्मेशजातः। भन्नं शीमुमेव येन प्रतिकारो भवति तदिधीयतां हदानीं किस्कित्सति ?। किस्तिग्रुग वरो महाश्रयः। भन्नं तदालेरित मेव प्रतिकरिष्ठति। किस्तिग्रं रोगः कोश्रवाधस्य कितिहतानि कोश्यिक्षति। सन्यद्भदं भवद्भवनस्थ ?। * 15

परने सरान्यहात् सन्नं भग्नमेव। भवतुक्तः विं करोति ?। लेखनं पठनं करोति। भद्रं सतु विद्यास्थासे खाविष्टा न वा ?। परन्त जाल कत्त्रापि तत्रानुरागीवर्त्तते। भद्रं यहाः पाठियत्वः। भवंतम्धुना किं करोति ? केन वा भवतः परिवार पेष्ठां भवति ? खरिमदानी राजसिवधितिष्ठामि तेनच किस्मिन् कसीता मां नियोजियाला किचि खर्न दीयते क्योन तेन परिवारं पोष्ठायामि। भद्रमवकाणवण्णेनात्र कदा कदाप्यागमनीयं त्या। व्यामवं सदेव भवत् स्विधाने ज्याम्ब्या मीति ममेन्छा। नश्चीवं कार्यक्षानीं खत्वा गमनीयं त्या किन्तु साव कार्योग त्या गन्त्रां भवद्यं नेवाहं सुत्ती भवामीत्यस्मादेवं क्याया मि। ममाप्रोताहर्षी मनोवत्त्रां खोलारां भवन्। च्यालयं गच्छामि। वाढ्रं हदानीं गमिष्ठासि। नमस्तारीऽस्तु। समाप्रि नमस्तारीऽस्तु।

स्तामि भूत्ययाः कथापक्यमं।

हे महाप्रय राजनी प्रभाता प्रथनात समृतिक। हे सत्य जलमा नय मुखं प्रसालयामि । समानीतं जलं ग्रहाय मुखं प्रसालय। रे सत्य सानायं तैसमानीयतां अद्य सत्वरमेव विहिथीस्यामि ।

हे प्रभी कि तैल मानयामि ? पुत्रमासितं तैलं : परिधेय वस्तं देहि । नीयतां महाश्रय । सही पानीय अलं समानय किमिष भक्षी यमिष रंवस मम मातरि निवेदय यत्शी घृमेवाश्चं प्रेषयित । स्विय म हाश्य श्रीमन्त्राता भवन्तमाञ्चयित । कुत्रान्ते जमनी मम ? स्वन्तः पुरे भोजन रहे । स्वय मम मातरि एक्ट कि कि पक्षमभूत् ? महाश्रय मस्यमांसादिकं सर्व्य मेव प्रमुतम् । हदानी क्षणमाञ्चयित माता ? । प्रमुताश्चं भोजियतुं । क्षण्य व्रजामि । सही स्वय तानुनादिक मनस्यापियता यानवाहानाञ्चय । कित्यानवाहानाञ्च्यामि ? प्रभी तदाक्षापय । स्वय दूरे मन्त्रमिक्त स्वतानाञ्च । यथान्तमन्त्र।

मम भदाणि वासांसि समानय! किं किं वस्त मानयाग्यऽहं !। सूधां परिशेष वक्षम् उरुक्षदं प्रिरोत्रेष्ठन उसनं प्रावस्णञ्च तृर्णं समानीय-तां। खन्ने भरणः। प्रभी मामावाप्य किं करोगि।। उदानदृशुमलं पुरतां देशि परन्तु सम वेला प्रजीधक यक्तं कृष्णः। प्रभी भवदीय दाक्ति सम्ब पेठकेऽस्ति । भदं निःनास्य स्वीता सम्बामि। भरण सूथतां दशम्हा निःमार्थं सम्बन्धां दीयतां प्रश्लेकनमन्ति। स्वास्तु सम्बन्धाः

धारप्रकामनार्धं जनं दीणनां। दत्तं ग्रहाणः। यहात्तरं देहि गतदक्तसम्बद्ध्य श्वस्थान स्थापणः। पानीयजनसानीयतां पिपासा नाध-तंच मां। सम्पृति भागं वक्ति दीषः धज्यात्व्यतां खच्छादारे स्थाप्यतां ज्ञासने प्रसिक्तत्वा उपवेशनार्थं विस्तार्यः। रणाक्तं प्रभा सक्तं विध् दासि। कणाण्य राजिरस्थानार्थेन् ग्रहंगः (विः। सत्तं याहि किन्त् प्रभाते श्वागन्तव्यं। तदस्तु समतु किद्वितिवदनमन्ति। वयथः। सम भाता ग्रहात् समागतः सम सासिक स्टति छपया देहि पर दिने तं ग्रहं प्रेष्टिक्टामि। सत्तं श्वारदास्थानः।

धितापुच्येश कथापक्षणां।

है पितः की सासस्जत् ! तत्कायत्रताः पुक्त परमेश्वरस्तां स्टान् । यसे यदः किम्पूर्वारः ! परमेश्वरः परमात्राः ! परमेश्वरः परमात्राः । परमेश्वरः परमात्राः । परमेश्वरः परमात्राः एक एव तथे प्राचे विवित्रमितः एक प्रचा दितीया नास्ति । सद्यं परमेश्वरः किं करोति !। सदि त्यां सर्व्यदा रच्चित् प्रतिपालः यित च । परमेश्वरिव्ययक सस्माभिः किं करणीय मस्ति ! । तद्रमु- यहलाभार्षे यस्त्रस्वदाचापालन सारमाभः करणीय मिति । तम्माचा कीट्यी !। न लोभः करणीय इति वते हि । शास्त्रे विवितं लोभात पापं प्रजायते पापान्त्रत्यस्य भवतीति । खपराचा कीट्यी !। मान्दतं

वत्तां मिति अने हि शासे लिपिरस्ति येच मिया वा दिने भवित्त तेचाच निन्दनीयाः परच निरद्यम्भिन इति । चन्याचाच ?। चात्मनः पितामाता च माननीयेति यस्मास्तिस्ति मस्ति येच मातापितरा नि-भेर्त्सयन्ति तेवां यावच्चीत मणाचं भवतीति । हे पितरन्याचावचंते ? छां वर्चते श्रूयतां । परदाराम्न गच्छेत् न चैार्यं कुर्यात् माहिंस्यात् सर्व्यभूतानि मादिवदेदित्यादि । हे पितः चस्माकमन्यान प्रति निं कर्मणीय मन्ति ?। श्रूयतां वत्स । चात्मवत् चन्येषु प्रेम विद्ध्यात् चन-यव शास्त्रस्य सिखनं चात्मवत् सर्व्यभृतेषु तः प्रश्नति स पण्डितः प्रति ।

ये लोकाः परमेश्वरस्य सर्वाच्याः पाचयन्ति तेथां कि याचं भवति ? तदवधीयतां वत्स इच्चिते एरम सुखं भुक्तः परचानन्त सुख्यात्रीः भवन्तीति।

गुरुशिखरोः कथापक्षयनं ।

हे गुरो जामेण चाकरणभाभागं काचणास्त्रभ् यदात् जिणूनां पठनीय मस्ति तत् सर्व्यं श्रीमताभवता पाठितं यस्भिप तत्तत् समधीत-वान् इदानीमचं किमधोथे ! तदाचापय।

हे शिष्य व्याकरणादि पाठेन संस्कृत श्रास्त्रे तवाधिकारे। जातः स-म्पृति तक्तनिर्णय प्रधानं दर्शन श्रास्त्रमधीयतां। चयि गुरो कतिविधानि तानि दर्शन श्रास्त्राणि !। खबधीयतां शिष्य तानि च षड्विधानि सन्ति क्रानिच तेषां नामानि !

वेशिषक न्याय मोमांसा सांख्य पातञ्चल वेदान्तानीति अमण ना-मानि । श्विथ गुरा न्यायदर्शने मुनिना गातमेन किं निरूपित मस्ति ?। श्रूयतां घीमन् तस्मिन् शास्त्रे वेएड्ग्रेन पदार्था निरूपिताः । तेन किं भवति । निरूपित पदार्थ ज्ञानानन्तरं नित्यसुख्यानिविश्वष्टं जगला-नारमीत्ररं जानाति तज्ञ्ञानान्त्रस्थिति । हे गुरो तस्मिन्नेनं वर्ष- ते ? तदाव श्वमेव पिठतव्यं मया । गुरो वैशेषिकाख्य दर्शने मुनिना फ-गादेन किमस्ति निरूपितं ? । शिष्य न्याय वैशेषिकयो मैनवैस द्यख्यं नास्ति यः कस्थितयोविशेषा विद्यते सचावसरवशादक्तव्यः ।

द्यि गुरे। मुनिना कैमिनिना मीमांसा दर्शने किं निरूपितं ?। तिसन् कर्म प्रधानके प्रास्त्रे कर्मां खेव मितिरित निरूपितं। कर्माः णिच यज्ञत्रत तेपोदान वैदाध्ययन प्रस्तीति।

चे ग्रेर सांख्यनामक दर्गने मुनिनः कपिनेन कि निरूपितं ! तत् कपया मामुपिद्यः । ऋगु पिछा अक्ततेरिष्ठस्तान माचेश व्यक्तत्राविने-वन्तीत्यभिधाय थे। सच्छ्या इत पायानां तन्त्वचानाद्यस्तने। मुितिरित निरूपितं ।

पातञ्चल दर्शने मुनिना पतञ्चलिना कि निरूपित !। श्रुयन्ता तत् चनक दिद्सवत् प्रक्षति पुत्रधयो जगत्कारणत्विस्त्यादि निरूप्य श्रेगाचारेग गत पापानां सुनिधिति निरूपितं। छे परमकार्याक गुरेग सर्व्यदर्शनमारे वेदानो मुनिना व्यासेन कि निरूपित मस्ति !। श्रेष्ठतां वतम जगल्कारण मदितीयं चिदानन्दरूप मेक भेव ब्रद्धीत निरूप्य जानासिद्य पापाना मुक्ति रिति निरूपितं। छे गुरेग स्वसेय वरानादर्शनं तदादी मामध्यापय यदधीत्य परमेश्वर परंग अविद्यासि।

संस्कृत सद्द्रमां।

ग्रञ्जाति वृद्धं वेदगर्भनामा बाद्धाय चासीत्। सच मध्यें घां ग्रा-खायां पारदृष्ट्या। ततः स पाठणात्तां द्वाता बहून् विद्याधिमः शास्त्रा-ग्रिचध्यापयत्। तदानीं सेऽध्यापकः शिष्टेः सद्य यानि यानि कर्मायि कृतवान् तानि तथा यानि यानि संख्युतानि वाक्यानि कथितवान् तानि च मया परोपकारार्थं प्रदर्शन्ते।

प्रथमतः तावत् समीप यामवासिना विंगति दिवार्थिना वेदग्रभस्य

पाठणात्ताम् खागत्य नानाणास्तांग अधीयते समः ततस्त्रस्याध्यापतस्य वक्कविद्यावस्त स्थाति नाणारस्यराम्स्वात् शृह्मा बद्धदृरात् विद्यार्थिनः अधिकदा येदगर्भस्य पुत्रे विद्यार्थिनः पाठणात्तामागतं विद्यार्थिनं स्वां दृशा प्राच्छ अस्तम्! विद्यार्थिनं स्वां दृशा प्राच्छ अस्तम्! विद्यार्थिनं स्वां दृशा प्राच्छ अस्तम्! विद्यार्थिनं स्वां दृशा प्राच्छित् कद्मादाग्रतामि! विद्यार्थिनं पुत्रस्व स्वां विद्यार्थिनं पुत्रस्व स्वां विद्यार्थिनं पुत्रस्व स्वां विद्यार्थिनं स्वां विद्यार्थिनं पुत्रस्व स्वां विद्यार्थिनं स्

तता हो ससुपायाते। विद्यागर्भः प्राच्छ तै। कोयुवां ! वाक्तरणयादाम् कृतः वनस्यविद्यागते। गयाचित्रादिद्यायाते। विद्याध्ययन देतुमा। विद्यागर्भ स्ततः प्राप्त व्याख्ये वाख्यातुमर्थ्यः॥

ततस्तो भीमाधव देवश्यमीहम् श्रीयायव देवश्यमीहम् इति स्त स्त स्त नामनी भीचतुः। तते विद्याग्रमेण अनागच्यतम् इद्योपविश्तन् इत्यु-स्ते तावासने उपविविश्तः। तदाध्यापक खाग्रत्य ता दृश्वा एष्ट्राच तथे। रातिध्यं कत्वा विवासार्थं सठद्यं वास्यं दृशे।

ततस्त्रयः समायाताः तान् यप्रच्यः स्वयं गुरः नेयूयं कृतं आयाताः कितिमित्तं मिदागताः। स्नायमाः काणि गामानि यूयं में दूतं सत्यर्म्। ततस्ते प्रत्युचुः। वयं विद्यार्थिनः सर्व्वे जान्यकुलीन आस्रमाः

साम्रमेश्य इचायाता वेदाध्ययन कारणम्। नामानीमानि चास्माकम् इत्युक्ता खखनामानि कथयामासुक्तेः तत उपाध्याय उत्याय चामक्त चनापित्रम्त इति साररे। तथा ताना-सनेषु सूपवेश्यामास । ततस्ते पप्रच्यः काभगत् ? चधापक चाह श्री वेदमभ देवप्रामीहम्। तता विद्यार्थिनः पूर्वशुर नाम्ना तमधापकं विद्याय प्रक्षेमः । चध्यापक्ष तान् प्रत्यभिवाद्य तेषामातिष्यं विधाय नियासार्थं तेस्था मठन्यं ददेशः।

नानादेशाद् बन्नदे विद्यार्थनक्षां पाठशालां समाधताः सानागः त)न् जागमन क्रमेगा विव्धः एक्षति सम ।

कस्तं ! ब्राह्मशीर्षं ! क्राइसि ! ब्राह्ममीऽस्मि । क्रीभवान् ! हि-क्रीइस्म । क्रीइयं द्वाल्ययेशं । क्रम्यः ! राष्ट्रदेश्यः । क्रीइसे ! टानिऽ सा । क्रम्य वालकोऽयं ! क्रायं पृद्धमण्यायकः । क्रिमदं ! पुलकमिदं । क्रियुक्तकं ! वेटपुक्तकं । क्रस्मादाप्रतेशित ! म्हादाग्रतेशिम । क्रते। भवान समायातः ! समायाते। ग्रह्माट्हं । क्रीयुवां ! व्याह्मणा वार्या । केर्मे भवन्ते ! हिन्दावां । क्रावेती ! द्वाल्याविमा । क्रावमू ! क्रमू-वेश्ये । क्रेयुवं ! व्याह्मणावर्यः । क्रीभनन्तः ! वयं व्याह्मे । क्रिया इमे । क्रमतं ! गतिवेश्वाः । च्यमिने ! म्हलाहमे ।

युनं करमात् समायति ! ग्रहादावां समागति ।
भवन्तावागते कम्मात ! यानां ग्रेहादुपागति ।
स्ते कम्माद्युनामक ! यानां ग्रेहादुपागति ।
सवक्रामागतं कस्मात् ! यागतं ने ; नजानयात् ।
भवतारागमः कस्मात् ! यागतं ने ; नजानयात् ।
भवतारागमः कस्मात् ! यागतं ने । वजात्रमात् ।
भवद्गरागतं कस्मात् ! यागतं ने । निजात्रमात् ।
सवद्गरागतं कस्मात् ! यागतं ने । निजात्रमात् ।
सवतामागमः कस्मात् ! यागनाः खदेशतः ।
सवतामागमः कस्मात् ! यागनाः खदेशतः ।
सताय्यं कुतः स्थानात ! स्ताः खस्थानते ।

किन्देशीयस्व ? किंग्रामीयस्व ? किंन्नगरीया भवान् ? कुत्र ते निवासः ? कुत्र निवसति भवान् ? निवासः कुत्र भवतः ? वसतिभवतः कुत्र ? क वासस्ते ? कुत्र ते ग्रष्टं ? किन्देशीया युवां ? निवासा कुत्र भवताः ? किन्देशीया युवं ? निवासाः कुत्र युशाकां ? भवतां वसतिः कुत्र ? कात्रमा भवतां ? कुत्रवाग्रहाः ? भवनाः कुत्र तिष्ठन्ति ? युवं कुत्र निवस्य ।

तत स्रीदिचाः प्रस्नुचः । अहं वाश्वीरवेशीयः । खावां नेपाणवा-सिनो । वासरूपे निवासीनः । स्वां प्राम्चीतिष्ठे स्टहाः । प्राच्याः प्राचः । मणिपुरे निवासीने देखने वसतिर्मम । जयन्तिपुरवास्त्रेषः स्रीहर्द्वेदस्य निजासमः । साउदेशे निवासानः । वयं वङ्गानवासिनः । सङ्गातदे सेवसतिः । नवदीपे वसन्तरमी ।

दाविणात्याः प्रत्यवदन्। श्रीतृदेशीयावयं। वसमासानाः। तसं वसामः कर्णाटं। दाविङ्गे वसतिममः। मचाराष्ट्रं निवासानः। एते गुज्यरवासिनः।

पाखात्याः प्रत्युष्तुः । दारकायां किवासानः । रक्ष बन्दावनाम्मी । मणुरायां वसन्तेत्रते । ग्रेशुने वसतिमम । विवृधः पुनरपृष्कत् । कि-ज्ञामासि ! किन्तेनाम ! भवतः किज्ञाम ! काखाते ! ।

उत्तरं। सुधावर नामाई। प्रभावरः मे नाम। दामीदराखीई। पुनः प्रयः। किमधंमागतेशिन ! कि विमित्त मिहागतः ? कि विते भवदागमः ? किमागमन कारणं ? किमधंमागते। युवां ? खागताः कि विते यूर्यं ! कि विमित्तं व खागमः ? किमधंमागता यूर्यं !।

प्रत्युत्तराणि । अधोतुमागते । चावा मधोतुमागते। विद्यार्थिने। वयं। विद्याया हेतारागताः।

> वयं विद्यार्थिनः सर्वे विद्याश्चित्रार्थमागताः। विद्याद्वेतेरिक्ययाताः नामानीमानि नः श्रद्रम्॥

नीतिविषये दशानाः। १। यकसीर्षस्याः प्रस्तावः।

एकस्या स्विया एकाइंसी खासीत् सावरटा प्रतिदिन मेकं रजता-स्टं प्रामीष्ठ । एकदा सा स्वी मनसैवं विवेचधामास थयइं वरटाधा छा-हारं वर्डेयामि तदा एवा दे हे खाँडे दिने दिने प्रस्विष्यते । खनन्तरं बज्जतरं भीजियतुं मा तां प्रावर्तत तिनेव प्रचुराश्चेन विदीयं कुन्तिकृती ममार । यणा—

> खलम्बं लङ्कामस्य जनस्य गतिरीदश्री । अलम्बद्ध मनन्तामः सिद्धतार्थाविनगर्यात ॥

र्। मण्यस्यभयाः प्रस्तावः ।

स्करिकमण्यो। विशुचन्धिविष्णार्धे उधितेदं चिनाशामास वयु-धाई मद्दान् गुकः। अनन्तरं उनाच स भी एषम समे। प्रदेशनेन भवतः यदि भारवे, घा स्थानदा उन्दर्श आहं स्थानान्तरं त्रजामि। एष उवाच यरि भण्य कुन्नापविद्यासि तज्ञाने भुन्न वा पीड्यिस तद्दि न जाने इति। यथा—

> खशकाः शक्तिमात्मीयां स्वाधन्ते येषदुर्ज्जनाः । ते भवन्तुप्रपशसाय महतामेव सर्विधा ॥

३। ऋत्यु भनुष्ययाः प्रस्तावः ।

ग्कोमनुष्धः खान्धे कास्त्रभारं वस्त् ज्ञाम । स्रान्तरं तद्वारवस्त्र नादित क्वान्तो मूला खान्धतः कास्त्रभारं तत्वाज । स्विपचात्मनो मृत्यं प्रार्थयामास । स्वत्युक्तस्मादेव तचीपस्थाय किथान् स्रोही किमधें मामर्थयसे ? नरक्तमुवाच मम खान्धे कास्त्रभारोत्तोत्तनाय तां प्रार्थ-येऽसं । यथा—

जीर्थाना जीर्थतः नेपा दना जीर्थना जीर्थतः। धनाषा जीविताषा च जीर्थताप न जीर्थात॥

१। सिंह ज्यान प्रसातः।

रकः सिंहा विशेषाक्रत्यात् जर्थाभिभूतः भक्तवार्थे कर्मा प्राण्यान माहते न प्रशाकः अतो भक्तवाभिनाकी सिंहः प्रतार्थितुमनाः क् लेनेक गर्त्तमध्ये तस्यो । येव जन्तवन्तमानाक्ष्यितु सागच्यत्ति तानि वगर्ते एत्य भक्तयतीति यक्तदेकः लाग प्रशासः सिंह समीपं गत्या वितरतारिखित्वा च तं प्रणया निजमदे हे सगेन्द्र त्वं कुण्यली ? तमाह सः यहा अस्व क कथं गर्तस्यान्तरं नायामि ! अस्व क उवाच हे भूग-राज चहमनागत्य वहनां प्रवेश चिक्रं नालाक्यामि। यथा—

> न किश्वित् सहसा कार्थः अर्था कार्थिविदा क्रांचित्। क्रियते चेत् विविचेव तेन भदं पुरम्किया॥

५ । सिंह सम्थ प्रस्तायः।

रकदा केनापि सिंहन सन् गकस्य पणिकस्य साह्यादभृत् । ततः परस्परस्य जनविक्रसक्यने तथाविवाद आसीत्। सिंही निजवल प्रता प्रधारातिष्रये न हुक् चितावभूव । इत्यवसरे मन्योऽसा भिक्तिप्रदेशे चित्रया इदमदर्णयत् यदेकी मन्ष्यः केष्रि गणदेशे चुणतीलेवं विधाय सिंहमवलेक्य जहाम । तदा केष्ररीचेदमुवाच यदि सिंही मन्य्यवत् चित्रकरःस्यात्तदा नहि सिंहस्य गले चीपकीनरः स्थात् वर्षे मनुष्यस्य गले चीपकीनरः स्थात् वर्षे मनुष्यस्य गले चीपकीनरः स्थात् वर्षे मनुष्यस्य गले चीपकीनरः स्थात् वर्षे

दुर्छन साचिभावेन न नरः गुडिमृक्तति । निह्न पद्माम्मसा चानात् वासीवै गुडिमाप्रयात्॥

मर्कटक मधुमिक्तिका प्रस्तावः।

एकदा सकेटक रजां मध्मिक्किता मिदमुवाच यदि भवित मामनुचरं करीवि तदाइं भवत्या यनुक्षीभूत्वा लघु सचेतुं सक्षीम। हत्यूग्रीनाभस्य वचनात् मिक्किता सीचकार परन्तु बदासी भकंटकी नामकत् तदा मध्मिक्किता कीधात् तं मर्कटकं मुक्केन विदार्शयाचा मारयामास: सतु मर्कटको मधुस्ताभाष् प्रारात् कर्षाः अवसान् समये मर्कटक्केनेदमुक्कं हा येनाहं दुई शाक्रान्ताऽभवं तिम्मग् कर्षं मम् प्रवक्तिरासीन ! स्वारंग रस राम्या सभीहं कर्षं मार्खीकमार्यं मद्यत्
वानित । यथा—

व्यक्तमः क्रमतामानी किथायां यः प्रयक्ति । सन्दि शास्त्रास्यदलञ्च लभते द्याग संप्रयं ॥ ७ । जासवामेक प्रकादः ।

एकी जलाशय यासीत् यस बहवी भेका खबसन्। एकदा तसीरे शिश्व की विदुस्पाति छन्। तस्य शर्कराभिः की डामतास्ते अले वार्वारं शर्कराश्विश्वपुः। तेन च की खानां अधाकृषानां भेकानां सहान् की श्रीऽजायतः। तर्वन्तरं तेशं भेकानां सधे एकः साहसिकी। भेकी जनाश्यानुश्वमुनीत्य कथ्यति रम हा भाः प्रियवालकाः कथं सावरं धूर्य निज्ञातीय नेष्ठथे शिक्तध्वे। अहं ख्यत्यत्य विनयं करोन्म यत् युश्वाभिविधेचनीय मिति। यद्ययेवा युश्वाकं की डा किन्यस्मान् कं सर्क मेवेति। यथा—

परदुः सं समुत्यादा यः सीय सखभी हते। स यदि स्माह माँ भी ने। नरके की गमिस्राति॥ — । कुल्कुर रुषभ प्रकावः।

रकः कुक्कुरो घासकूतिएरि प्रतिदिनं सुख्यापः तत्रचैकी स्वः जुदाधानाधितकां घासं भेतिसमाजगामः। कुक्कुरः समागत स्वभमनः बोक्शासम् कठोर चनि कत्य जुनचन प्रतेसं दूरीचकार। द्वभः कुनकुरात् मीतः सिवदमुस्वान् रे विंख प्रशेषासिममं लन्तुन भोक्शः से चन्यानिप भोक्षं लियारयसि। भयमेतत् त्वानेन कूर खभावेन सं नाप्रमेध्यसीत्युका द्वभोन्यन जगाम। चनन्तरं कुनकुर स्वाचय रक्षां कुंक्षंत्रनप्रतेन ममार। यथा—

तेते सत्यक्षाः प्रश्धेषटकाः खार्थय्य बाधेन ये।
मध्यस्याः प्रकीयकार्ययुक्त्याः सार्थावराधेन ये॥
तेऽभी मानुषराज्ञसाः प्रकितं येः स्वार्थतेष्ट्रन्यते
ये तद् प्रन्ति निर्यथ्यं प्रक्ति ते के न आनीमचे॥
ह । क्षष्ठकक्षास्त्रपेशः प्रसावः

रकः स्रवकः क्रिक्टि समग्रेऽतिष्ठभाते समुत्याय नदी तीरे ग्र-स्वाम् स्वतन प्रतिसं स्रधासपं नुपारान्तं प्रज्ञानां दर्णः । व्यननारं द्याणीलः स्वतं यस्ने तं निज्ञाः हं निनाय पर्व भीतात्तं तमित्रना सन्ताप्य जीवियता दुन्धेन पत्ने स्व प्रतिदिन मन्दताः सन्पालयान्तासः । स्वासीत् स्वत्वस्थैकः अल्लास्य च संपं स महं मर्व्यदा एकत्र यसिन हस्तरः प्रेमाभृत्। व्यनेनेव रूपेण क्षत्रभवने भुजां अञ्चलालं ग्रम्यामासः । एकदा देवयोग्रेन स्वत्वक्षिण् विषयः द्राहेन ताल्यामाः सा स्वास्त्र क्षत्रभावत्या तं वास्त्र दर्णः । अनन्तरं क्षत्रक्षपुत्री ममारः। ततः स्वतः समागत्य सर्पेण निन्नतं पुत्रं दर्णः । सतु वञ्चन्तरे स्वास्त्र समागत्य सर्पेण निन्नतं पुत्रं दर्णः । सतु वञ्चन्तरे स्वास्त्र विषयः । सत् वञ्चन्तरे स्वास्त्र विषयः । सत् वञ्चन्तरे स्वास्त्र क्षत्र समागत्य सर्पेण निन्नतं पुत्रं दर्णः । सतु वञ्चन्तरे समागीय जीवियत्यः यत् पाच्यामास तस्य किमीदणं पत्तं ! सर्पः क्षत्र समागीय जीवियत्वः यत् पाच्यामास तस्य किमीदणं पत्तं ! सर्पः क्षत्र समागीय जीवियत्वः यत् पाच्यामास तस्य किमीदणं पत्तं ! सर्पः क्षत्र क्षत्र समागीय कीवियत्वः यत् पाच्यामास तस्य किमीदणं पत्तं ! सर्वः क्षत्र समागीय कीवियत्वः सत्तक्षत्र सम्प्रवः मिदं । यथा—
सम्बद्धितीपि भुजाः पयसान वायस्त्रत्यास्त्री विश्वास चेण इन्तिव वृधिविधेयः॥

१० शाधप्रशास प्रस्तावः।

रकी याध रकिमन् वने म्यायायां गत्वा सहालं भूतरं स्मध्य हतवान्। तती स्तभूतर स्मधामंहताभारेण परिश्रान्तस्य गच्चतः पणि तस्य दिनावसानं बभूव। मुळकीःऽति क्षेभिन स्मभूत्रभी विष्टाय मिन् नाभकत्। स्रत्यय रकस्याम्हत्स्य मूले रात्री म्यवसत्। तत्रिकः कालसर्पात्तस्य निष्ठात सहि यत यत् पष्ठापत्तं निपतित तदेव मुझानः स्थितवान्। तत्रव साधमवलेक्य सर्पात्रन्तयामास हा स्थां निष्ठावसाने गर्वाय पक्षामाणि प्रहीत्वा ग्रामस्यति। स्रते समाहार विरेशि भिन्वियति। स्रते प्रकामाणि प्रहीत्वा ग्रामस्यति। स्रते तदिस्यमिति विचित्रत्य तदंश्य। तदंश्यनेन विव्यवश्चिति स्थाधः क्राधिनेकवाणं मुझा सर्पे निजन्धान। प्रसात् सीपि हलाइलक्ष्याच्या प्राणान् निजहो। तत्र दस्य समागते स्थान स्थान सिक्षि समागते स्थान स्थान सिक्षि समागते स्थान स्थान सिक्ष स्थान स्थान सिक्ष स्थान सिक्ष स्थान सिक्ष स्थान सिक्ष स्थान सिक्ष स्थान सिक्ष सिक्ष स्थान स्थान सिक्ष सिक्ष स्थान सिक्ष सिक्ष स्थान सिक्ष सिक्

अध सर्परंशनेन वाधमा मृत्यं वाधणरेग सर्पस्य मृत्युमवलेण्य द्रगालस्तानात् दूरात् व्हामूलमागत्य विनायासेन वज्जतरं मांसं प्राप्य हृष्टतरो मृत्या चिन्तयामास । शहमनेन नरमासेन मासमेनं ग्रमिय-व्यासि मृत्राणूलरमांसेन च होमासा ग्रमियव्यामि सर्पेण च दिनमेनं सम्पृति खल्यतराहारेण रात्रिंगमियवा श्वः प्रस्त्येव यथेष्टं भच्ये दिन निस्ति प्रथमते। धनुर्गुणं चर्मानिर्मितमन्त्रामीति मनसि ज्ञाला दन्तेन धनुर्गुणं हेनुमारस्थान् । ततिक्हत्रगुणस्य धनुषः को खप्यविद्यन्तरः द्रमानः प्राणान् विज्ञहाविति। यथा—

> ृ वर्त्तवः सञ्चये। नित्यं वर्त्तव्यो नित्त सञ्चयः। ज्ञति सञ्चयशीलस्तु धृनुषा जम्मुकोष्टतः॥

१९ । मधुमच्चिका कषातपत्तिकोः प्रसावः ।

रका भधुमित्तका तथातुरा सती जलशानाण काश्विद्दी गता तन्न-के निपपात । ततः सा नद्याः स्रोतसा चिलता कियद्र मगन्त्र । व्यन-मतः कित् कपितो विषद्ग्रमां तां मधुमित्रकासवन्ने का तीरस्य तरीः सालां नमयामास । कतः सानभीभूनां प्राखामानम्बर मित्रका स्रजी-व्यन् । स्रथ कतिपय दिभाने काश्विमारित जानमध्ये कपीतः प्रपात । ततः समुग जानमावर्षति व्याधे मदन्तकः कपितो विषदि व्यपतदिति गान्तिका ददर्श । व्यन्तरं मित्रका सपदि निजमुखाद श्रक्षवेधेन व्याधं पीष्यामास ततः कातर्तरे। व्यापः सगुगं जानं तव्याज । इत्यदसरे कपीतपत्ती जानात् निर्मात्या जीव्यदिति । यथा—

> श्रत्थो प्रकारः कर्नेखोनापकारः कथञ्चन । नेप्रकारात् परेधिनी नापकाराच पातका ॥ १२ । श्रकटवाच प्रचिक्तयेः प्रकावः ।

रकः भकटनहः भकटं गमयामास । अनन्तरं पथि गर्तमधी एकदः पतिला भकटोनिक हो बम्नुवः निक हो भक्ते भक्ते एकटनाइः भकटात् भूने में निवल परदेवताया चाराधन तत्यरोऽभूत् हे परमेश्वर मम भवाटं गर्भादुहुत्य देहि । स्तरिमजन्तरे एकः समाग्रतः पथिकः भक्तटनाइं प्रति निजगाद रे मूर्खं किमिटानीं करोधि ! मच्चात्मन्थेयां विना किमियं सिध्यतीति । चतस्यं भकटचके स्वन्यं दन्ता समुद्धर तथा थाः टकं कथ्याच सन्ताद्ध । ततः परमेश्वर समर्थेन भक्तेर्थं मृत्ति एयन्तीति । यथा—

उद्गेमिनं पुग्रमुसिंहमुपैदिन्तकारि वेन देशमिति कापुरुषा वदन्ति । देवं विसञ्ज कुरुपारुषमात्मणकारा यक्षेत्रते यदि न सिथाति केाऽच दे।धः

मूढ़ अशीत धनामम तथां कुरुतमुद्दे मनसि विद्याां।

यक्षभसे निजनमापासं विसं हैन विनादय चिसं ॥ खर्षं मनर्थं भावयं गित्यं नास्ति ततः सुखन्ने प्रः सत्यं । अकादिष धनभाजां भीतिः जल वेधा विदित् होतिः ॥ कात्व कान्ता कसी पुःवः मंसारीय मतीव विचित्रः। कस्य खंवा कुल शाद्यात कत्त्वं चिकास सदिवं व्यातः ॥ माक्द्यन जन धावन गर्ध इरति निमेद्यत् कालः सर्वः मायासधीमहमांखलं प्रिला ब्रह्मपरं प्रविशाम विदिला॥ गिंचनीद्रच यात ज्ञाचनराय चं तत्वीवन सतिश्व चयन। द्यामपि राज्यन संगतिरं भा भवस्थितवार्भव तर्गे नेता ॥ यावदिनापार्जन प्रता स्तायतिन प्रियारी रक्षः। तदनुच जर्या जर्कर देखें वासी कीपि न एक्ति मेहे। कार के भे भे ने भे में ने स्वकाता के प्रथति की है। प्रात्मचानविधीना मृहा सी प्रचल्त नरका निगृहाः। सुरक्षिय तमसुन्विसः प्रधास्त्वराजिनं वासः। मळे परिकट्ट भेरतस्यकः वास्य मुखं न करोति विश्वकः। नामसावतं सीखासता म्लहमसावत्तम्बीरक्षः। र दकारचिका ममः परमेत्रदाशि केरिप भ लगः॥ धना मिने पुले बन्धा मातुष यत विग्रह सन्धा। भवसमिकः सञ्बन्तं गञ्जस्यित्रार्यदि मतान्य । दिनयामिन्या सार्य प्रातः क्रिजिर वसन्तौ सुनराहातः। जीजः जीड्ति गच्छतावृत्तद्वि न मुख्याणा वायः ॥

हति मेहिनुदूर श्लोकाः। विपरिश्वेर्थमणभ्युदयेश्वमा सदिस वाक्ष्यद्वतायुधिविक्रमः। यश्वविचासिक्तिक्षसमं युत्ता प्रकृतिसद्धिस्ट हि स्वास्तानां॥ विन्दन्तु नीतिनिषुषा यदि वा खुवन्तु

लक्षीः समाविष्रतु गुच्छतु वा यचेछं। चाचैव वा मरणमच्हा युगान्तरे वा न्यास्यात्मयः प्रविचर्त्तान्त परं न धीराः॥ जार्थे धिया हरति निश्चति वाचि सत्यं माने। इति दिश्वति पापमपाकरोति : चेतः प्रसादयति दिख् तनीति की नि सत्सङ्गतिः कथय विं न करोति पुंसां 🛭 व्याचम्यं हि मनुष्यामां प्ररीरस्था महारिपः। गास्युद्यम समावन्यः कत्वायनावसीदति ॥ वर गहन दुर्भेषु भानतं वनचरैः सह। न मूर्ख जन संसर्गः सुरेन्द्रभवनेव्वपि॥ खनस्यात्मनार्णविसहः प्रधनाय रतिः प्रयोगिति । सुजन बन्धुजनेव्यसिक्ष्णाता प्रकृतिसिद्धिमदं हि दुरात्मनां॥ केयूरा न विमुखयन्ति पुरुषान् हारा न चन्द्री **अव**ना न खानं न विलेपनं न कुसमं नालवृता मूर्डेजाः । वाखेका समलक्षरोति क्षतिनं या संखाताधार्यते चीयन्ते खलु भूषणानि सतर्त वाग्भूषणं भूषणं॥ इति भर्त हरि स्वीकाः।

क्षजानन् दाहार्त्ति विश्वित श्रम्भा दीयदहनं न मीजािप जात्वा द्यतविष्ण्य मञ्जाति विश्वितं । विजानन्ते।ऽध्येतान् वयशमह्तिपट्टाल जटिलान् न मुश्वामः कामानहृ गृह्यते मोहमहिमा॥ जन्मदं व्यथतां नीतं भवभागोपिल्यस्या। काच मूळ्येन विजीति।हन्त चिन्तामणिर्मया॥ कीनाप्यनर्थहिना कपटं प्रयुक्त मेतत् सृष्ट्यन्यवन्ध्रमयं विचित्रं क खात्रकः कथिम खनने। जने। वा खन्ने जाससद्धः खसु जीवस्वानः॥ दश्चति तावदमीविषयाः सुखं स्पृत्रति यावदियं दृदि मूज्ता। मनसि तत्त्वविद्यं च विवेचके क्ष विषयः का सुखं का परिस्रहः॥

सनास तानावर पावयपण का विवया का सुख का परिश्व ।

स्वमीमां जन्तूनां कातिएय निमेष स्थिति जुवां

वियोगे सीराणां कर्ह परितापस्य विवयः ।

स्वणादुः पाद्यन्ते विलयमिष यान्ति स्थाममी

ननेषि स्थातारा हुमगिरि पर्याधि प्रस्तयः ॥

वनेषि देशाः प्रभवन्ति रागिणां ग्रहेषु पश्चित्रय निग्रहस्तपः ।

स्रवत्ति कर्माण गः प्रवर्तते निक्तसरागस्य ग्रहं तेपावनं ॥

मिनन्द्या यदि जनः परितेष मेति नन्त्रप्रयत्न सलभे।ऽयमन्ग्रहो मे ।

स्रेयोधिनो हि सुरुषाः परतुष्टिहेतोद् स्वाध्यत्न सलभे। धनानिपरिस्य जिना

व्यादित्यका गतामते रहरहः सङ्कीयते जीवनं व्यापारे वेळकार्यं कारमामते कारमामते कारमाये कारमाये कारमाये कारमाये कारमाये कारमाये कारमाय कारमाये कारमाय कारमाये कारमाय कारमाय

भवारकां भीमं तन्मक्षितं कित्र वक्तलं वली कालकीरों नियतमस्तिता भोकरजनी। मक्षिता कानामि विस्ति प्रकृष्णे क्षित्रतर्वं समाधानं कता स्थित्तर दश्री काम्यत जनाः । स्थितं क्षेत्रसां यनका सक्तनक्षित्रत भीवागकी जूतां कालमम्भूथको विसमुच व्यक्तित स्विद्यामिते। या यस्य प्रकृतिः स तां वितनुतां कि नक्त्या विकास कुमीस्तत् खन् कमी जन्मनिमक्कियाय यक्तामितः। इति प्राविद्यादक स्वीकाः।

एखा	पंक्ति	चाप्रु ह	गु स
रूट इ.स.	२१	मुणिकीर्थ	मु(नस्तीर्थ
¥.C	٤	वितरभाइति	वितरमा ऋथ ति
¥.e	ą	ग्रह	ऋई
१८	•	विद्यानेन	विद्यानन
4.6	ર ક	उपाया	उपाया
4.E.,	१७	प्रक्षेतिष	प्रकाधि 🗼
¥.E	₹,₹	सम्प्रति	सम्पृति
ۥ	হ	विषये	विषये
E •	٤	कारदर्शित	कारीदर्शित
4.	٤	सुख्याऽमेर्व	સસ્થે (ડેમર્સ
. To	२१	यस	यश्च
13	. 8	भोचन्ति	भोद्यानि
64	₹.€	सुखनागते (हि	स खेना गता मि
\$ \$	•	षश्चिद्धवा	वक्षाद्भव#
1	8.	संस्कृष	संस्कृत
FA		वभुतिख	समुत्तिष्ठ

वानिका वाञ्चव।

প্রথমভাগ।

বর্ণ মালা।

তা ই উ ৠ তা ই উ ৠ

वाक्षन वर्ग

श घ ७। 5 ज य का है ठे फ व। ७ थ म धन। श्

বর ও বাঞ্জন উভয়ই পরিচয় হউলে শিক্ষক ছাত্রীদিগকে বুঝাইয়া, দিবেন যে, উক্ত দ্বিবিধ বাজীত বর্ণনালার আর বর্ণ নাই। ক্ষমত্র পরিচয় হইয়াছে কি না, ক্ষানিবার নিমিত্ত এক একটা করিয়া ক্ষমত্ব কথবা কাডের ফলকে, অক্ষম দিখাইয়া সেধিবেন।

सत् मक्टमात्र स्त्राह्म ।

જા,		यथा	ক, গ	4 , _	যথা	₹, ?
জা,	ţ	46	কা, গা	ار ا	"	মৃ, ভূ
₹,	f	44	কি, লি	4 , (**	থে, লে
₹,	7	46	की, नी	ब, ह	17	देख, देन
₹,	ek.	46	কু, গু	e,c1	51	কো, নো
উ,	Ł,	66	কু, স্থ	3,0	>>	গৌ, মৌ

এছলে, শিক্ষক ছাত্রীদিগকে কেবল স্বরের প্রতিরূপ গুলিই শিখা-ইবেন। ভাহার বানান অর্থাৎ ভাহাদের যোগে ব্যঞ্জনের কি রূপ উচ্চারণ পরিবর্ত্ত হয়,ভাহা শিখাইতে হইবে না। ভাহাতে ছাত্রী দিগের সুবিধা না হইসা বরং অসুবিধাই চইবে।

প্রচ	আভ	३ इ	\$ 1\$	ওজ
ভান্ত	আট	के के	খা ণ	उघ
অ থ	জান	উশ	44	্ বংশ
ষর .	তা ম	উর	१५म	ं रम
ভাগে	ভাষ	, উন	ওক	সব

कामल	আসন	<i>ক</i> ারণ	मश्यम
ञ न	অা তর	ক মল	ক্বচ
ভালস	জাপন	গরল	লবণ
অধ্ব	ভাগর	গমন	চরণ
জ্বপর	জা সর	ভস র	গগণ

द्रंड	ভরত	ङन्क	আসল
খড়ম	গর্ম	অ !ত্র	তন্ম
*142	मर्क	ভব্ন	नम्भ
नदम्	ধ্বল	পর্ম	नत्न

জন চর	्ल-ध त	বৎসর
জল-ধর	উক্ত চর	আ-ভরণ
অ-সময়	ৰন-চর	পর.বুশ
আ-চরণ	দশ-রথ	বৎসল

প্রথম পাঠ।

बह	পড়	ac ses	खाडे	छ न	ভাম	कल
কল	ধর	AC 1881	इंढे	ত্থা ন	काश्म	কর
শ্ব	পর		吸布	等千	ষাতর	আন

জল আন	ৰড় হ	া ড়	চ †দর	ধ্র		
रङ् ७ इ	••	্র	ध न ल			
ट् न ४त कत	অভয় চর	ণ্ ভ ভ	जग्र	নগর		
छन धत्र ध त	डेमग्र कर	ाल एल	হ্র ব	हत		
	e destination of the second	-				
v : == 1	क्रू 🕆 छ।	epride Trans	্জা			
म ्	न र म	क्षंभ	`	নালা		
ক'লা	5 ja	শ্ৰা	E	াভা		
क्र क्	प'न '	वस्य!	ĕ	াতা		
प्रॅं अ	क है क	डा क।	গ্ৰ	1≅11		
सीम	হানা	ব‡লা:	4	130:		
413	श्रीम	शांग	¥	न्य		
	Plgam-ethicush	en waige				
দ্বনরে	<u> इन्स्</u> ।	বনাত	T	r-pter		
च्यां कांत	বাজার	মশাল	ৰ	ৰ াত		
আংহড়।	চামড়া	ভাহার	3	নার		
अ विश	भकान	ৱাৰণ	ঁফ	লার		
কারণ	ক্ রাত	ভা বার	, ev	डेक ।		
বাহার	আধর	রাখাল	, कें	ो न		
	at a wall to					
च् दशान	মান	হক	इ त्र	नाथ		
আনারস	গদাধর		জস্	পান		

[•] আমাশয় **সদাশ**য় অনায়াস মহাশ্য ভাকারণ সদাগ্র

পরাসর

সনাত্ৰ

দিতীয় পাঠ।

নহান্তা বছ খারাপ। আমার দাদ্রি ন্ম রাখাল লাম। অখিরি কলম নাই। করেজও নাই। সর্মায় আনেয়ে আপেঞ্জ কলা

वार' जामांग धकते। आंमार्म मांख। ও দিনলা, ওই শা দাপানা বই খানা কার লা ? আন।ব বছ দাদ্ধি বই । ইহার নাম মহাভারত।, दाज थांख। कांश्रह श्रा । शांह कहा। বড় বকা অন্তিত

অসম হওলা ভাল নয়। সদা কাশ কুর। থান্ড। বছ টক। লাল योकील कल। वङ्गीखल कालङ्गादा छात्र वस । धम गानगाई।

छेशामनः कत छात्र, नाहे याँद काग्न। महाकित नाम धाँत, नमा क्रश खाहा। थें[हात महाहि बत, शाहि अम कहा, সব ছাড় আর যত, তাঁর নাম কর। গানগুলি ছানীরা যেন সকলে সমস্বরে গাহিতে শিখে।

•	₹=	李+⋛二帝	Ji
जामि	বিধি	মিপি	ভিন
কালি	হাতি	বিবি	গিরি
थानि	লাঠি	পিতা	मिन
श:लि	মাটি	তি সি	মেডি
গদি	रिंग्रे	বি লি	रित्रका
এপিয়া	্ব† <i>লিস</i>	ত্যা বির	গাভিন
বিজয়া	দি'ছুর	বিলাভ	জনিপ <u>ি</u>
নি ৎ হল	বালিকা	বিমনা	তাবিজ
দাজিম	নাঠিন	মূৰিচ	বিবাহ
হাতিন	স লিতা	চিরত।	महिमा
অভিশয়	নিধির†ম	ইতিহাস	यानिकामः
অভিসার .	ম তিলাল	অবিদিত	জানিলাম
অভিসার	मिननाथ	অবিকল	<u> শারিফাছি</u>
জবিনাশ	জ ভিনব	পরিব†র	রামমণি
হরিদাস	অধিবাস	পিতা ম হ	বারিনিধি
		and also bridging a	*
অধিকরণ		রচিত	অন্ধিকার
অনতিশ য়	অ ভিল বি ত		বিচারালয়

[+]

তৃতীয়পাঠ।

বঁছদিদি ও পাছার কমলার মাতি কালি বিবাহ । আমার অতিশা কফ ইইয়াছিল, ভাট পাঠশালায় ঘটি নাই। কাহার ও সহিত বিবাদ করা উচিত নয়। দিন কর উদিত হটন, পার্বিণণ উদ্বিধা কাল্যর করিয়া বেডাইতোড়া হিছা কথা কহা ব্যুপাপ। আমার মাও বছ দিদি মিছা কথা কয়না। আমি ও মিছা কথা কাইব না।

ভ্রদিদি ভাগ খাছত নি। ভাই বহু ভাগন। আমিত বিশাস দিনিয় এত হাবলা নই।

্চিরভা বছ তিত । গবিচ কা কাল। আমিরে একথানি ভাল ডার ই নোপায় ছিল। দাড়িম কিনিসাম : তির্ভা ধাইগাম। দায়িত ধাইব। ভাতার বালেশ নাই।

সকলে হইন ভাই বাতি নাই আন এম উপাসনা কৰি পরম নিতার। উঠিল তথ্ন, পাখিগণ গান গায়, নিশির শিশির পড়ে পাতাব পাতার। এমন সময় বল, কি কবি বসিয়া, ? পরম পিতার নাম গাই মনদিয়া।

শিক্ষক মহাশয়গণ ছাত্রী দিগকে এই গান গুলির ভাবার্থণ্ড প্রত্যাহ

যে অন্তংঃ তুইবার, ভার্থাৎ একবার প্রাভঃকালে শব্যাহাইতে উঠিয়া

ভাষা একবার রাত্রিতে নিজার পূর্বে, ঈশ্বরোপাসনা করা কর্জন্য
ভাষা উক্তম রূপে হৃদয়শ্বম করিয়া দিবেন।

₹= 1		* * * * * ·	146
कानी	বলী	मीन	नमी
মালী	मनी	শারী	পীড়া
শালী	মামী	गामी	नोिं
আনী	भागी	कगी	य भी
রাণী	याभी	भगी	নারী

কামিনী	सू णील।	ত ার সী	ভঝুনী
माभिनी	गामिनी	कानको	স্থীন
ज र्गिवनी	ভাষদী	ष्य मी क	या जिली
जन नी	সারসী	কিরীট	ला बिशी
बळनी	न्दभी	একাৰী	<i>क</i> ैवन

কালীঘাট	মহারাণী	রমণীয়	मिन शैन
বিধায়িনী	সমীরণ	মারাবিনী	मोननाथ
বিভাবরী	বিকীরণ	পাগলিনী	भीनम्ब
সহচরী	বিদীরণ	হরিতকী	शैनवन
পঠনীয়	আমলকী	বিপ রীত	বীতরাপ

বংশীক্ষন শরিশীলন। অশ্নীকরণ হংশীশাবক সমীচীনতা দংশনকারী ছাত্রীরা যাহাতে হ্র ও দীর্ম স্বরের প্রাক্ত উচ্চারণ বুঝিতে ও করিতে পারে, শিক্ষক তরিষয়ে শিক্ষা দিবেন।

চতুথ পাঠ

্রমণীয় ঘটি। মায়াবিনী সমনী। বিপ্রাত আচরণ। রজন র অবসান হইল।

गीलन मगीत्र विचा। राजिनी पन विक्रिने छ हडेल।

মায়াবিদী নিছা কথা কয় না। ভার ভগিনী তারিণী ও বড় ভাষে। আনি ভাগ বড় ভাল বালি।

ভাই ভগিনী শুনির সহিত অক্ডা করিওনা। কামিনীর কাপছ মাই। ভাবিনীর বই নাই।

উ	-		5	+	B	Marie Marie	®	
જ ૧		তুল		মধু		গুরু	গর	F
যুৰি		ह न		माधू		কৃচি	क्ट	ī
F F		ছঃশ		বিধু		চাকু	পুর	F
कूल		কুশা		তুলা		क्रिक	মুট	1
কুল		চুপ		সাঞ্জ		मुं हि	र्वश्र	:
বিনুখ		*	াছুর	tur-veller#	তুঃশী ত	7	कृ दन	
चुल मा		7	গাহল	7	ৰাভুল	7	श्री वर	5

কু কুর 🖔 💮	শাচুৰ	মু তালি	ভালুকা
প্তুল	্থিতুক বিভুক	কু ড়ালি	ভাস্তর
পুরাণ	পুকুর	চিকু র	रू भाक
	-		
ত্ৰংশু মান	স্মধুর	অনুমান	হনুমান
গুণবান্	সমুদায়	मू बिसू छ	. सूनमञ्
<u> শাগুবাদ</u>	জামরুল	সুব্চনী	क्वकन .
व्यक्तान	कार्युक्रव	পুনরায়	ছঃসাহস
নিঃসৎশয়	আমরুল	অ ভিবাদ	শাধুজন
कास्त्रस्थाः	ateta		অনুশীল ন
ভা নুগ্ মন	বাদাস্থ		चापूर्याण म
নর্পাগত	তদ কু খ		র ্জকুমার

পঞ্চ পাঠ।

অলস হওয়া অনুচিত।
বিনয় জগত বশ করে।
কটু কথা কহা ভাল নয়।
কামিনী কটু কথা কয় না।সে আমার মামাছ ভাগিনী হয়।
জগৎপিতার দয়ার পার নাই। ডিনি নিরাকার। তাহার মহিমান
র সীমা নাই। তাহার উপাসনা ও আরাধনা করা অতীব উচিত।
আমার মামার বাড়ী শাম পুকুর। আমার বড় মামার একটা
শাদা বিলাতি কুকুর ছিল। আমি ভাহার বড় ভাল বাসিভাম।
তাহার গায়ে কখন আয়াত করিভাম না।

		+ 6	
কৃট	भून	កង្	ভূপ
কুপ	मृत .	বধূ	ভূষি
কুল	মু ত	पृ डी	মুঢ়
ধূলি	श्रम	চূড়া	তু ণ
ভূত ন	ভৃধ র	সুদ্দ	বিধৃর
ভূতল	ভূপাল	পুজন	म यूत
ময়ুর	ূ দূরিত	ভূভার	धूमव
वौद्रम्	ভূ षণ	সুরতঃ	ধুমল
মশেভূ	কুৰিভ	পূরণ	ভূপতি
দুরীভূত	বিভূষি ত	 রা জ দূত	- চমূপ তি
মূলীভূত	নদীকূল	ভূত নাং	-, _
ভূপবর	কমনভূ '	পূজনীয়	চুড়ামণি
ভূরিবস্থ	নবরধু	কু পজল	ভূ রগত

ষষ্ঠ পাঠ।

বৃতন পাতা।ময়ুর ভাকিন।

ধুমল বরণ। ভূষণ পরিল। কুপ জল পান কর। পরম পিভার পূজা কর। গূলা ঝাড়। ভূত নাই।

ভুৰন মাসি, তুমি বড় খারাপ বালিকা। তুমি বড় দুপ দুপ করিয়া আফাও। আমার থাক পিনী এমন বিহার মন। তিনি বড় ভাল। আমিও ভাঁহার মত ভাল হইব।

1 30 1

প্রান্ধনা থাকাকে শিক্ত শান্ত হয়, তাহাজে শিক্তক বিশেষ যত্ন করিবেন। এমন অনেক বালিকা আছে, যাহারা বন্ধ হরন্তঃ বিভালয়ে কেবল চেঁচামেচি ও দেহিছাদেছি করিয়া বেছার। যাহাতে তাহাদের সেই কুষভাব দূর হয়, তারিষণে যত্ন করা শিক্তকের সর্বাত্রো কর্ত্তবা। যে বিভা শিক্তা দ্বারা শিক্তিতের বিনয়শিক্তা, সভাতা, প্রভৃতি সদ্যুণের উন্নতি না হর, তাহাতে কোন উপকারই নাই। বরং ভাহাতে সমূহ অপকার সন্ধাবনা। সেরপ শিক্ষায় দীক্ষা লাভ করা অপেকা মূর্য থাকা জ্যোকলা। অতএব এমন কি, কি রূপে এল্ল পরিধান করিবে, কি রূপে ধীবে ধীরে পদ বিকেপ হরিবে, কি রূপে ভজ্জা সহকারে মিন্ট বচনে মর্ম্ম মাধারণের মহিত ক্রেণিক্রপন করিবে, গুরুজন ও অপনের সহিত্তই বা কি রূপ ব্যৱহায় করিবে ইত্যান্ধি সকল সমূহ-হিতকর ও অভ্যাবশার বিষয়ের উপদেশ শিক্তকের বিষয়ে দেওয়া কর্ত্তবা। কিন্তু এই সকল বিষয় শিক্ষা দিতে হইলে অগ্রে শিক্তকেস সেই সক ও গুণাবিশিক্ত হওয়া উচিত।

সিংস্ |

নিংহ সকলপশুর রাজা। বনই তাহার আবাস। তাহার চারি
পা। তাহার আর হাত নাই। তাহার পায় বড় বড় নধর। দিংহ
বড় ভয়ানক পশু। ছাগল গরু মানুধ ধরিয়া খায়। কল মূল
খায়না। বাঘ আর সিংহ এই ছুই পশুই সমান রূপ ভয়ানক।
প্র—। এখনে ছাত্রীদিগকে সিংহের ছবি আদিয়া দেখান
কর্ত্তিয়া।

4 =	≝्री ट ्रां त े प	4 =	রে
८क्न	'কেলি	মেলা	বেণী
(क्ह	খেলা	হেন্দা	(हनी
(4x)	ছেলে	বেশ	ৰেনা
কেবা	বেড়ী	८४∤व	. বেণু
কেনা	লেখা	(दल	দেরি
কুবের	निरम्ध	তেমন	বেদনা
धरमभ	कार्य म	স্থরেশ	দেশীয়
७ :व×	কেবল	উমেশ	सू दिश
दिरमम्	(क्मन	(কতকী	দেবর
শেবক	যেৰ প	নেসাতি	খেলান।
বিশেষণ	পরিশেষ	বিবেচনা	উপমেয়
दिद्वव्य	क्षतर भय	নিবেশিত	নচিকেত ৷
निद्वमन	ত ভিষে <i>ন</i>	পরিশেতা	सूरमदक
বিরেচন	उ शानम	পরিমাণ	জনাবেশ
বিবেচক	বিলেপন	ল যুচেতা	সবিশেষ

সপ্তম পাঠ।

সিংহ যেমন পশুদের রাজা। মানুদেরা তেমনি সকল জীবের য়াজা। মানুষ সিংহ দিগেরও রাজা।

পরম পিতা যে কি রূপ দ্যাবান, তাহা মনেতেও ভাবা যায় না। তিনি আমাদের কি না করিয়াছেন থয় পিতা মাতা বালক কাল অবধি আমাদিগকে খাওয়াইয়া পরাইয়া মানুষ করিয়াছেন, খাহার দ্যা বিনা আমাদের বাঁচিবার আর উপায় ছিলনা। মে পিতা মাভাও তিনি আমাদিগকে দিয়াছেন। পরম পিতা আমাদের পিতা মাভাও তিনি আমাদের পিতা মাভারও পিতা মাভা। ধন, মান, জীবন, আমাদের যাহা কিছু আছে, সকলই ভাঁহার দান। আমরা যাহা যাহা আহার করি ও যাহা যাহা পরিধান করি তাহাও তাঁহার। আমাদের এমন কোন জিনিবই নাই যাহা ভিনি না দিয়াছেন।

প্র—। বাল্যাবধিই যাহাতে বালিকাবা এক মাত্র পরমেখরের অপার করণা প্রভৃতির পরিচয় পাইতে পারেও পাইয়া তাঁহাকে মনের সহিত ভক্তিও প্রীতি করে, শিক্ষক প্রাণপণ্ ভাহার। বিধান করিবেন। ভাহাই এই পুত্তকের এক প্রধানতন উদ্দেশ্য।

a =	ર ે	७ +₽	टेड
তৈল	দৈশ্ব	বৈতা	देशका
देगम	े देवब्र	देय	टेंक
देवध	टेकन	रेखनी	देश

বৈশ্বব	देनयम 💮	रिख्यम	देवज्ञानी
टेख्द्रव	देवकान	रेनक्षड	देवनाथ
टेमभव.	তৈতিল	देवटमशै	তৈলিক
देक्लान	देव ভ व	टेमनाक	टेमश्क
कारिनाग्र	देवजीवन	दैवटमिनक	देववाहिक
टे नमाधिक	दे वकालिक	শৈলরাজ	देमववागी
বৈতালিক	. বৈখানশ	তিল তৈল	क देमद्रव

অষ্টম পাঠ।

সরিষা, মদিনা, ভিল, বাদাম, জলপাই, জরপাল, নারিকেল, এবং তার আর কভগুলি ফলে তৈল আছে। আমার বাবা বলিয়াছেন যে, এক দেশে মাদী হইতে এক রকম তৈল পাওয়া যার। ভাহার নাম মেটে তৈল। আমরা যে তৈল নাথায় দিই ভাহাকে নারিকেল তৈল করে। ভাহা নারিকেল হইতে হয়।

हिमानद्यत निक्षे देवलाम शिति।

ভব দিদি। তুনি কালি বৈকালে পড়িতে এস নাই কেন? শুরু মহাশয় রাগ করিয়াছেন।

রাতির জনসান হইল। পাথিগণ গাছের ভাজে বলিয়া গান করিন ভেছে। বাগানে কত ফুল ফুটিয়াছে। মধুকরেরা মধুপান করিতে গুণ গুণ করিয়া ছুটিভেছে। রাখালেরা হৈ হৈ করিয়া গলর পাল লইয়া মাঠের দিকে যাইভেছে। আমি আর শুইয়া থাকিব না।

		*+8=	(स)
ट क्रि	খোলা	टना क	সেগ্ৰ
কোল	ধোড়া	শোক	ভোঁতা
কোণ	গোরা	ছোলা '	গোঁ জ ি
চোর	গোলা	বোলা	হোরা
কোদাল	<u>কোপনা</u>	বিয়োগ	বিরোধ
কোমল	ক পোল	नीदत्राध	কোমর
স ংযোগ	লোচন	কিশোর	ফোডন
মোহিনী	ভোজন	ভে!মার	ছোৰভা
	Name of the state	·	
যামঘোৰ	প্রিতোব	टि र्श्वम	ज ः(भाषम
विद्यानम	নিয়ো জি ত	सूरगांचमा	অবিরোধী
সংশোষণ	বিলোকন	বি শে হিত	বিমোচন

নব্ম পাঠ।

হোলো নিশা অবসাৰ রাতি আর নাই।

চল ভাই গড়িবারে পাঠশালে যাই।

কুন্ত কুন্ত কঁরৈ পিক তরুর উপরে।

শীতল বাতাস বয় সনু সনু করে।

আন্তর্গের জাতি রবি সাগ্ধ জীপরে। আন্তর্গের থাসা বেন আকার্যে বিহরে। বেলা হোলো আর ভাই কাম নাই শুয়ে। চল ভাই পঢ়িবারে মুখ হাত গুয়ে।

थे— । निज्ञस्त भए। खना कितिस वड़ विवक्ति सत्य । धेरै निभिष्ठ धेरै भूसकित गर्या मर्या छूरै धक्ति भए निथिष्ठ रहेन, भूषम योनिकांतां वित्रक रहेग्रांट्ड धन्न त्विष कितिरमानिक मर्याम्य छ्यमेरे त्रहे सनि शांत्मत्र नाम कितिशं छोर्शित्रक स्थ्रमिशेष्ट्रत श्रीबशेर्द्रित हेर्ग्रेट य कितम दिवक्तिसावह पूर्वश्रेट रहेर्द्र धम्म मर्ट, मन्द्रांता छोर्शां नरवादमार महस्त छोर्न कांन्स नर्वेट छोर्न कांन्स कांनि छोर्न छोर्न स्थान

যোদ।

ৈ বেড়ির গারে নধর নাই; খুর আছে। গরু, জাগল এবং ভেড়ার খুর ঘেমন চুই ভাগে কাটা ঘোড়ার কেমন ময়। তাহার থুর যোড়া। খাহাদের চারি পা এবং গায় লোম আছে ভাহারাই পশু। ঘোড়া, ছাগল, সিংহ ও বাঘ ই বি সকলেই পশু: কারণ ইংাদের মক-লেরই চারি পা, ও গায় পোম আছে।

· প্রা- । এখানে শিক্ষক মহাশন ছাত্রী দিগকে ঘোড়া,ছাগল প্রভূতি পশুদিগের ছবি আলাইয়া দেখাইবেন ও ভাষ্যদের সূল সূল বিবরণ কিছু কিছু বলিয়া দিবেন।

विक्रियांत्र नमन्न शोल क्षित्रका।

বিনোদিনী গড়িবার সময় বড় গোলমাল করে, তাই শুরু মহালয় তাহাকে তাল বাদেন না। সে বাড়ী গিয়া তাই ভগিনী গুলিকে মারে ও তাহাদের সহিত ঝগড়া করে। বিরাজ তুমি কদাচ বিনোল দিনীর মত হইবে না।

सुनीवादः नकत्व ভाव वांता!

বামুনদের সুশীলা বড় ভাল দেয়ে। তার লেখা পড়ায় বড় আটা। আমি যথমই তাহাদের বাড়ী ঘাই,তথমই দেখি মে বই পড়িতেছে। মে তাই ভলিনী গুলিকে বড় ভাল বাদে। দে লেগা পড়ার সময় লেখা পড়া, কাথের সময় কাম ও খেলার সময় খেলা করে।

দে এমন মেগ্রে যে, একবছতেই আমানের পাঠনালার সকলের চেয়ে অধিক লেখা পড়া শিখিনাছে। ভোনেরা যদি মুশীলার মন্ত ইইতে চাঙ, তবে লেখা পড়ার সময় কখন গোল করিঙনা। পড়ি-বাব কালে গুরু মহাশয় যাহা বলেন, ঘুই হাঁটুর উপর তুই খানি হ'ত রাখিয়া মন দিয়া গুনিহে।

·3	ci	T + 3	= কৌ
दशीत	भोग	লৌহ	গৌণ
পৌর	তৌল	চৌক	পৌন
পৌৰ	সৌধ	চৌরী	দৌত
সৌর	८ शीम	* टम ोनी	নৌকা

কৌশন	পৌরষ	যৌতুক	
কৌরব	গৌরব	কে,ভুক	কৌণপ
FREIT	কৌপীন	(को स्वम	ज त्नोक
রৌরব	(योजन	মৌলিক	মৌচাক

পৌতুলিক লৌহনয় সৌদামিনী মহৌষ্ধি পৌর**জন** ্ট্রাকিদার

দশ্য পাঠ!

বাগানে টাপা ফুস স্ট্রাছে। বছ সৌরভ আসিতেছে। মৌ-শাছিদিগের কৌতুক বাডিয়াছে

লোকের নিকটে আপনার গৌরব জানান উচিত নয়। সকল সময় মৌনী ভাবে থাকিওনা। ভাহাতে মন বড়খারাপ হয়।

আমার বান হাতে এক খানি যৌতুক আছে। আনি শুরুমহাশরের মুখে শুনিয়াছি, যাহারা লেখা পড়া না জানে তাহারা
বলে, যে মেয়ে নালুষের বাঁদিকে যৌতুক থাকিলে সুখী আমি আপনিই দেখিয়াছি ৪-পাড়ার পদী পাগলীর বাম পিটু
যৌতুক আছে; ভাবে সে সুখী হইল না কেন খাহা হে'ক ও সুধী
পাগলের কথা। কদাচ সুবোদের কথা নয়।

কোন জীবকে যাতনা দেওৱা উচিত নয়।

সারদা দিদি; ভূমি ভেক্টাকে মারিভেছ কেন? ভূমি কি ভন নাই যে, গুরু মহাশয় বলিয়াছেন, জীবগণকে মারিয়া ফেলা বা ঘাতনা দেওয়া বড় পাপ। আমাদের গায় ফেনল বেদনা লাগে, উহাদের গায়েও তেমনই লাগে। ত'হাদেব শরীর ভ তার সৌকের শরীর নয়।

	" दर्ग-विम	্যাদের বিবি	াধ উদাহরণ।	
হরি	কৃপি	विभा	পোকা	বেণী
বিষ	শিরা	সেশ	ণে!'ড	গীত
दिश्म	ভরি	নাসা	বপ্ত	হোরা
জ তি	পরি	সেবা	বেধ	রাহ্
বিলাতি	রবি	দক:	শ্যক	পুরুবী
শীতল	ভামিনী		নেনকা	কুৰূপা
ভারবী	<i>উ</i>	স	কেদার	পৌশব
क्रि शेष्ठे	কং	পাল	বিবিধ	্ৰেমিক
			•	4.

বিরেচক

विदर्गामनी

म (को वनी

नदशंदत

न५ ममन

[२२]

প্রমেশ	काटनांहनां
जुरस ्रम्	সহাদেব
Management was charged in the desired	
পুরুষ-সিংহ	পেশী
বিবেচকতা	শির:
বিলস্নীয়	मा त्री
नगरवनन!	মসী
	ভুয়ে ভুয়ঃ পুরুষ-দিংহ বিবেচকতা বিশ্বদনীয়

বিবিধ বিষয়ক পদ্যপাঠ।
দিনশেষ হোলো তাই রজনী আইল;
শাখিপরে থাখিগণ গানেতে থাতিল।
বাগু বহে সন্ সন্, শরীব সিহরে;
ফুলবাসে চারিদিক আমোদিত করে।
এমন সময় মিছে কেন যায় তাই;
নন পুলি হাত তুলি বিতু গুণ গাই।

জগদীশ ! এক বার দাও দরশন।
তোমা বিনা, নাথ ! মম বিফল জীবন।
ভোমার কাছেতে আর কিছু নাহি চাই;
নিয়ত ডোমারে যেন দেখিবারে পাই।

নাহি কয় মিছা কবাঁ, সদা খুসী মন।
সকলে ভাবয়ে যেন ভগিনী আপন।
অহংকার করে নাক, নাহি হিংমা রাগ।
পিভা মাডা গুরুজনে করে অনুরাগ।
নহে লাজ হীন, কভু মলিন বসনা।
সদা রভ করিবারে বিভু উপাসনা।
নাহি জানে পতি বিনা, পতি মতি গতি।
ভাবে ভালবাদে সবে, সেই হয় সভী।

এক ছুই তিন চারি পাঁচ ছর সাত আট নর শুন্ত ১ ২ ৩ ৪ ৫ ৬ ৭ ৮ ৯ -প্র— । এই সন্মত্ত শিক্ষক ছাত্রীদিগকে পার্চগণিত শিশা। ইতে আরম্ভ করিবেন।

নীতি মাল।।

কদাপি মিছা কথা কহিবে না।
পিছা মাতা শুরুজনের কথা শুনিবে।
সকল মানুষের চেয়ে পরম পিডাকে অধিক ভক্তি করিবে।
কাহারেও গালাগালি দিবেনা।
চেচিয়া কথা কহা অনুচিত।
অহংকার করা উচিত নয়।

কিটুভাষী হওয়া বড় দোষ কটুভাষীকে কেহই ভাল বাসেনা। যে রূপ কাপড় পরিলে ভাহার ভিডর দিয়া সকল শরিরই দেখা যাইতে পারে কদাপি সেরূপ কাপড় পরিবেনা।

্ কখন মণের, ধনের,বা মণের অহংকার করিবেনা। কারণ কিছুই চিরকাল থাকে না।

সকসকে আগনার মত দেখিব।

অসম হওয়া উচিত নয়। অসমা নারীরাই অমতী হয়।

কদাপি যরের পাইটে অবহেল। করিবেনা।
পাপীর ভাষের পার নাই।

রোজ নিদান দুইবার করিয়া পরমপিতার উপামনা করিবে।
কুকাযের ভাবনা মনেও করিবেনা।
কাপড় দিয়া সকস শরীর ভাকিব। রাখিবে কখন গা আলগা কবিবে না।

পতিই নারিদিগের এক শুরু। পতি বিনা আর কাহারেও জানিবেনা যে নিজ পতি বই কাহারেও জানেনা ও ভাবেনা; এ

লেখা পড়ায় অবহেলা করা, আর সুখের মাধায় লাভি যারা,

সংগারে দেবত মুখী। ভারার যশেরও সীমা থাকে না।

अयांग ।

ষে নিজে জুজু সেই জুজুর ভয় করে। যেমন ঘোড়ার ডিম কথার কথা, ভেমনই ভাইন ভূড পেতিনীও কথার কথা।

কেহ কেহ বলে ভুমুরের ফুল ও সাপের পা দেখিলে রাজা হয়। সে মিছাকথা। ফলভঃ ভুমুরের ফুল নাই ও সাপের পা নাই। বিভুরুদ্বার সীমা নাই। হি হি করিয়া হাসা বড় অনুচিত।

্ট্রাটবার সময় মীচের দিকে মুখ করিয়া ধীরে ধারে পা ফেলিনে। তুপ-তুপ করিয়া বড় ভাল ময়।

িহারা বালিকাকে কেচ্ছ দেখিতে পারেনা, কাহার ও সহিত মকড়া করিবে না।

প্রিবার সময় বোল কর অনুচিত, কথ্য থারাপ বই প্রিবে না। থারাপ লোকের সহিত বেছান দূবে থাক, বংগত কহিবে না।

কথন কাঞ্জিও খারাপ তদোন। করিবে না। কাজারও বিষের বাসর জাগিতে কাঞারও সভিত ঘাইবেনা। পর পুরুষকে জানাসা করা বেশ্যাদের বারাপ কথা মুখেও আনিবেনা। ভিংসাকরা বঢ়দোব।

প্রে। এই উপরাক্ত নাতি গুলির নথো এমন আনেক নীতি ভাছে নাই কিঞিছ অধিক ব্যন্তা বিবাহিত। দিগেরই অধিক তব উপযোগী। কিন্তু তক্জনা যে ছছ সমুদায় অলু বয়স্কা বালিক। দিগের নিভায় অনাদশ্য এমন নয় যাহা হউক শিক্ষক মহাশয় সমাধিক যতু-সহকারে তৎসমুদাযের ভাষার্থ ও ইতি কর্ত্রবাতা যাহাতে ছাত্রীগণের জ্বায়ে প্রথম করিতে পারে ভাহার চেক্টা করিবনে। এও প্রয়াস পাইবেন যাহাতে ছাত্রীরা নীতি গুলি অবিকল মুখন্থ রাখিতে পারে। যখন দেখিবেন যে বালিকারা নিরবছিল গ্রান্থ করিয়া বিরক্ত হইয়াছে তখন ভাহাদিগকে ইহার এক একটা নীতি দুশ্বরে উচ্চারিত করাইতে শিক্ষাইবেন। ইহা স্বারা বিদ্যার্থিনী রুদ্দের অনেক বিষয়ে উন্নতি হওয়া সন্তব।

ঈশুরের নিকট বালিকার প্রার্থন।

শিতঃ পরমেশ । ভূমি আমারদের জীবনের জীবন ও চিরকালের সহায়। আমারা কেবল তোমারই অপার করণাতে ধন মান জীবন যাহা কিছু তাহা সক্ষা পাইরাছি। ছুমি আমারদের পিভানাতার ও পিতা হায়, আমরা কিপানর আম্বা জান্বা জান্যা শুনিয়া শুনিয়া জোনারে একবার মনে করি না। পিতঃ আম্বা তোহারই দ্হিতা ইয়া তোনারে ভূলিয়া রহিয়াছি, আম্বা যে কল গাগ করিয়াছি ভালার সানা নাই। ভুমিআমাদিগকে সকল গাপ তাল হউতে মোচন কর, পর্ণেশা খেন ভোনারে মনে বাখিয়াই আম্বা সকল কাম ক্রি, হাম, করে সে শুনির অগাত ইয়ার যে দিনে আম্বা সকল কাম ক্রি, হাম, করে সে শুনির আগাত ইয়ার যে দিনে আম্বা সকল কাম তিনিলৈ কেবল করপুটে ভোমারই উপালনা ক্রিডে প্রতির। নাথা ক্রি ভূমি আমাদের আশা গবি গুরুও ক্রিবে।

Handl of 1

১ পাঠ। আ

র न ल আম খার আন वान या রা न वा আমা আরা আনা आंक्ष याय রার নান नाम यात द्राभ নাম लाग यान রান নার ্লান भाव त्रान নাল লার মারা याया गाना याना त्रात्रा রামা <u>ताना</u> রলা नाना नामा নারা নালা लान लाग नाता नान।

व्यामात व्याम । व्यामात मा व्यापत व्यामात मामा । व्यामात नाम त्राम । व्यामात नाना माना । व्यामात व्याताम । व्यामात नाना व्यान माना । व्यापत नाना । व्यामात नाना व्याम व्यापत माना व्यामाना ।

२ शार्थ ।

व इ	ने ज	वर्	আই
**	র	ন `	व
এম	এর	এন	এল
इ त्र	ইর	ইন	डे ल
ক্ৰ ম	त्रेत	त्रेन	बे ल
७ म	্ ওর	ওন	\ওল
এমা	এরা	এনা	এলা
এমার	এরাল	এনাম	এলান
ইমান	ইরাল	ইনার	डेला म
वियान	त्रेद्रान	नेनात्र	'जेलाम
ভষা	ওর।	ওনা	ওলা
ওমার	ওরাম	ওনাল	ওলান
AND THE NAME OF THE PARTY	etras i deltas K	mer delete	ک کی

कर यामात यामे । यामात यामे नारे । कर यामात यामा

ত নাহ ৷

	ব	9	₹.	31
	আব	আগ	আক	জাগ
	এব	এপ	এক	এগ
	रे व	ইপ	\$ \$	इंग
	के व	ঈপ	नेक	के श
	ওব	ওপ	'ওক	ওগ
	বা .	911	ক	গা
	অবা	আপা	আকা	আগা
	একা	এপা	এক	এগা
	ইবা	इंगा	हेका	ইগা
	नेवा	क्रिशा	नेका	के शा
,	ওবা	७११	ওকা	1991
वाब	পাপ	কাক	গাগ	বাগ
বাক	পাব	পাক	পাগ	কাব
কাপ	কাগ	গাব	भाभ .	গাক
कान	<u>ৰার</u>	বাম		ুপান
कात	গাম	মাৰ	মাপ	রাগ
नाक	নাগ	नार्व	नाम	পাম

বাবা বাপা বাকা বাগা পাপা পাবা পাকা পাগা কাকা কাবা কাপা কাগা গাগা গাবা গাপা গাঁকা

আমার নাম বানা। আখার বাবার আবার বাই। মা ও বাপ মাবাপ। আমার পাপ। আমার পাপ व्यक्ति नारे । कामद्रा भादा भारे नारे बात मानाउ পাই নাই। আমার বাবা এক আনাও পান মাই। এই বাবলা পাল। আমার। খাম পালা আমার নাই। পালাও আমরাও পালাই। আক আমার নাই। এই এক পাকা আম । এই আম পাকা । আমার মামা কামার আর আমার কাকা মালকোর। আমরা এক পাকা আম পাইলাম। আমার কাকার নাক নাই। গান গাও আর আমরা ও গান গাই; व्यामता गाईलाम । এवात व्यामता गाई नाई । এই স্থামার পাগ । এই এক নাগ । এই নাগ কালা। এই বাগান আমার ও আর এক বাগান আমার। आमात्र वाम, भाग जान आत अरे गाना काना। नामात्र तार्थ मारे। यह मानात्र तार्थ मारे।

8 **413** 1

আহ হা হাম হার হাল হান হাব হাপ হাক হাগ। হাম। হার। হালা হান। হাবা হাপা হাক হাগা।

आमात जात राम नारे। रेरात राम नारे आत कारात ७ राम नारे। रारा आमात आताम नारे। धरे धक राम आत धरे धक रात। धरे रात कारात। धरे रात आमात। धरे रात रातारे जा। आमता माला रातारेलाम। रेराता जावा। राकात। ताराव। राम। आराव।

F O

আদ আত ইদ এত দ। তা তাম দার হাদ বাদ নাত হাত।

जामात जात जात नारे। এই कारात जात। अहे ठारात जात। এই जान शांछ। এই जामात माम। जामात माम। माछ। । এই ইसात छाछ। এই अक नाता। जात छाश नारे। जामात राज काला। এই जाना जात এই काम।। এই এক भाषान। छामाक जानारे। এই नामाम। कारात। এই जामात मामाम।।

ত পাঠ।

बे ने

है ि

अग केल केंद्र केंग केल केंग भी ली ती नी शी गी हेम हेल हेद्र हेन हेल हेग मि लि दि नि लि गि भी ली दी की ती शी मि लि दि कि दि शि तीम मित्र नील लिन शीक किल छीत दिख हीड हिड हिल मील लिल जील छीत दिड हीन हिम हिक जीन हीन

आभात हा काला । এই এक नीत । এই এक भीन । এই एक भीन । এই एक । अই पिछात । अই एक । अदि काला । अदि काला । अदि एक । अदि काला । अदि एक भीन । अदि एक भीन । अदि एक भीन । अदि एक भीन । अदि । अ

কালী এক নারী। এই কার্যার লিপি। এই আন্তর্গ পিতার লিপি। এই নারী এই বালিকার আরু। এই গারু আমার দারার। ইহারা পিতা মাতা হীন। আমি দাগ লাগাইলাম। এই কি রীতি। আমার রীতি আর আমার পিতার রীতি একই আর এই তিন বালিকার রীতি ও এক।

অ

আমি অতি দীনহীন পাণী। এই নারী ও দীনহীন পাণিনী আমার বিরাম নাই। আদি রাগাই নাই। তিন দিন আমি আহার পাই নাই। ছিনি আর লামি গীত গাইলাম। আমার নিকী নাই। মাতি মিতি আর মাপ এই তিন এক।

न १

णामि मानि नारे। এই रोगा कारात। मानिक कि। भागि कि। राष्ठ। এই नातीत नाम कामिनी। এই राणिकात नाम जातिगी। आमता रात पिरे ना। देश राष पिछ ना। এই राणिका अठि ताशिकी।

[6]

৩ পাঠ।

ब (

এল	এগ	এক	এর	এপ
লে	মে	কে	রে	(2)
নে	বে	বে	(म	তে
নেগ	বেগ	গেন	দেব	তেল

এই বেলাকে তিনি আইলেন না। অনেক বেলা নাই
এই বেলাতে আমাবা গোলাম। এই বালিকারা আমানে
মানে মা। এই বালিকারা আমার পানে তাকাইন
কাছার নাম মেপাল। তিনি আমানিগকে অনেক দা
দিলেন।

তিনি এক আনা বেপার পাইলেন। তিনি আই আমরা বেগে গেলাম। বাহিরে কে। মানি। আর্ কে। নেপাল। রাম এক দেবু আর কালী এক দেবী

न भारे।

স শ য

आम आम आस मा मा हा रेम रेम रेम मि मि सि रेम रेम नेम मी मी भी अम अम अस मा स्मार्थ

শেষ বেশ বিষ কেশ সেই শিব বাস শাপ দাত সিত যাণ শিষ সার দেশ

তিনি আমাতে শাপ দিলেন। এই বালিকার। আমাতে বানে না ইহারা শাসিত। নাই। তিনি এই সাত বালিকাকে গালাগালি দিলেন মেন সাত্রে এই তিন নিলিকাকে মারিবেন। তিনি তিন সিকি বেপার পাইলেন। নামার পিতার অনেক মেন। আমার কেশ শাদা। রাভাস নাইলে আমরা গেলাম। ইহার কেশবেশ বেশ। তিনি শিবের সেবাকারী আর এই বালিকা কালীর সেবা নিরিদী। এই দেশে অনেক দেবদেবী, শিব এক দেব আর নলী এক দেবী। তাহারা বিশেষ এই দিনে আসিতেন। নিরে তাহাদিগকে আসিতে দিলেন না। আনেক নাশাতে সে নিরাশ। এই এক তেতালা শালা। এক নমেন ও আমরা তাহার পানে তাকাই নাই। এই বিসের পানে আমি তাকাইলাম। বেশ শাভাতে তাকাইও।. কিলে আনি তাকাইলাম। বেশ শাভাতে তাকাইও।.

৮ शाउ

9 61

ওম	ওয	ওল	*ওক
can	ষে)	লে	কে
ওপ	७ म	.ওত	ওগ
Coll	(म)	তো	গে

লোম সোম গোল দোয কোম কোণ তোল কোল পোল বোল

এই তোমানের কি গোলমাল। শেষ সোমবা।
আমরা ছাতিশালাছে গেলাম। এই মেবের লোম শাদ
আমরা অতিদোষী। তিনি আমাদিগকে কোপে
মারিলেন। এই আমোদকারি লোকদের শোক না
ইহারা গানে মোহিত। এই কামরার অতি ওসার
এই সাহেব নানা লোকদের হিতকারী। এই কামরা
আলো নাই। এই আমার পিতার পোষা মেরপাল
ভোমরা কি বোবা? না। ভোমার কোপেতে আম
অবোল। এই নারী বোবা আর ইহার বালি
তোজনা।

25 Mg 1

इ इ

আচ আছ আজ চা ছা জা ইচ ইছ ইজ চি ছি জি ঈচ ঈছ ঈজ চী ছী জী এচ এছ এজ চে ছে জে ওচ ওছ ওজ চো ছো জো চাল ছাল জাল জালা চালা ছোলা চোর চিল বাজার বেজার চালাক চায জাতি ছাতী ছানা চিনী।

এই চালার চালের ওসার নাই। এই গাছের ছাল
লাল। জোনাক পোকার তেজ আছে। এই গাছ অতি
সোজা। এই জালাতে ছোলা আছে। এই ছাতী আমি
বাজারে কিনিলাম। চিন লোকেরা অতি চালাকি জানে।
এই দেশে লোকেরা জাতি মানে। গোপ এক বিশেষ
জাতি আছে। এই গোপেরা ছানা ছাকিতেছে। এই
কামারার চারি কোন আছে। এই দেশের চাষী
লোকেরা চাষ বিনা অনেক জানে না কারাগারে চার
লোক আছে। এই তালার চাবী নাই। সাহিব লোকেরা
জাছাজে এই দেশে আইসে। আমি ভোমাকে আর
চিনিতে পারিলাম না। তোমাদের গোলমালেতে আমি
অনেকবার জাগিলাম। আমাদের অনেক নোষ আছে।

30- 915 1

हे उ

আট আড আড় টা ডা ড়া এট এড এড় টে ডে ড়ে ইট ইড ইড় টি ডি ড়ি ইট ইড ইড় টি ডি ড়ি ইট ইড ইড় টি ডি ড়ি উট ইড ইড় টি ডি ড়ি

টাকা তাকা কাটা নাড়া নাটা চাড়া নেকড়া গাড়ী তাল শাড়ী ডালি টীকা চানড়া ডেড় তাড়াতাড়ি কিড়িমিড়ি বেড়া তাব ডাক পিড়ী গীড়িত ডাকাইতী ছাড়া পিপীড়া আড়াই মাড়ি।

व्यामत् भाषि कृष्टिक शांति शांचान कृष्टिक शींति ন। মাটাতে প্রিপ্রীড়া রাশিরাশি আছে। তিনি নিবিড়ে कि आएं है होका जागारक निरंतन ! ने उड़ होका भित्नम । এই আমড়া গাছকে নাড়া চাড়া দিও না। আমি অনেকবার পীড়িত ছিলাম আর অনেকবার আরামর্থ পাইলাম। আমিও অনেকবার পীড়া পাই-গাম তাহাতে আমি গতি কাহিল আছি। এই বালিকার भाड़ी (इंड् जारह जात जटनक मिन छिकित्व ना । अभितक कि जाकित्वरह ? आधि माज़ा शाई ना । আজি তোমর অনেক ডালি পাইলা ৷ এই দাঁপ আর কাহাকেও কামড়াইতে পারিবে না আমরা তাহাকে माड़ाईनाम । এই পाड़ात नाम कि? देशत नाम ক্ষার পাড়া আর এই পাড়ার নাম ভোম পাড়া। এই ডোলিতে কে আছে? এক नाती। আমি গাড়ীতে আইলাম। আমার মাতাকে আমি ছাড়িতে পারি না।

३३ भारत

वा व।

मा मा वा ता है। छ। का मा
मा मा वा ता है। छ। का मा
मा मत नड़ मठ कत हन मत
नड मठ वह कठ ठठ नह वह
एम्ह नहि मात मिव मत। छोक नाड़
हाड़ नमी वटि छम। छन। जही
मन् मत् कत् नड़ मन् वन् उक्
छम् कड़ जड़ मड़ तम् खन्

মহান্ অবাক্ হড়বড়ী চিম্টা চিম্ডা মট্কা কিচ্মিচ্ হড়হড় কিট্কিট্ টিক্টিকী টিক্লী টিট্কার।

আমার তাহার তোমার গর্মন চলন কারণ রোদন মরণ অতএব আকার কাল দান । "

वारे बालिकाडा- रक्क वेष कित्रिक करत ? वारे कि मिणन, जामि निहित्क भाति ना । जामानिग्दक छ তোমानिभटक किनि मान निल्ला ना स्काल अहे किन कनत्क निर्देशन कि काइन एगस्ती शहिला मा? তোমরা কি কোন দোষ করিল।?। এই আট্চালার মট্কা পঢ়িল এই কারণ ক্রবিরত জল পড়িতেছে। वानामिगरक विवेकात मिंख मा । अहे छाउँमा वामकरक धक हिर्ली बाक (मंड) शांश कतिएक माना बाहर কারণ পাপ করত লোকেরা নাশ পাইতেছে। এই বালকেরা এত গোলমাল করে কেন? তাহাদিগ্কে-नीत्रव रूरेटक वल । अक विस्ठी आन । मारमानत नामक थक नम आदेह । तम नदमंत्र अन आगता भाग कति । **এই বালকের বড় বেদন। আছে অভএব সে অবিরত** त्तामन क्तिएउँ ए । अक्षे क्लम (५७ । मह्कान क्लम जामि हाहि ना । जामि जवाक् रहेनाम । कछवात आमि अहे बालकनिशक कैंगत्र कतिए बात्र कतिनाम । তাহারা পারবার রুল্ফ করিতেছে কোন রুক্মে স্বামার वातव मानिन ना । योक्डमा धर कामत्राटक प्रात्क जान कविन ।

३२ भाठ ।

়ক	\$ -51	श	ं श
ŧ			
'আক	•আখ	আগ	ভাষ
ক1	47	711	भ्
অক্	क्री श्	<u> </u>	শ্ব্য
₹	4 &	51	अ
क्रस	<u></u>	গ্রং	अम्
(ক	ংখ	রে	ং হ
ইক	'रे भ	371	डे घ
fo	िय	গি	যি
ST CO	ই খ	क श	ৰ খ
ৰ ব	ৰী ব	গী	ই ব
ভক	• १ थ	ওগ	\ওয
কে	(श	বো	যে।

লেখা হাম মাহ মেহ.খেলা খাতা হানি শাখা হোরতর হাট খেলা হোলা হট খাল হোড়া হর ধাইষ হোষণা খোপ পাথা হোটক পাথী সখা স্থী।

वरे शार्य नाषा असे संबद्धार रेशन नहींन भाषा ७ भाषा मान्। त्म प्रिवासिम श्रीम कटते । धरे থাতাতে কি কি নিধিত আহে ভাহা পড়িতে পারি না কারণ ঘন ঘন লেখা আছে। এই পাখির। সভত গাছের শাখাতে বৃদিয়া কিচ্মিচ করে। এই কালদেছ শতত যোরতর হড়হড় করে এই কারণ আমরা আ**জি** घाटि शिलाम ना । ইहाता कि समाज्य खायना करत ? भागेमान इहेर्ड चाहेरन चामता श्रामा कतिन। जामता কি ধাইৰ কি পরিৰ ইহা । মনে করিতে হইবে ন। কারণ পরম ঈশ সকলকে পালন করে। পাখাতে বাতাস কর কারণ আজি অতি গরম আছে। ছে দলে আমার ঘরে আইন ও চারিটি আহার কর গাইলে পর আরবার গমন কর। খ্রাপ কি না অসি कार। यानां जन जामि शहर मां। এই क्लांडे থালা আছে। এই ঘোড়া অতি বেগবান আর এই ঘোটক পরিমিত গামী। এই স্থীগণেরা ঘোম্টা जादन ना दक्त! घतामी अहे ठाटनात महेका माहिटव । এখানে কোন ঘরামী নাই। কেন তোমরা ঘর। ঘরি वेवाम कर हिंह मानिता आमि ट्रांसादक जाना नेव ना विश्वी देवेश करू देवता आहे । अश्रीत गामता कथन आजिन ना अधिक अन स्याजकत यहना िव ।

उठ भारे ।

	श	•	J	জ	2	1	
	ग्रा	ঝ	•	য়ী	(য়	,য়ো	
	77	रि		ति	a	al	
ব্য	स्र	ক্য	भा ा	ठा र	क्या थ	ए श	
	ষা	যি	7	गी	ৰে	যো	
যাহা	•	साश		र (या	জা ন	वाना (व	(y
· কু	r	ৰ্যা .	ব্যে	,	ব্যা	ব্যি	
T.		मा	CRI	(मा।	पिर	
ख		अ ग्र	(B7)	(का।	জ্যি	
6	•	9M	ৰে	3	call	ं भी	
, স্	J	मा	শে	r · (भाग	িসা	į, '
3	IJ	হ্যা	হে	[रश		
					, ,		W 10 Th.

यारा माम्रा यान जामा यार्थन होया यान्छि याराज यिनि ग्रिद्यनिया (याजा विद्यान यन मतिया कृतिया हिलामा हिलाम অতিশয় সময় য়হাশয়৽ ন্যায় দয়া৸য় শয়য়
জলাশয় রামায়৸ নারায়৸ নয়ন নিয়য় নিয়ভ
গায়ক তিয়র জিয়ল চয়ন ব্যাখ্যা ব্যাকর৸
ইত্যাদি বিদ্যা ছেল্যে বাক্যেতে ব্যোম
জ্যোতিয় খ্যাত খাদ্য মান্য বাক্য বশ্য অবশ্য
খমান্যা সদ্য সত্য কল্য স্যানা ব্যবহার
ব্যবসায় ব্যয় রাজ্য বিখ্যাত বাহ্য সহ্য অসহ
শ্রেষ্ট বাহ্যে।

करे रालक्ता कि मिछामिछ जानगामत नमस यानम करते? त छिलियाया जालमा कित्र आक्षा जानगामत नमस करते? त छिलियाया जालमा करेता जानगामत करेता जानगाम करेता वालकरणत विशास वाकता तम जानिए इता जान वालकरणत विशास वाकता विशास वाकता जानगाम वालका मार्गिक में छिला जानगाम करते वालक वालका जालमा करते तम जानगाम हेर्त । तम वालक वालका जालमा करते तम जानगाम हेर्त । तम वालक वालका जालमा करते तम जानगाम हेर्त । तम वालक वालका जालमा करते तम जानगाम हेर्त । तम वालक वालका जालमा करते तम जानगाम हेर्त । तम वालक वालका जालमा करते तम जानगाम हेर्त । तम वालक वालका जालमा करते तम जानगाम हेर्त । तम वालक वालका जालमा करते तम जानगाम हेर्त । तम वालक वालका जालमा करते तम जानगाम हेर्त । तम वालक वालका जालमा करते तम जानगाम हेर्त । तम वालक वालका जानगाम छिला जानगाम विश्व । जामता तम जागाम छिला छानगाम हेर्त । जामता तम वालका जानगाम छानगाम हेर्त । जामता तम जागाम छानगाम छ। छानगाम छानगाम छानगाम छानगाम छानगाम छ। छानगाम छानगा

मिवटम आगारमञ्ज्ञ तमथारमाथा मिटछ इट्टेंच । इन्जाकाति লোকেরা বড়ু, বিচার পাইবে নরকে ভাহাদের শোক अनहा रहेर्ष अबेरे वानदकत कि वादमार आदह? मा भरे नानरकड़ गारगाह मारे। उरव किन धर्शाम শয়নে আছে? সে কেবল খালসা করিয়া শয়ন করে। নয়নে আমরা দেখিতে পাই। মনে নাহা ভাহা আমর্ণ দিখিতে পাই নাই কেবল বাহা বিবয় আমরা দেখিতে शाहै। वावशाद्वरण त्नाकरम्ब मन काना याह। त्नारकदाः रान निया ना करत। सामाता मछावानी छाहारनत निया कतिए कमाणि सावभाक नाई। तक्क गाहाता गाप्त ও महरावरात ना कटत छारामिशदक कंशन र मिया कताय কারণ তাহাদের বাক্য দদা টলে। পিতামাতাকে রোগের সময়ে ত্যাগ করিলে বড় পাপ হয়। পিতা মাজা ছইতে आमत्रा ७ कथन ज्याकः इहे नाहे । श्रियान अक तामा विस्थिय গাইতে ২ গায়ক। विদার পাইলে আমরা বাড়ী চলিয়া বাইব। ইনি অতিশত্ত দ্য়াম্য মহাশ্য কারণ ভিনি গ্রীব **७ व्यारमाह लाकपिट्शंत जरना जरनक छैकि। बाा**न করিয়াছেন।

এই কারণে তিনি বড় বিখ্যাত হইয়াছেন। ব্যবসায় করিতে ২ লোকেরা ব্যাপার পায়। কল্যকার ঘটনার বিষয় কোমরা কি সমাটার পাও নাই। অন্যান্য বাক্য না শ্রালয়া কেবল সভা বাক্য বল। জগদীশের নাম নিডা ২ লইতে হয়। এই বালিকা কি রাজ কন্যা?

उंड शार्च ।

ব	ৰু ভ	9	श रह
<u> </u>	আভ	আপ	আফ
ব	ভা .	7	राष
ইব	. ইভ	इल	इंग
বি	ভি	পি	< ियाः
এব	ৰ ভ	এপ	এফ
বে	ভে	C54	८₹न
<u>'ওব</u>	ওত	134	* ওফ
বো	ভো	(21)	কৌ
ভাল	ভাষা ফল	ভিতর	ফট্কিরী
ভাব্যভ	াবনা ফকী	র ভয় য	লক লোভ
कवी ।	ফিরণ ভর		
ভোর	काकी ए	াজন ভত্ত	না ফাতা
ক ড়িয়া	ভেদ ভে	क यन।	

पन सनाम राका बनिया भाश ना करत धरे जरना लान लास्क्रा राका करितात आर्थ आर्थ आर्थ करता। प लास्क्रा जान काजिरतरक सनाम ना करत जाहारम्य लास्क्रत कार्ष्ट्र काम सम् नाहे। लास्ड्रिंट शाश शार्थिक मूर्य स्वत्रस्थित स्वत्र विक्न स्वर्ध क्रिक्त स्वर्य क्रिक्त स्वर्ध क्रिक्त स्वर्ध क्रिक्त स्वर्य क्रिक्त स्वर्ध क्रिक्त स्वर्य क्रिक्त स्वर्ध क्

se शार्थ।

म स श क ग ह स नग म म द श थ श य य म म छ ने न्छ ७ वा य छ म्म म फ म्म म्ह क छ के क म

মা স্থা কি কে গ্লো সে শ্রে

দ্লান শ্লাষা শ্লাবন গ্লানি ক্লিশিত খানি তব ক্লেশ ক্ষা ক্লি নিকেপ কোভ তাল কল কলিত যত্ন রত্ন সপ্ত শগুও নিক্ষিপ্ত লগ্ন অগ্নি নিমা আনন্দ সন্দেহ গানন্দিত নিন্দা নিতান্ত শান্তি সন্তান ঘন্টা দণ্ড পিও খণ্ড২ জন্ম অফল কম্বল নম্বল স্থাদ আরম্ভ আরম্ভিত রস্তা সম্ভব কম্পন কম্পিত নমস্কার মনস্কাম কোস্কা ভক্ষা পরিদার আবিষ্ট বিশ্লিষ্ট স্পষ্ট ক্টিক নষ্ট সমস্ত হস্ত কান্তিয়া পশ্চাৎ নিশ্চয় নিশ্চিন্ত আহ্লাদ।

অপকাল ব্যামোহ হইলেও এই রালকের বদন কেমন
মান ও তাহার শরীর কেমন ক্ষীণ হইয়া গিয়াছে। বসস্ত
কালের আরস্তেতে টীকা দিতে না দিলে বসন্ত পাইয়া
অনেক ছেলিয়ারা মরিবে। যাহারা ঈশ্বরকে ভয় না করে
তাহারা পরকালে ঘোরতর দও পাইবে। বিদ্যালয়ে
যাইবার আরগে বদন ও হত পরিদার করিতে হয়। না
করিলে শিক্ষক আনন্দিত হইবে না শিক্ষককে নমস্বার
করিতে হয় আর শিক্ষক জন সভোগ পায় এই জনো
বত্ব করিয়া অভ্যাস করিতে হয় কারণ অমনোযোগী

रहेग्रा निकाद दान विल्लामिन्स भाग रहे। द्यान ्रां कि कि चारे मामिल रेश ७ कमा हाहित्व रस **लाहा तिथित्व निकृत**े **यामिक्ठ हहेरव । त्कवन अन** ट्रिलाता कमा छ। द्रिली । विकास शाइटल शत ज्ञाने. क्रिंडिक इस् ७ ভाजनात नगरस প्रतिभित्र चारेरिक इस পাছে তোমরা পাড়িত হইয়া ক্লেশ পাও। আর ঘণ্টা वाकिता (यन कामता व्यविलय शिवा विमालता विमा মান হও। সপ্ত আছে বাত অহ আছে দিবস মিলন করিলে সপ্তাহ। অয়ল রদের সহিত মিফী মিশাইলে थारेटक तुष् ञ्राम लार्थ। नत लाक शस्त्रहरू जानना দিগকৈ পরস্পর নাই করে। নোছের সময়ে লোকেরা कल क्षांतरन नछ रूड्न जात निरमामीत ७ जरमातीत लारकता अधिर्छ नके स्ट्रेस । जन भारत्न नगर्य क्तिन अधेकन तका शाहेशाह्ह। **आत**े निरमारम् क्तिन তিন জন রক্ষিত হইল। গরী**ব[ি]লোককে নিন্দা** করিলে নিতান্তই পাপ হয় ৷ মন্দ লোকেরা নরকের স্থিতে निकिश वहेरत । रामक कारम मन किहाहेरछ आवस कतिएक रश विभाग कतिएल कि जानि नार्मा मित्रिया। পরকাণে রকা পাইতার অস্ভাবনা হয় ৷ অন্য আমরা

जात महाम भारेताहि जाशाट जानम कतिए नी कातन (म क्विन भिष्यू अमन मत्मूह आमि कति। ना र त्रव मठा चाह् । दिन्न ममछ मिन मनलाश क्रिटिड् জার তোমার সমস্ত শরীর কম্পন করিতেছে কেন? আন-न्मिष्ठ रूप । जामि जास्ताम कतिए भाति ना कातन আনার একটী সন্তান মরিয়াছে। তোসার মনদাম কি মাছে ভাহা স্পাট বল। এই জিন জন ইতর লোক নর তাহার। বিশিষ্ট আছে। আপনার স্তব করা বড় 🕾 । পাপেতে কত গোক নট ছইয়াছে। ্রন তোমার সব কাপড় লওভও হইয়া রহি-শতেছ কোৰাধ্যক কাহাকে বলা খায়! ভাগোৱী দাভারি কাহাকে বলা যায়? যে পার করে। এই কার্ডিয়াতে আমি আমার হস্ত কাটিয়াছি। এই কল ভাল নয় ভকা লাগে। আমায় অনেক কোলা আছে। াাতে আমি অনেক ক্লেশ পাইতেছি। আর সহ্য ৰ্ণতিত পারি মা। শীত কালের জন্যে কয়ল আংশ্যক। ানর পশ্চাৎ গমন কর। আমাদের **জন্ম**দিন আসরা ানিভে পারি মরণ সময় কেঁহ নিশ্চয় জানিতে পারে न क्कीरतत भनात क्रिक्त भाना।

ি হও] ১৬ পাঠ।

उ

উকার উচিত উপায় উপকার শু রু হ শু ভু জু যু

উষা উয়ী উন উহা

म् वृष्य भू त् गृ वृ

উপর বক উষা দূর পূর উদাসীন কুলীন উয়ী দূত মুতন উদাহরণ তুলনা দুই উন পূরণ পূজারী

भ छ तू क ए तू क भू छ कू भ पू छ छ छ कि कि वह हा का या का हाल नान वादवान তপ্ত বায়ুতে এই <mark>স্কার পুন্স শুক্ত হ</mark>ইয়া নিয়া**ছে** ৮ হার ২ মনুষ্য এই পুজোর তুলা। অদা পার স্থ কলা मान भूथ । जना स्थमस कला भार कस। मस्टरकत উপরে যত চুল তত আমার মনের **ভুল।** যাহাতে কিছু নাই তাহা আমরা খুনা বলি। কোন ভিকুক যেন খুনাহত্তে ङ्गाहरे**रा ना किरत । य जन दिराक भूना** छाहात् নাই পুণ্য ৰাজাৱে কি কিনিয়াছ? তুৰ কিনিয়াছি আমি রুল ও গুড় আর কিছু রুটী আনিয়াছি। এই মুচী ভাল পাছকা করিয়াছে। এক যোড়ার মূল্য ছুই টাকার ভূান সং২ মূচীকে একেবারে অশুটি বলা ভাল নর ঘেহেতু इत्स जला वस नहेल भन चला हरेल भारत मा মুচীর জুতায় বহু উপকার রুটি দূরে গেলে গুড়ও ভাল লাগে না। এই বালকেরা অদ্য বড় ছড়াছড়ী করিয়া भदन क्षारित एएका श्राह्या क्वियाहा । वह वानि-कात हरस रकमन स्रमात हुड़ी जारह धरे हुके मासूरपत ভূরহ বাক্য শুনিয়া তাহারা হায় হুতাশরকরত ভূমিতে গড়াগড়ি দিয়াছে। এই স্তুত্ডিয়া পুরুষ নিচু অভুত বাকা কহে। এই হ্লামান্ত্র ছই কুড়ি বড়ী খাইলেও আরাম পাইল না কারণ উহার খুড়া জল ধাইতে বারণ করিলেও च्यू म आत्मक थाईल। এই यालक छूटे छूती छूती করিয়াছে। এই বালক এক মুক্তি বালুক। আমার চক্তে ছড়িয়া দিয়াছে। তোমার মুখ কেন এমন ত্বড়াইয়া

পিয়াছে আর কেন তুমি এই ৰূপে চুপ করিয়া বসিয়া রহিয়াছ। আমার মন অতি শোকাকুল হইতেছে থেহেত্ত্তামার মন্তকের উপরে যত চুল তত অনেক আমার পাপ। এত ছোট বালক হইয়া তুমি কি ২ কুবাবহার করিয়াছ? তুমি কি চুরী বা অন্য কোন ছ্টাচর: করিয়াছ? মা বাহে।তে এমন কোন পাপ করি নাই কিছ অন্তরে আমার বছ ২ পাপ। সকল মনুবা পাপে ডুবিয়া রহিয়াছে শিশুগণত পাপী হয় কিছ রেও শুক্র পাওয়া বায়।

শিশুগণ য়েশুর গুণারুবার কর।
বেহেতুক তাহার গুণ অভিশয় হয়।
চিরকাল তোমরা দর বেন না মর।
এই হেতু করেন নিজ জীবনকে বায়।
দরালু য়েশু মোর সেহময় গুরু।
তোমারই করিব গুণানুবাদ।
কলাপি আমরা না হইব তীরু।
ভোমারি চরণে করি আহ্লাদ।

রেশু গুরুর কাছে যাও। সব হিন্দু মুসলমান। সরল ভাবে মন ফিরাও। এই গুরু ক্ষমাবান।

করিও তথ্য।
করিও তথ্য।
করিও তথ্য।
হয়া এক মতি।
করিও স্থতি।
সেপ্তকে।

যে ৰূপে তোমরা পরিমাণ কর বে ৰূপে তোমরা পরিমিত হইরা। যে ৰূপে তোমরা বিচার কর দে ৰূপে তোমরা বিচার কর দে ৰূপে তোমরা বিচারত হইবা। চক্ষু থোল শিশুহে কর স্কর্মর ননোযোগ। এই কুড়িয়া মেইয়ার চুল উদ্ধ থক্ষ আছে। তাহার মুখ ও পরিচার নয় তাহার কাপড়ও মলিন আর তেমনি তালার মন। আমরা চুলা কিনিয়া স্ক্তা বাটিব ইহার পরে কাপড় রুনাইব। তুমি তুই আমি ফুট আমার অন্তর হর না স্থলর । বু কি কখন স্থ হয়। যে সব বাকা কুংসিত তাহা কি বলিতে উচিত! চলান লোক কুংসিত বাকা কুছে না।

39 भारत ।

गृष्य य ए ए देवी

আটি আঠ আড আড আড় স্টা স্টা স্টা স্টা স্টা স্টা এট এঠ এড এচ এড় এ টা ঠা ডা টা ড়া টি ঠি ডি ডি ড়ি টি টে ঠে ডে চে ড়ে ঢ়ে টো ঠো ডো ডো ডো

টাকা ঠেক টোল পাঠশালা আটক পাঠক টিকী ঠিক মাটী মাঠ। কুটা মাঠ। দুফ ওষ্ঠ নফ ষষ্ঠ বৃষ্টি কুষ্ঠী। ডেনা ঢেলা ডোল ঢোল ডোবা ঢোলম ডেড় ঢেউ ডিম ঢিবী আঢ়ি সাপুড়া। মূঢ় ডেড়া পাড়া উঢ়া বাড়ী গাঢ় বুড়া কঢ় ভূতড়িয়া নিগৃঢ়।

এই মৃঢ় ভেড়া আমার উরুতে চূ মারিয়াছে তুমি বদি তাহাকে ভাড়াইতা না তবে সে তোমাকে চু মারিত না কারণ ভেড়া নিগুর পশু নয়। এই আমড় কাষ্ঠেতে গঠিত হইয়াছিল এই কারণ বন্যার চেউড়ে উঠিয়া পড়িয়াছে। অন্য লোকের সাক্ষাতে ঢেকুর ছাড়িলে বড় অসভ্য হয়। বেখানে লোকেরা ঢাক বাজায় ও ঢোল মারে সেখানে আমি বসিতে পারি ন:। এই মনুষ্য ঘরের ভিতরে বসিয়া ঘুলিতেছিল এমন সময় হঠাৎ এক সাপ চুকিয়া ভাহাকে কামড়াইল ! **जाहाएक (म जुमिकं इहेग्र**। मतिल । मार्थ मकल ९७ অপেকা শঠ ও ধল আছে। সাপুড়া ও ভূতড়িয়া ्याकिमशरक गानित्य शाश इय़ । छेत्। काशांक वन যায়? মুতন বিবাহিতা বনিত:। যনিতা কি? নারী পাঠশালে কত পাঠকেরা আছে? আঠার জন। পাঠ করিবার সময় াদ্ খুলিতে হয়। ভারে গান করিবার সময় ৬৪ বিস্তার করিতে হয়। পাঠশালা হইতে ছুটা পাইলে আমর। মাঠে পিয়া কুপাল ঠোকাঠুকি খেলা করিব। তোমরা গড়াগড়ি দিও না ও পরস্পরে ঠেলাঠেলি করিও नः। कनिष्ठं छारे जार्थ छारेक माना कतित्व। এই ্যবার অপরিষ্কার ,জলেতে স্নান করিলেই আমাদের পীড়া অন্সিবে । ভেড়ার লোমেতে স্থতা হয় সে স্থলাতে ক্ষল হয়। ক্ষল দিয়া শীতকালে শরীরকে ঢাকিয়া রাধি ৷ মুড়কী আর মিঠাই ছেলিয়ারা অভিশয় ভাল বাদে। আৰু কি? আৰু আছে আরৌহিত বা কোন বস্তুর উপরে উপবিষ্ট হওয়া বেমন শক্টার্চ, যোটকাৰ্ড, মেঘাৰ্ড ইত্যাদি। টাকাতে আমরা কি পাপ ঢাকিয়া রাখিতে পারি?।

३৮ शर्छ।

उड़ि। वब है

তম উম এক এক তম মো উম মৌ এক কে এক কৈ ওজ জো উজ জৌ এব বে এব বৈ ওদ দো উদ দৌ এন নে এন নৈ ওচ ঢো উচ টো এত তে এত তৈ ওগ গো ওগ গৌ এখ খে এখ খৈ

গৌড়ীর লোকদের মুখ গৌর নয়। ঐ কোটাতে চৌষটি কৌড়ি আছে। কৌমার কালে লোকেরা কৌছুক করিতে ভাল বাসে। কৌমার কাল কোন কাল? শৈশব কাল। সোণা ও রৌপা বেমন তৌল করা যায় তেমনি যেন আমরা আপনার বাক্য ভৌল করি। তোমার শিক্ষিয়া ঘদি তোমাকে ডাকেন ভবে গৌণ না করিয়া দৌড়িয়া যাও। আর শিক্ষক যদি বৈ পড়ান ভবে কেবল মৌথিক পাঠ করিও না কিন্তু মনোধোগ করিয়া পাঠ কর।

टर राजदक्ता देवन कामता देव भाठ कतिव । कातन শৈশ্ব কালে যাহা তোমরা শিকা না কর তাহ: (থাবন 'কালে অভিশয় ক্লেশ পাইয়। শিক্ষা করিতে হয় । কৈলাস তুমি ঐ চৌকির উপরে বসিয়। বালকদিগকে চৌকি দেও যেন তাহারা পাঠ করিবার সময় কৌতুক না করে _দপাঠশা<mark>লের পরে ভোমরা</mark> লৌ**টিভে খেলা** করিতে পার আর যাহারা পড়ায় স্থানর মনোযোগ করে ভাছারা বৈকালে আমার সহিত নৌকার উপরে চড়িতে পাইবে। কৈলাৰ ভাহা শুনিয়া ডাকিল আমি ভাল ৰূপ ননো যোগ করিব। স্থার আমি আমি আমি আমিও মনোযোগ করিব এমন আরও অনেক বালকের! ডাকিল ! ेहिक ७ छेम्बिक लारकहा श्रदकार्यन विद्या करत मा অভিমানী যে সে কেবল আপনার গৌরুর করে। শগতান नकल लारकत रेवडी । जूमि स्रन्छत कोजूकी जूमि कि किनियाह? के टेडिनिटकंत निकटिं हिंचिं को ज़ित टेडिन ্কনিয়াছ। বৈশাধ <mark>মাদে অনেক লোক বসন্ত রোগেতে</mark> নরে। পৌষ মাস হেনন্ত ফাল। বৈশ্য জাতি আপনার ेशक त्कामद्र त्रात्थं। देवतमात्रा किकिएमा करत गाकरकता रेनरवना करता।

३३ कार्छ ।

*

আহিয় আঁচলা হা তাঁত ফাঁদ চাঁদ পেচ ঠোট ভোঁদড় চুঁচ এবং বরং বংশ অহংকার হুংকার মনঃ অতঃ দুঃনিঃ মনঃপীড়া দুঃখ নিঃশেষ

সকল পশু অপেকা হন্তী অতি হিংসক। এই জন ভাহাকে কোন ছংগ দিও না বা কোন রকমে হিংগ করিও না। তোমরা ইহার এক বিবরণ মনঃ সংযোগ করিয়া শুন। এক রাজার অমেক হন্তী ছিল পরে রাজা কোন চাকর এক ইন্তিকে বড় ছংখ দিল ভাহাতে তেহংকার করিয়। রব করিল। এ চাকর তাই শুনিং পলাইল। অতংপর অনা সময়ে সেই চাকর এই ইন্তিকে

णाहात मिल्ड शिला (म जाशनात उद्देश्ट डाहारक म्बार्टिक अंकिंप्या मंतीरत र्रुम निया निश्नां विश्वास्य रच्छा क्रिन । ভোঁত। ছুঁচে मीलाई करिए भारा यास मा प তুমি কেন এত ছংখিত আছ? আমরি মনঃপীড়া এবং শিরংপীড়া উভয় স্মাছে আর অন্য স্থংশের कथा कि वनिव कुःरथे ए आसात वकः कार्षिता तिन। वात वामात वातः कत्। प्रः मह लाएक गर्भ वाटक। আহা আমার গোণার চাঁদ গেল রে। তাহা শুনিয়া कानाहीं वर्णिय (कन ७७ काम्मिर्ड्स हिमात ছেলো कि उत्थव निकरि श्रम ना? भएन वीरमंड वरमालाञ्च रहा मा अवर मकल मसुषा ७ भहन र्य ना । वैरिमाल घरत्व चुँजिउ हैं। क्या वास । जन প্লাবনের জাগে মনুবোর মাংস থাইত না! নোছের ममग्र मनुषा दश्तमत जन्मःकत्। अणास प्रके हिल धरे গন্যে জগদীশ তাহানিগকে সংহার করিলেন। তাহা एक शास्त्र अश्मी यमि भागता हहे छत्व छाङ्गारमञ् माखित जश्मी ७ इरेव। मंत्रीतः वाविमन्त्रितः। वानाः त्वाद्धान युकारङ । भट्ट भाठार ममानादार । "

। ৩৬] ২০ সাঠ।

ত	ত্র	थ	F	म श
আত	. ₹	আথ	় আদ	আধ
তা		থা	41	ধ
তি		থি	मि	ধি
েত		থে	(म	ধে
তু		থ	प्र	ধ্
ভূ		থু	ं मृ	ধু
তৌ	•	થ લ્યા લ્યા	(म)	(શ્
তেই	•	থে	(मी	ধে
टेड	,	देश	रेफ	रिश्
ধ্য	811	शिष्	ধ্যে	ধ্যো
श्रा	श्रा	थिग	(श)	থ্যো
বা	ক	ৰ ব	খা	জ
অন্ধ		नक	पृ क्ष	বদ্ধ
অন্ধা		वक्षा	नका।	যোগ্ধা
সন্ধি		ल िक	কুঞ্চি	वृक्षि
वक्रा	1.	সন্ধ্য!	বন্ধ্য	

साना कि करतने सान्ना कानण सोछ करता विहे रानर्कत पृष्टि असीछ रुक्त ? स्वास कित जाहात मनल औरपीछ । धत्रनीधत रिनल छाहा मछा यस्ट कात्रव कहे रानक अधि अधम कथा रस्ता । स्वामास्क पिक् थाकुक लाहे कथा छाहात निक्क वित्तानम क्षतर जात्रल कहि-सान अमा अवधि कहे रानक अना रानकरमत कारह रिनर्स मा। या अधारम कहात छाहारक अधारान रना यात्र। धातामक निका मा क्षित्र दिमा हहेर्ड नार्स मा।

মিখা কহা নিয়েশ হয়।
বিরোধ করা ভাল নয়।
শপথ করা অপরাধ।
হিংসা তোমরা দেও বাদ।

ह छिलियाता मायसान, शांश हहेट शनायन कत ।

कातन स्म किंक नास्पत रुख । शिंछा माछात ख्वासा

हथ्या वर्ष मन्न । धक वर्ष ख्वासा वालक हिल स्म

शिंछा माछात कथा वा निकारकत कथा कथन मानिछ मा,

धवर खना वालकस्पत महिछ विवास किंद्रया छाहा
स्त मूर्थ थूथू किलिछ। धवर श्रंथ मामार शाहेला

छाहांस्त्र माध्यस धूला उशायत निकास किंद्रिको हेहार्छ

२५ शिष्ठ ।

2 8

নু বু কু দু

কুপ্ত। লেখা পড়াতে আমি সদা কুগু থাকি

5

भाग शक् भाषि शक्

म भ न व ख क श थ थ (ह) क मू भ न व ख क श थ थ

রুশ রুষাণ দৃষ্টি সৃষ্টি হৃষ্টি থুট যুণ। বৃদ্ধি ভৃতি তৃগু তৃণ ভৃত্য বৃক্ষ গৃহ পষ্ট পৃথক পৃষ্ঠ হৃষ্ট হৃদয় হৃত

অপবায়ি সন্তান পিতৃ গৃহে কিরিয়া আইলে তাহার পিতা হৃত্তমনা হইল এবং আপন ভৃত্যদিগকে অনুমতি দিলেন বে তোমরা এক হৃত্ত পু্ঠ গোবৎস মার। ভোজন করিলে পর তাহারা হৃদরে হৃত্ত হইয়া নৃত্য করিল।

मसूधा मकन शृशिदीत जृत्वत क्ना। ज्व अमा इन्छ कना कृष्ठे अना टब्टिंगमय कना नक्ष इस । रश्मन निक्त आभारमत अस रहेशाइ टिमनि निक्त आमारमत ञ्जू इहेरव । निक्षि रहत केशरव मृष्टि कति**७ ना र**त्नः **ष्टारा पृ**षा कता कांत्रण निविधा वस कहरन या थाईरन गन क्थन इन्छे इन्हें एक भारत ना आत कथन इन्छ इन् ना। रहता मनमः इत्कत कल थार्टल शहत कि जुन्न हरेन धवः उन्हार मन कि झुछ इहेन !। इन रह আহবার ফিবিয়া দিতে হয়। শুগাল অতি কুৎসিত পশু কারণ সে অন্য পশুর মূহ দেহ খাম। উদয়ে ক্লমি থাকিলে লোকদের শরীর রুশ হইয়া খায়। ধান্য বুনিবার সমরে কৃষাণ লোচেরা হৃতির জন্যে আকাশের शास्त पृष्टि कर । किन्छ ६५ हमानिष विधाना भूगि বীকে দৃট্টি করিলেন ভাঁহার পানে ভাহার। দৃষ্টি করে না । পিতৃমাতৃহীন ছেলিয়ার। অতি ছুংখি লোক ।

२२ शार्छ।

र्व राष्ट्र हैं दा

জাল ঝাল জিত লী নাপ নাড়ন ঝুরী জোক বোপ বোল জ্ড মড় ত্লা কুল বিকু উত্ত ক্লুক মৃণ্ড্ৰন 1

यामा भीवन मध अदः छकः । भन समः चलकः ननति काङ तर कृष्ण समुद्रा छ्याचि स नेष्ठुम छस वार्ड मा। मृत्रज्या कि आह्य छात्रा क उतिहर भारत न ार्चि भारतिक तामञ्जूषा अतिका। कि कटण कृति कालिए छ পারিরাছ? পাড়িত মৃহাশগ্ আ্লানকে বুরাইনা দিলেন। स्टर कृषि अहे मक्त वालक्षिएत्य वृक्षाहेशः (मन्)। नवाक्षकारम भारते मुख्य कतितम आडण तम हाछ ८७%, बहास भट्ड ठ८६ असम ८५४। यात्र इटर्गहा कृत হ্ইতে তাহা দেখিরা বিশ্চর শীতল জলাশ্র বোধ করিরা काश्रमात्मत कृष्ण निवादन कतिवात कत्ना त्मरे मिथा। জলের নিকটে পেঁছেছিতে চাহে। কিন্তু মত দূরে ভাইার। ংছিয়া ধার তত দুবে সেই মিখাজেল তাহাদেয় দৃষ্টি গোচর হয় পরিশেষে হরিণেরা ভ্যায় ক্লান্ত হ্ইয়া মতে পড়িয়া নট হয়। শূগালের। তাখাদের মাংস খও

করিয়া থাইয়া ফেলে এই মিথ্যা জলকে আমরা মৃগড়ফ্র ৰা মরীচিকা ৰলি। শিক্ষক বলিলেন রামকুঞ্ ভাল বলিল। সাংসারিক বিষয় সকল মুগতৃফার ন্যায় আর এই বিষয় মৃগ ভূকাতে পীড়িত হইয়া লে কেল আপনাকে চিরকালের জন্যে নত করে। কড়ের সময় খামার ঘরের র্বাপ পড়িয়া लारकदः जीभनात मध भाषेद्रः। जाभन माम जाक्शानन করা ভাল নর। যাহালে ক্লুণ বা বিফুকে সেবা করে ভাহার। ঐিউকে ভুচ্ছ করে। বিচার দিনে সকল লেকের: <mark>राख श्रीरचेन माकारव कें</mark>। जे फ़िरन ७ ज ७४६ इकेरन । व्यक्तकारन शाकियाः अकरणता महिन्द मिथितेन प्रकृतक आशिम। লাগে ভোমরা থাতার বিষয় না যুক্ত ভাতার বিষয়ে সুতৃ।মি कतिया कथा किंद्रिक स्ट्रीटिंग भा भते र भाकरक हुन्छ कता बिकु मनहा भी किला १ दशाद कथा छनिया आर्मि निवास इहीया বোলাম। 🖟 🕬 । বাট্কা হেডু খুলিয়া গেলে অধিক জল **ভিতরে** পরের ভাহা **আমি** কাছন লইসং পুঁচিয়া ফেলিব रा वालक वालिक। काक इंग राजिया जनग वाल व्यक्तिश्वक भारती গালি দেয়। তাহাদিগকে শিক্ষক ভাল বাসে না আর যে ट्विशाता जालगारनत लाठे जनश खानः खान करत স্তাহার। কেবল শিক্ষককে চুংখিত করে ও ক্লেশ দেয়।

२७ भारे।

আযাত দিলে তোমরা থোলা পাইবা। পক্ষী আকাশে উত্তীরমান হইলে কে তাহাকে ধরিতে পারে? গলিয়াথ বীর দাবিদকে তুদ্ফ করিয়া বলিল আনি কি কুরুর যে তুই যটি লইয়া আনার সমূথে আসিতেছিস কিন্তু দাবিদ এক চিক্কণ পাধর লইয়া তাহাকে হত্যা করিল।

२८ शाहे।

ৰ্ণ পৰ্দ পৰ্ম থ ৰ্ষ ৰ্দ্দ শ্বা য শি কণ অনুৰ্গল সপৰ্শ কৰ্ম আকুৰ্মণ অৰ্থ দৰ্শন চূৰ্ণ কৰ্ম দুৰ্ম্মতি দুৰ্ম্মূল্য নিৰ্মাণ সৰ্ব পৰ্ব মাজ্জনা কীৰ্ত্তন বৰ্তুল কীৰ্ত্তি মূৰ্ত্তি কৰ্ত্তা গৰ্দভ অৰ্দন নিৰ্দ্দোষ।

মার্ক নামে এক বালক সর্বাদা আলস্য করিয়া আপনার কর্ত্ব্য কর্ম কথন করিল না। এই কারণ তাহার শিক্ষক এক দিন বলিলেন হে মার্ক তোমার কর্ত্ব্য কর্মা করিলা না কেন? এই তোমার বড় অধর্ম কর্মা এবং বড় নির্বোধ ব্যবহার কারণ মৃত্যু পর্যান্ত তোমার সর্বাদা লক্ষা অনির্বৃতি হইবে আর অলস লোকেরা কেবল নরকে যাইবে। তাহাতে মার্ক বলিল হার ২ এই কথা যথার্থ আমার বড় ছ্র্মিতি হইয়াছে আমার এই লক্ষা

क मार्ब्बन। कतिरव दि अम्माविधि, व्यामि व्यना वानकरमत সহিত হর্বেতে শিখিব এবং পূর্বে যেমন মূর্যতা ও অধর্ম করিয়াছি তেমনি আর কথন করিব না বিশেষ ৰূপে ধর্মপুস্তক পাঠ করিব । কর্ণেতে আমরা শুনিতে পাই আর চক্ষুতে আমরা দর্শন করি। য়েশু খৃষ্ট সর্বাদেশের দেবমুর্জ্তি নির্দায় ৰূপে চূর্ব করিবেন কেননা ভাহাদের অর্চ্চনা শয়ত'নের শিক্ষা। কেবল এক সৃষ্টিকর্ত্ত। তিনিও कश्रक्त्वं। ও विहात कर्ज़। এই निमिष्ड मनूषा कर्ज्क নির্দ্মিত মুর্স্তিকে সেবা করা বড় মূর্থ কর্মা আর বড় অধন্ম কার্য। আর য়েশু খ্রীফ কোন দেবার্চা কারী निशंदक निष्मां भी कतिद्दन ना। भूमा जन इहेरड আক্ষতি হইলেন গরীব লোকের। ছুর্মাল্য বস্তু কিনিতে भारत ना अनर्शन थाईटल वारिमाङ् जटम ।

ব শ স্ব দ ব ব ক ধ জ হ শা সা দা দা দা কা ধা দা হা শি সি দি দি দি কি ধি দি

> भ भ भा या पा पा या भा भा या पा या या भी दि दि वी

নিশাস শ্বেত আশ্বিন ঈশ্বর শশুর বিশাস অশ্ব শশান সানী স্বীকার স্বভাব স্বর্গ স্বথ সর্বস্ব স্বরণ বিস্মৃত উয় দারা তদ্ধারা উদ্দ্ দ্বীপ দেষ দিজ পদ্মা পদ্ম স্বরা কবিষ মন্ত্র্যান্ত ঈশ্বরত তত্ত্ব সান্ত্রনা আত্মা মাহাত্ম্য অন্বিত রাগান্বিত ক্ষ্মান্বিত পদ্ধ পরিপক্ষ পাপ্মা ধংস ধজা ধনি ধান্ত জালা জ্ব সাহ্বান জিহ্বা লক্ষ্মী সূক্ষ শ্বেক্সা। উৎ উৎবিগ্ন উদিগ্ন উদ্বেগ উদ্বনন

উদ্বন্ধন উদ্ ক উদ্বৰ্ত্ত উদ্বাহ উদ্বোধ

তৎ তৎবিষয় তদ্বিষয় তদ্বিক্ষণ

যৎ যৎবিষয় যদ্বিষয়

সৎ সংবিষয় সদ্বিষয় সদ্বাহার সদ্বাক্য

যাৎ ভবিষ্যৎবাক্য ভবিষ্যদ্বাক্য

পিতৃমাতৃ হীন ও বিধ্যাগণের তত্ত্বাবধারণ করা ঈ্থরের সাক্ষাতে পুণ্য ও নির্মাণ ধর্ম হয়। হে ছেলিয়ারা উপরের দয়া বিশ্বুচ হইও নাবরং স্থগীয় পিতার **সকল** ্পা সরণ কর ও আপন জিহ্বাদ্বারা তাঁহার বিরুদ্ধে পাপ করিও না। যে মনুষা একবার মিথা। কছে তাহার কথায় কখনও বিশ্বাস হয় না ৷ যে ছেলোর৷ পরস্পরে ্ছের করে তাহাদের শ্বভাব বড় মন্দ। রাগান্তিত হইয়া তোনর। কথা কহিও না। তোমরা যদি কোন দোৰ করিয়া থাক ভবে ইহার বিষয়ে খেদাবিত হইয়া তাহা স্বীকার কর । ধর্মাময় আজাকে ছংখিত করিও ন বরং তিনি যাহা তোমাৰিগকৈ শিক্ষা দেন এবং যাহা লওয়ান তাহা তোমরা স্বরায় পালন কর না করিলে শেই উভ্তম আলা খেদান্বিত হইয়া তে:মাদের অন্তঃকরণ হইতে দূরে যাইবেন তাহাতে তোমাদের সান্ত্রা ধৃংস পাইবে।

1.0

ছে ছেল্যেরা তোমরা ঈশ্বরকে স্তব করিয়া জয়ধুনি কর কারণ ভাঁহার ভত্ত্ব ও মাহাত্মা কে জানিতে পারে। বৈথেলে शाकृव चरक्षर७ चर्भ (माभान (मथिरनन) हिन्छ्रलारकता শ্মশানে মৃতদিগকে দক্ষ করে। অপরিপক্ষল উদরে পরি-পাক পার না। পদ্মকুল সূর্যোর কিরণ পাইলে ফুটে। লক্ষ্মী নামে এক বালিকা ছিল সে পিতা মাতার অবাধ্যা হুইল এবং শিক্ষকের অনুমতি ও সর্ব্বদা বিশৃতা হইল। এক দিন সে অপকু কল খাইলে ছার ও শ্লোমা রোগ পাইল তন্দারা ভাহার শরীর অতি সূক্ষ হইয়া গেল শেষে অতিশয় ক্লেশ পাইলে মরিল। য়েশু খ্রীফ পুনরুপান করিলে পর আবার স্বর্গে উর্দ্ধ গমন করিয়া মাহাত্মা পাইলেন। অরের আর-ন্তেতে উদ্দেশের ঔষধ খাইলে ত্রায় আরান পায়। ফিছ্দা য়িকারিয়ৎ মনে উদ্বিগ্ন হইয়া আপনাকে উদ্বন্ধন করিল**়** যদিষয় ঈশ্বর স্বীকার করিয়াছেন তন্ত্রিয় তিনি অন্যথা করিবেন না। ধর্মপুস্তকের মধ্যে যে ভবিষ্যদ্বাক্য লিখিত আছে তাহা সকল সিদ্ধ হইবে ৷ শিক্ষকের অনুমতি विश्वृ इहें अना धवः छिन्निस्सि कान कथा कहिए ना। যাহারা বিলয়ে পাঠশালে পঁছছিয়া থাকে কিয়া আপনাদের পুস্তক ছিঁড়িয়া ফেলে এমন ছেলিয়াদিগকে আমরা ভূল না ক্রিয়া অলস বলিতে পারি।কার্চ দগ্ধ ক্রিলে ভস্ম হয়। क्विन प्रंके लाक्ति (मोताया क्रा ।

[68]

২৬ পার্চ।

्र्बथरू फ फ फ ख ख क व्युक्ष **क उ**व ख क कू क थ्रुव **ब ख**

ন্যু গ্রাহ্য গ্রীয়া প্রায় প্রাচীন প্রাতি প্রেক দ্রাফা দ্রব দতে উপদ্রব চন্দ্র পরি-ত্রাণ সূত্র পুল্র শক্ত ক্রটি বিশ্রাম শ্রবণ শ্রুত হদ বত তীব্র দ্রান্ত দ্রুট দ্রম দ্রমর দ্রু দ্রুক্তি আক্রমণ চক্রবর্তী বিক্রয় ক্রোধ ক্রুক্র খ্রীষ্ট ঘুণণ শীঘু স্ত্রী মন্ত্র তন্ত্রবায়

দস্যা লোকেরা উপদ্রব করিতে দ্রুত গমন করে।
কোধে ধীর লোক বলবান হইতেও উদ্ভম। ক্রুদ্ধ হইয়া
লোকেরা জাকুটি করে। য়েশু প্রভু বলিলেন তোমার
কর্মস্ব বিক্রয় করিয়া দরিদ্রদিগকে বিতরণ কর তাহাতে
ক্রেণিতে ধন পাইবা। পরিশ্রেমের পরে বিশ্রাম অতি
ক্রেণ্ড দায়ক। যে জন কব্যর্জ কর্মো ক্রেটি করে বে
বিশ্রাম পাইবার যোগ্য নহে। যে বালিক। সূত্র কাটিতে

না জানে সে কুড়িয়া স্ত্রী ইইবে। তাহা শুনিয়া কাভ বলিল আমি সূত্র কাটিতে শিখিব বস্ত্র হাটে ক্রঃ করিলে আক্রা পাওয়া যায় কিন্তু আপনি সূত্র কাটিয়া ভক্তবায়কৈ বাণি দিয়া ৰক্ত বুনাইলে তাহা শস্তা মিলি-বে । চল্র ও শুক্র গ্রহ নক্ষতের মধ্যে । সূর্য্যের কিরণ তীত্র আর চন্দ্রের কিরণ হিমময়। মনুষ্যজাতি ঈশ্বরকে **ড্যাগ করিয়া পাপৰূপ অন্ধকারে ভূ**মণ করিয়া ভূ^র र्हेश शिय़ाटह आत आग कर्हे आहीन वा यूवा रहेव আপন ত্রাণের বিষয় ভাবনা করে না উপকথাও আছ: করে না। এই নিমিত্তে হে প্রিয় ছেলিয়ার। উপদেশ কথা নদ্রৰূপে ভাবণ কর এবং য়েশু প্রভুর প্রেমেন্ডে প্রেমী হইয়া পুনর্বার ভাহাকে প্রেম কর ় কেননা তিচি কত সহস্র মন্ত্রণা ভোগ করিয়া শেষে ক্রুশের উপরে শক্ত কর্তৃক হস্ত পদ বিদ্ধা হইলে আপন প্রাণ ত্যাগ করিলে দেখ এই সকল কেবল তোমাদের নিমিত্তে করিলেন। ঈশ্ব জগৎকে এমন স্বেছ করিলেন যে আপনার অদ্বিতীয় পুত্রকে প্রদান করিলেন ভাহাতে যে কেহ বিশাস করিবে সে নফ ন **হইয়া অনন্ত পরমায়ুং পাইবে। ঈশ্বর বৃদি আপন প্রিয়**ভগ পুত্রকে প্রেরণ না করিতেন তবে আমাদের চিরকা নরকের অগ্নি হ্রদে যন্ত্রণা ভোগিতে হইত যে কেই দরিত ও কুদ্র লোককে বিজ্ঞাপ করে এমন প্রকার মনুষ্যকে 'আমর! কি ভদ্র বলিতে পারি। বাহারা অপরিষ্কৃত কথা ৰলৈ তাহাদিগকৈ আমরা কি পবিত্র বলিতে পারি নানিকা আমাদের ভ্রাণেন্তিরে নামিকা থাকিলেও কিন্তু, লাকেরা মরলা দ্রব্য গ্রাম করে কর্ন প্রবংগক্তির আছে যে বালকেরা শীঘ্র প্রবংগ মা করে ভাহাদিগকে চেডনা লিভে হয়। রুটি প্রেষ্ঠ খাদ্য আর দ্রাক্ষারস প্রেষ্ঠ পেয়া ছুই লোকেরা দৌরাছ্য করে কিন্তু থার্মিক লোকেরা শক্তকেও প্রেম করে।

२१ भार्छ।

कु जि में मा में का म इ इ

ভাক্ত ভক্ত উক্ত বক্তা উক্তি শক্তি কাকুক্তি
যুক্তি ভবিষ্যৎবক্তা ভবিষ্যৎবক্তৃগণ নিক্তী
আৰুণ ব্ৰহ্মা ব্ৰহ্মপুত্ৰ প্ৰাহ্ন মধ্যাহ্ন
অপরাহ্ন চিহ্নিত আহ্নিক মন্থন কন্থা মন্থর
আন্থা স্থান ব্যবস্থা প্রস্থান উপস্থিত স্থির
মুস্থ স্বাস্থ্য কায়ন্থ স্বর্গস্থ ৷

বিলেরাম এক ভাক্ত ভবিবাংৰক্তা ছিল। মূস। ভবিশংবক্তা দ্বারা ঈশ্বর ব্যবস্থা দিলেন। সকল ভবিবাংৰক্ত্
গণের মধ্যে মূসা এবং এলিয়া অপুগণ্য ছিল। যে
কর্মেতে আমরা নিযুক্ত থাকি ভাষা আমাদের শক্তি
অমুসারে করিতে হয়। যে স্থানে ভোমরা অবস্থান বা
শমন কর নে স্থানে প্রাক্ত মধ্যাক্ত অপরাক্তে কিয়া

বে সমরেই বা হউক সর্বাদা তোমাদের স্থান্থ পিতাকে
স্থান্য করিয়া তাঁহাকে তর প্রেম ও আন্থা ভক্তি কর।
স্থান্থ থাকিলে তাঁহাকে তব কর আর অস্বান্থা অবস্থা
উপস্থিত হইলে তোমরা দ্বিরচিত্ত হইয়া স্থান্থ পিতার
স্থানে থৈর্ঘ্যের নিমিন্তে প্রার্থনা কর। এবং ন্মুমনা
হইয়া যদি ভোমরা স্থান্থতার নিমিন্তে প্রার্থনা কর তবে
তিনি অবশা ভোমাদের কাকুক্তি প্রবণ করিবেন। স্থার
উপযুক্ত সময়ে ভোমাদিগকে মুক্ত করিবেন। যাহায়া
বিদ্যাক্ত জানে ভাহাদিগকে ভারত বর্ষায় লোকের
ব্রাহ্মণ বলে। ব্রহ্মপুত্র ভারত বর্ষের এক নদ বিশেষ।

२৮ भा ठा

ঙ ডা ঝিডা পাঙালবর্ণ কোডর

গ্ৰহ থ গ্ল ক জ্ব শ্ৰহা অন্ধ সংখ্যা শথ বাসা অন্ধ জ্বলা সক্ৰ আইবিদ্যা, বন্ধ অন্ধুলি সন্ধেত গ্ৰহা চিক্তি মৎস্য সন্ধাম সক্ৰটনা সন্ধট গোপান্ধনা ভূগ তব্বস্থ ব্যাভাগ জন্ম পান্ধ মন্ধা লাকা লক্ষ্য সজ্ঞাতক সন্ধতিন সঙ্গতি সঙ্গী উল্লেজ্ঞনীয় কাঙ্গাল শৃথালা শৃঙ্গ অঙ্গার অহন্ধার ভয়ন্ধর পন্ধজ পঙ্গপাল মঙ্গলবার টাঙ্গী আকাজ্জা অন্ধুর অন্ধুশ অঙ্গুরী অঙ্গুষ্ঠ অজ্ঞি গোঙ্গা উলঙ্গ ফিঙ্গা পঙ্গ।

হে ছেলিয়ারা তোমরা এখন অনেক পর্যান্ত শিখিয়াছ তোমাদের পাঠ করা প্রায় সাঙ্গ হইয়াছে অতএব তোমাদের আর গোঙ্গাইয়া পাঠ করিতে হইবে না। ভোমরা ধ্খন সম্পূর্ণ পাঠ করিতে জান তথন তোমাদের অঙ্কবিদ্যা শিবিতে হয়। বঙ্গদেশীয় ত্রীলোকেরা বস্তুসঋ্যক অমুচিত অলকার পরিধান করে। অর্থাৎ অঙ্গুলিতে অঞ্বুরী হ্সে শঋ ইত্যাদি চরণে মল নাসিকাতে নথ ও কর্ণেতে কুগুল প্রভৃতি রাথে। ঝিকাফল ও চিক্সড়িমৎস্য ভাল খাদ্য দ্ব্য। ভ্রেরা পক্কজের মধু পান করে। ভয়ক্কর শিলা র্ফি ছার। ঈশ্বর মিদর দেশের ক্ষেত্রের সকল শৃদ্য नके कतिलन এবং यে किছू अविश्वि शंकिल अमधाक পঙ্গপাল আসিয়া ভাহার অঙ্কুর পর্যান্ত থাইয়া ফেলিল। মুসা পিন্ধা শৃঙ্গের উপরে মরিলেন। দাবিদ অভিধার্দ্মিক ও সাহসিক ছিলেন। তিনি অণ্প বয়ক হইলেও অহ-ন্ধারি ভয়ন্কর গোলিয়াণ্ বীরের সঙ্গে যুদ্ধ করিতে কিছু

भाज मंक्षा कतिराम भा । छिनि निकरिवर्षि नामा इहेरछ পাঁচখান চিক্কন প্রস্তর বাচিয়া লইয়া আপন রাখালের ঝুলীতে রাখিয়া নিজ ফিঙ্গা ও যটি হত্তে লইয়া ঐ অহঙ্কারি ভয়ঙ্কর বীরের সহিত সাক্ষাৎ করিতে গেলেন **डाहा मिशिया के वीत ताशाधिक इहेगा माविमक विनिन** " তোর মাংস খুন্যের পক্ষিও প্রান্তরের পশুদিগকে দি" পরে দাবিদকে মারিবার আকাজ্ফাতে দৌড়িয়া আইল কিন্তু দাবিদ শীঘু করিয়া ঝূলী হইতে এক প্রস্তর লইয়া ফিঙ্গায় পাক দিয়া ঐ পিলিটিয়ের কপালে ফিঞ্চিয়া মারিল । ভাহাতে সে ভূমিতে অধোমুখ হইয়া পড়িল। পরে দাবিদ দৌড়িয়া ঐ পিলিটিয়ের থজা লইয়া তাহার শিরশেছদন করিলেন। হে ছেলিয়ারা দাবিদের এত বল কি প্রকারে হইল ভাহা ভোমরা কি জান? হাঁ, আমর! জানি কারণ দাবিদ কেবল ঈশ্বরেতে ভরসা রাখিলেন আর আপন শক্তি হেতু অহস্কার না করিয়া বরং সর্বাদা ঈশ্রকে আহা ভক্তি করিতেন এবং আপনার সকল কর্মেতে ঈশ্বরের মহিমা সংকীর্ত্তন করিতে আকাজ্মিত ছিলেন। ঈশ্বর তৎকৃত কার্য্যেতেও মঙ্গল দিলেন। ইশ্বের অনুমতি লঙ্ফন করা পাপ।

্ ৫ । ২৯ পাঠ ৷

কাঞ্চন পঞ্চাশ কঞ্চী অকিঞ্চন বাঞ্ছা বাঞ্ছিত মঞ্চ চঞ্চল পঞ্চ পঞ্চানন অঞ্চল চাঞ্চল্য বঞ্চনা লাঞ্ছনা অঞ্চন জঞ্জাল পঞ্জিকা অঞ্চলি পিঞ্জর পঞ্জর ঝঞ্চনা ঝঞ্চাট কঞ্জর ব্যঞ্জন সঞ্চয় বঞ্চক চঞ্চু গুঞ্জ খঞ্জ গঞ্জনা উঞ্চবৃত্তি প্রপঞ্চ কিঞ্চিৎ জ্ঞান জ্ঞাতি জ্ঞাত আজ্ঞা অজ্ঞ আজ্ঞাবহ বিজ্ঞ অজ্ঞান কৃতজ্ঞ জিজ্ঞাসা তত্ত্বজ্ঞান জ্ঞাপন দৈবজ্ঞ জানাঞ্জন ক্ষেত্ৰক্ত অবজ্ঞাত অজ্ঞাত জ্ঞানান্ধ জ্ঞানাঞ্জন ক্ষেত্ৰক্ত অবজ্ঞাত অজ্ঞাত জ্ঞানান্ধ

ভাহারা চঞ্চল হইয়া এই পৃথিবীর মধ্যে কাঞ্চন ও রৌপ্য সঞ্চর করিতে চাহে তাহারা আপনাকে প্রবঞ্চনা করে। এরং যাহার। ধন থাকিলেও রূপণ হইয়া অকিঞ্চন দরিত্রদিগের নিমিত্তে ব্যঞ্জন না করে তাহারাও বড় অজ্ঞান। কারণ তাহারা পরকালে কিঞ্চিৎও সঙ্গে লইতে পারিবেনা এবং মৃত্যুর সময়ে অসংখ্যক কাঞ্চন ও রৌপ্য দিলেও নরক হইতে উত্তীর্ণ হইবেনা। আমরা যদি জ্ঞান ও ধন্ম স্বরূপ ধন সঞ্চয় করি তবে প্রবঞ্চিত হইব না কারণ এই প্রকার ধন কেহ কাড়িয়া লইতে পারে না এবং পরকালের নিমিন্তে পর্য লাভ হয়। यमाशि শिक्कक श्रक्षानन नारम এक वालकरक व्यरनकवात লাপ্তনা করিয়া শান্তি দিলেন তথাপি সে প্রায় কথন আপন পাঠ শিখিল না। তাহাতে শিক্ষক এক দিন বলিলেন ছে পঞ্চানন যদি এখন আলস্য কৰ্মেতে ব্দলাঞ্জলি না দেও তবে আনি আর ধৈর্য্য না করিয়। তোমাকে পাঠশাল হইতে চ্যুত করিব। তাহাতে তুমি गावज्जीवन ज्ञानाञ्च ও व्यवज्ञां रहेवा। एर ছেলিয়ারা ভোমরা যদি জ্ঞানী হইতে বাঞ্ছা কর তবে যাহা না वृक जाशात विषय अद्यादत किन्छान। कत ना कतिता ष्यत्नक विषद्य षष्ठान शकिया।

হে প্রিয় ছেলিরারা তোমরা আনন্দ কর কারণ এক্ষণে তোমাদের অক্ষর পরিচয় হইরাছে। তোমরা যে অক্ষর না জান এমন কোন অক্ষর নাই ও যে বাক্য তোমরা পড়িতে না পার এমন কোন বাক্য নাই আর যে

পুত্তক তোমরা পাঠ করিছে না পার এমন কোন পুত্তক নাই এবং ধর্ম পুস্তকের বচন বা গীতের প্লোক ভোমা-**নিগকে মুখস্থ করাইতে** পিতামাতার বা শিক্ষকের আর আবশ্যক নাই ধেছেতুক জোমরা আপনার। বারস্বার পড়িবে মনে থাকিৰে ও মুখস্থ হইবে আর ভোলরা অনায়ানে ভাষা অদেখা বলিতে পারিবা। কিন্তু এত অগ্রন্থ প্রাপ্ত হইরা প্রিয়তম স্বর্গীয় পিতার প্রতি অতিশয় ক্লতজ্ঞ হওরাও তোমাদের কর্তবা,। কারণ যাহারা লেখা পড়া নাজগনে কথন ও শিক্ষিতে পাইবে না এমন লক্ষ্য শিশু আছে, আর ধর্মণান্ত্র দেখিতে পায় না ও পরিত্রাণের বাক্য শুনিতে পায় না এবং উত্তম মেষ-পालरकत्र मिक्छे तव याशारमत करने कथन ও প্রবেশ करत না এমন ছুর্ভাগ্য শিশু কত না আছে। আর পশুতুলা অজ্ঞান হইয়া মরিয়া যার এমন কোটি ২ লোক। আহাঃ প্রিয় শিশুরা ভোমাদের কেমন দৌভাগ্য। এই হেতু

পিতাকে ন্তব স্তুতি কর মরণই পর্যান্ত কারণ তাঁহার যত দয়া হয় না তাহার অন্ত আত্রাণেক্র অবণ দর্শন আন্বাদ স্পর্শ জ্ঞান দিলেন সেই পিতা প্রিয় এই পাঁচটি দান হন্ত চরণ অন্ন বন্ত্র লেখা পড়ার জ্ঞান এবং সকল অন্য বিষয় সরই ভাহার দান বিশেষতঃ সিলেন আপন ক্রোড়ের একটি ছেল্যে এমন মহাশ্রুষ্ঠা প্রেম কোধায় গেলে মিলে।

[**]

্ত প্ৰাঠ ॥

হে প্রির শিশুরা তোমরা এখন পাঠ করিছে পার বটে কিন্তু অক্ষর সকলের নাম তোমরা এখন পর্যান্ত কান না। কানিতে আবশ্যক ও নাই কেননা অক্ষরের নাম না বলিয়া শুদ্ধ পাঠ করিলেই হয় অর্থাৎ অক্ষরের উচ্চারণ করিবা মাত্র পাঠ হয় ইহা তোমরা বিলক্ষণ কপে দেখিরাছ। তথাচ অক্ষরের নাম কান ভাল।

অক্ষর ছুই প্রকার অর্থাৎ হল ও স্বর ভাষা ভোমরা জান। স্বর অক্ষরের পাছে "কার" উচ্চারণ করিলে স্বর বর্ণের নাম হয় যথা

ष	<u> এর</u>	নাম		অ	কার
অ	এর	নাম		আ	কৃার
এ	কর	নাম		'	কার
इ	এর	নাম	इस	र्	কার
B	এর	নাম	भीर्घ	3	কার
উ	এর	নাম	• इस	ষ্ট	কার
\$	এর	নাম	मीर्घ	\$	কার
છ	এর	নাম	•	. 3	কার
ঐ	এর	ন ম	<i>, ;</i>	ं जे	কার
છ	এর	নাম		3	কার
ঝ	এয়া	ं भाग	হুন	ার	কার
粽	এর	নাম			
' \$'	Q3	नाम	夏智 "。	नि	কার
¥	এর				কার 🛴

[८৯] वदः थट्डाक स्म चक्कद्वत चाट्ह ''च'' डेक्टांत्रव कतित्व स्वत्रत्ते नाम रत्र यथा

本 :	এর	নাম	₹
থ	এর	নাম	ধ ।
গ	'এর	্ নাম	े গ ।
য	এর	· নাম ·	म ।
æ	এর	- নাম	~ \$ 1
Ę	এর	নাম	₹1.
Б	এর	নাম	· 5
ছ	এর	নাম	1
Si.	এর	নাম	&
ঝ	এর	নাম	4
ঞ	এর	নাম	এঃ)
य	এর	নাম	य ।
34	এর	नार्य	M
र्च	এর	নাম	5 1
Þ	এর	নাম	र्हे ।
U	এর	নাম	ज ।
, , 5 ,	এর	নাম	e i
4	EP	নাম	41.
ब	এর 🔻	नाम.	3
ষ	A A	নাম	3 1

[**]

A	এর	'নাম	1
4.	এই	নাম	4 1
¥	এর	লাম	W I
ধ্,	ক্ষ	নাম	थ ।
ন	এর	ৰা ম	न ।
FI.	এর	নাম	न ।
স্	এই	নাম	म ।
Ą	এর	নাম	위 ;
रह	এর	নাম	यं ।
ব	এর	না ম	ব ।
ভ	এর	নাম	ভ ;
¥	এর	নাম	, सः।
ৰ	এর	নাম	7 i
ব	এর	নাম	উঅ !
ষ	এর	নাস	₹य ।

কথা গা ঘ ও হ কঠা
চ ছ জ ঝ এই য শা ভালবা
ট ঠ ড ঢ ণ র ষ ম্কলা
তথা দ ধ ল ল স দন্তা
পাফ ব ভ ম ব ভা

वर्षहल

	58 ,	में	¥
99	*	म ं	মু
.05		*	4
৬৯	53	প পট	স্পায়
45	'9		করে
Re 1	\$	ক্র	ন্ট্য দৌজিয়া
85	•	দেড়িয়া	•
,	9	ত গু	' କ୍ଷ
82	b	হওগাত	হওয়াতে
80	,	নৰ্থিত	নিৰ্শিত
28	•	काती	কারি
8¢	. 8		निर्द्धांव
86	্ ৩	न्याक् षि	\sq
88	58	6	
	· (t	i	*1
81	2	ক্ ব্য ৰ্ভ	কর্ত্তর
89	>0	क्ष	₹W.
88		প্রাতি	প্রীতি
৪৯ ়	. 30	जगर	ज्यस ्
ં ૯૭	٩.		সান
49	, · C	म ्ग	
89	31	অগ্ৰহ	অনুগ্রহ
	` 58 -	জান .	জান
eb	. N	य	য
ďδ	\$1	আছে	भारक
¢አ	₹₹		, , , ,

বিজ্ঞাপন।

এই পুস্তক পাঠ করিলে বালকর্মণ প্রথম পিতা মাত্রী खोड़ां छित्रामि **चळनभर**भद्र विवद्ग अवर थे मकन भरसंद তাৎপর্যার্থ, এক এক শব্দের পৃথক্ পৃথক্ নাম ও নানা অর্থ অবগত হইতে পারিবে। দিতীয় কোন্ ধাতু হইতে কোন্ শর্ম উৎপন্ন তাহার অর্থ কিরুপে গ্রহ হয়, আরু পিত্রাদির প্রতি কিরপ ভক্তি শ্রদা করিতে হয় ও ভাঁছাদের কিরপে সেবা ভ্রমা করিতে হয়, ভাতাদির প্রতি কিরপ মেহও সম্ভাব রাথিতে হয় এই সকল ও ভত্তাবতের সহিত সহবাসের প্রধা পরিপাটীরপে জানিতে পারিবে। সুতরাং তথন শিশু সন্তানপ্রতার অসং স্বভাবের অনেক পারিবর্ত্তন হইবার সম্ভা-वना, धरे উष्ट्रिप्टमरे चामि धरे भूसक वहना कविनाम। যদিও আপাততঃ নিতান্ত বালকের পক্ষে ইহার অনেক স্থানের অর্থ বোধগম্য হওয়া স্ক্রফীন হইতে পারে বটে, ভখাচ অভ্যাস থাকিলে পরে পরে সাধুভাষা শিক্ষা বিষয়ে विट्मिय छेशकात मर्नाहेट शाहित। अक्रम विमानग्राधाक ও ইনিস্পেক্টর মহোদয়গণের সমীপে আমার সবিনয় নিবে-দন এই যে, আপনকারা অনুগ্রহ পূর্ব্বক এই পূর্বভাগ পুস্ক-কের আলোপান্ত একবার অবলোকন করিয়া ষদ্যপি বালকব্যুহের পাটোপ্যোগী হইয়া থাকে, তবে তাবৎ পাচশালার পাঠা পুস্তক মধ্যে ইহাকেও গ্রহণ করিয়া আ-मात छेथमां वर्षन कतित्वन, किमधिकः विष्कवत्त्रम्।

পারাজ ···· সন ১২৬৭ সাল। ২ জাবাঢ়।

बिबन्नानन हट्डोशीशायमा!